

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından:

**İNSAN TÜKETİMİ AMACIYLA KULLANILMAYAN HAYVANSAL YAN
ÜRÜNLER YÖNETMELİĞİ UYGULAMA TEBLİĞİ**

(TEBLİĞ NO: 2017/44)

BİRİNCİ BÖLÜM,

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Tebliğin amacı, 24/12/2011 tarihli ve 28152 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İnsan Tüketimi Amacıyla Kullanılmayan Hayvansal Yan Ürünler Yönetmeliğinin uygulanmasıyla ilgili hususları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Tebliğ; insan tüketimi amacıyla kullanılmayan hayvansal yan ürünler ve bunların türev ürünlerinin üretiminden itibaren hayvansal yan ürün ve türevlerinin toplanması, taşınması, tanımlanması, izlenmesi, kullanımı, elden çıkarılması, işleme metotlarının belirlenmesi, işletmelerin kayıt altına alınması veya onaylanması, ithalat ve ihracatında halk, hayvan ve çevre sağlığını korumaya ilişkin sağlık kurallarıyla ilgili tüm iş ve işlemleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Tebliğ, 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 6 ncı maddesi ile 24/12/2011 tarihli ve 28152 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İnsan Tüketimi Amacıyla Kullanılmayan Hayvansal Yan Ürünler Yönetmeliğine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Tebliğde geçen;

a) Araştırma ve tanısal amaçlı numuneler: Bazı araştırma ve analizler, tanısal faaliyetlerin incelenmesi veya bilim ve teknolojiye gelişimin desteklenmesi, eğitim ve araştırma amaçları için kullanılan hayvansal yan ürün ve türev ürünlerini,

b) Ara işlemler: Depolama dışındaki ayırma, parçalama, soğutma, dondurma, tuzlama, başka işlemler aracılığıyla korunma, deri ve postların ya da belirlenmiş risk materyallerinin ayrılması, 5996 sayılı Kanun ve buna bağlı olarak çıkarılan diğer mevzuata göre hayvansal yan ürünlerin muamelesi, biyogaz ve komposta dönüştürmeden önce, başka bir tesiste hayvansal yan ürünlerin hijyenizasyon ve pastörizasyon işlemleri, elekten geçirme işlemlerini,

c) Ara ürün, aşağıdaki durumları sağlayan;

1) Tıbbi ürün, veteriner tıbbi ürün, tıbbi cihaz, vücuda yerleştirilebilir aktif tıbbi cihaz, invitro tıbbi tanı cihazları ve laboratuvar reaktiflerinin üretilmesi amaçlanan,

2) Türev ürün olarak kabul edilmek ve materyali doğrudan veya bir ürünün unsuru olacak şekilde nitelendirmek amacıyla tasarım, dönüştürme ve üretim basamakları başarılı bir şekilde tamamlanmış,

3) Tıbbi ürün, veteriner tıbbi ürün, tıbbi cihaz, vücuda yerleştirilebilir aktif tıbbi cihaz, in vitro tıbbi tanı cihazları olarak ve laboratuvar reaktifleri olarak piyasaya sürülebilir ve kullanılabilir kılmak adına karıştırma, kaplama, kurma, paketlenme ve etiketlenme gibi daha ileri işlem görmesi veya dönüştürülmesi gereken,

türev ürününü,

ç) Arıcılık yan ürünleri: İnsan tüketimi için amaçlanmayan bal, bal mumu, arı sütü, arı tutkalı (propolis) ya da polenini,

d) Balık unu: Deniz memelileri dışındaki su hayvanlarından elde edilen hayvansal proteini,

e) Balık yağı: İnsan tüketimi amaçlı olan ancak işletmecinin insan tüketimi dışındaki amaçlar için ayırdığı su hayvanları veya balıkların işlenmesinden elde edilen yağı,

f) Beyaz su: Süt, süt ürünleri veya türev ürünlerin, temizleme ve dezenfekte edilmeden önce, mandıra ürünleri için kullanılan konteynerleri de içeren mandıra donanımının durulanması sırasında toplanan su ile oluşturduğu karışımı,

g) Bilimsel görüş: Bu Tebliğ kapsamındaki konular ile ilgili olarak Bilimsel Komisyon tarafından hazırlanan ayrıntılı bilimsel dokümanı,

ğ) Bilimsel komisyon: Bu Tebliğ kapsamına giren konularda bilimsel değerlendirmeyi yapacak olan ve 24/12/2011 tarihli ve 28152 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Risk Değerlendirme Komite ve Komisyonlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik çerçevesinde Bakanlık tarafından oluşturulan bilimsel komisyonları,

h) Birlikte yakma: Hayvansal yan ürün ve türev ürünlerin birlikte yakma tesisinde beraber yakmayı, geri dönüşümü veya imha edilmesini,

ı) Birlikte yakma tesisi: 6/10/2010 tarihli ve 27721 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Atıkların Yakılmasına İlişkin Yönetmelikte belirtilen ürünlerin üretilmesi amaçlanan hareketli veya sabit beraber yakma tesisini,

i) Biyogaz tesisi: Anaerobik şartlar altında biyolojik olarak çözünmeye tabi tutulan materyallerin, en azından bir bölümünü hayvansal yan ürün ve türev ürünlerin oluşturduğu tesisi,

j) Çiğ pet hayvanı yemi: Soğutma ve dondurma dışında, koruyucu hiçbir işleminden geçmemiş olan, belli Kategori III materyali içeren pet hayvanı yemini,

k) Çiğneme ürünleri: Çift tırnaklı hayvanlardan elde edilen tabaklanmamış deri ve postlardan veya diğer hayvansal ürünlerden ev ve süs hayvanlarının çiğnemeleri amacıyla üretilen ürünleri,

l) Esterleşme: Asitlerin alkollerle tepkimesi sonrası ortaya çıkan kimyasalları,

m) Et ve kemik unu: Kategori I ve Kategori II materyallerinin standart işleme metotlarından birine uygun olarak işlenmesi sonucu elde edilen hayvansal proteini,

n) Gazlaştırma: Hayvansal yan ürünlerin kapalı bir ortamda yüksek ısı ve basınç altında gaz haline getirilip, yakılarak kullanılmasını,

o) Guano: Yarasa ve yabani su kuşlarının dışkılarından toplanan mineralize olmamış doğal ürünü,

ö) Ham deri ve postlar: Kesme, soğutma veya dondurma dışında hiçbir işleme tabi tutulmamış olan tüm deri, post ve deri altı dokularını,

p) Hidrolize protein: Hayvansal yan ürünlerin hidrolize edilmesiyle elde edilen polipeptit, peptit ve aminoasitler ile bunların karışımlarını,

r) HTST (Yüksek Isılı Kısa Zamanlı Pastörizasyon): En az onbeş saniye süreyle 72 °C’lik ısıda veya fotofosfat testinde negatif sonuçlar verecek denk bir pastörizasyonu,

s) İn vitro tanılarda kullanılan ürün: Fizyolojik, patolojik durumun belirlenmesi veya konjenital anomalilerle ilgili bilgi edinmek ya da alıcılar için uygunluk ve güvenliği belirlemek veya tedaviyi izlemek amacıyla, paketlenmiş, kullanıma hazır, kan ürünü veya diğer hayvansal yan ürünler içeren, tek başına veya birlikte kullanılmasına bakılmaksızın, beşeri veya hayvansal

kaynakların in vitro incelenmesi için tasarlanan reaktif, reaktif ürün, kalibratör, kontrol materyali, kit, araç, gereç, ekipman veya herhangi başka bir sistem olarak kullanılan ürünü,

ş) İşleme artıkları (posa): Hayvansal yan ürünlerin biyogaz tesislerinde dönüştürülmesi sonucu olarak ortaya çıkan artıklarını,

t) İşleme metotları: Standart ve alternatif işleme metotlarını,

u) İşleme tesisi: Hayvansal yan ürün ve bunların türev ürünlerinin Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde ve Tebliğin ilgili maddelerinde belirtilen işleme metotlarından birisiyle işlendiği işletme veya tesisleri,

ü) İşlenmemiş deri ve post: Kesme, soğutma veya dondurulma dışında herhangi bir işlemden geçmemiş deri ve postu,

v) İşlenmemiş kuş tüyü ve kuş tüyü kırpıntıları: Su buharı veya kabul edilemez risklerin kesin olarak önüne geçmek için her hangi bir işlemden geçmemiş olan kuş tüyü ve kuş tüyü kırpıntılarını,

y) İşlenmemiş kıl/yün/domuz kılı: Fabrikada yıkama işlemine tabi tutulmamış veya tabaklamayla elde edilmemiş yahut kabul edilemez risklerin kesin olarak önüne geçmek için her hangi bir işlemden geçmemiş olan kıl/yün/domuz kılını,

z) İşlenmiş deri ve post: Çiğneme ürünleri dışında, ham deri ve posttan elde edilen kurutulmuş veya sevk edilmeden en az ondört gün önce kuru tuz veya salamura tuz veya % 2 oranında sodyum karbonat eklenmiş deniz tuzunda en az yedi gün bekletilmiş veya en az 20 °C'lik ortam sıcaklığında en az kırkiki gün boyunca kurutulmuş veya tabaklamadan farklı bir metotla korunmuş deri ve postu,

aa) İşlenmiş gübre: Yönetmelik ve bu Tebliğe uygun olarak fiziksel veya kimyasal işlemden geçirilen gübreyi,

bb) İşlenmiş hayvansal protein: Yem materyali veya yemlerde kullanım veya organik gübre ve toprak zenginleştirici olarak kullanım için uygun hâle getirilmek üzere işleminden geçmiş kan unu ve balık unu dahil Kategori III materyallerinden elde edilmiş proteini (kan ürünleri, süt, süt ürünleri, süt türevi ürünler, kolostrum, kolostrum ürünleri, santrifüj veya separatör tortuları, jelatin, hidrolize edilmiş protein ve dikalsiyum fosfat, yumurta ve yumurta kabuklarını içeren yumurta bazlı ürünler, trikalsiyum fosfat ve kolajen hariç),

cc) İşlenmiş kuş tüyü ve kuş tüyü kırpıntıları: 100 °C su buharıyla ya da kabul edilemez risklerin önüne kesin olarak geçen diğer metotlardan geçmiş olan kuş tüyü ve kuş tüyü kırpıntılarını,

çç) İşlenmiş pet hayvanı yemi: Çiğ pet hayvanı yemi dışında, 110 uncu maddeye uygun olarak işlenmiş pet hayvanı yemini,

dd) İşlenmiş yün/kıl: Fabrika yıkaması işlemine tabi tutulmuş veya tabaklamayla elde edilmiş ya da kabul edilemez risklerin önüne kesin olarak geçen diğer metotlarla işlenmiş olan yünü/kılı,

ee) Jelatin: Hayvanların kemikleri, post ve derileri, tendon ve ligamentlerinden üretilen kolajenin kısmi hidroliziyle elde edilen, jel haline gelen veya gelmeyen doğal, çözülebilir proteini,

ff) Kan: Taze tam kanı,

gg) Kan unu: Kan ve fraksiyonlarının 84 üncü maddeye uygun olarak ısıtıl işleminden geçirilerek elde edilen ürünleri,

ğğ) Kan ürünleri: Kan veya kan fraksiyonlarından elde edilen, kan unu dışındaki kurutulmuş, donmuş, sıvı plazma, kurutulmuş tam kan, kurutulmuş, donmuş, sıvı kırmızı kan hücreleri ve bunların fraksiyonları ile karışımlarını içeren ürünleri,

hh) Kategori: İnsan Tüketimi Amacıyla Kullanılmayan Hayvansal Yan Ürünler Yönetmeliğinin 7 nci maddesinde belirtilen, hayvansal yan ürünler, bu ürünlerin halk ve hayvan sağlığına karşı oluşturduğu risk seviyesine göre yapılan sınıflandırmayı,

ıı) Kompostlama tesisi: Aerobik şartlar altında biyolojik olarak çözünmeye tabi tutulan materyallerden en azından bir bölümünü hayvansal yan ürün ve türev ürünlerin oluşturduğu tesisi,

ii) Konserve pet hayvanı yemi: Hava ve su geçirmez bir şekilde kapatılmış bir ambalaj içinde ısıtılmalardan geçmiş pet hayvanı yemini,

jj) Kürk hayvanı: Kürkü için beslenen, yetiştirilen, bakılan, insan tüketimi için kullanılmayan hayvanı,

kk) Laboratuvar reaktifleri: Hayvansal yan ürün ve türev ürünleri içeren, kullanıma hazır, paketlenmiş olan ve özel deneysel amaçlarla veya reaktif ya da reaktif ürün, kalibratör veya kontrol maddesi olarak; bulma, ölçme, inceleme veya başka maddeler üretme amacıyla kullanılmak için, değiştirilmeden ya da hayvansal olmayan maddelerle birleştirilerek kullanılacak ürün,

ll) Lezzet artırıcı: Ev ve süs hayvanı yemini lezzetini arttırmak amacıyla kullanılan, hayvansal kökenli sıvı veya dehidre edilmiş ürünleri,

mm) Parti: Tek bir tesiste, orijini aynı olan materyalin, aynı üretim parametreleri kullanarak üretilen bir birim ürünü veya sevk edilmek amacıyla tek bir tesiste devamlı olarak üretilmiş ve birlikte depolanmış ürünü,

nn) Pet hayvanı yemi: Yönetmeliğinin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (14), (15) ve (16) numaralı alt bentlerinde belirtilen materyaller haricindeki Kategori III materyalleri ile 17/12/2011 tarihli ve 28145 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Canlı Hayvanlar ve Hayvansal Ürünlerde Belirli Maddeler İle Bunların Kalıntılarının İzlenmesi İçin Alınacak Önlemlere Dair Yönetmelik ile ilgili diğer mevzuat hükümlerince yasaklanmış maddelerin verildiği hayvanlardan elde edilen hayvansal yan ürünler içeren ithal edilmiş Kategori I materyalleri içeren pet hayvanı yemi ve köpek çığneme ürünlerini,

oo) Rendering yağları: Hayvansal yan ürünlerden ya da insan tüketimi amacıyla üretilmiş, ancak işletmecinin insan tüketimi dışındaki amaçlar için ayırdığı ürünlerin işlenmesi sonucu elde edilen hayvansal orijinli yağ ve türevlerini,

öö) Renkli kodlama: Hayvansal yan ürün veya türev ürünlerin paketlerinin, kap veya taşıma araçlarının yüzeyinde ya da yüzeyinin bir bölümünde veya onlara uygulanan bir etiket veya sembol üzerinde bu Tebliğde öngörülen bilgileri göstermek için 33 üncü maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen renklerin sistematik kullanımını,

pp) Sergi amaçlı numune: Sergi veya sanatsal amaçlarla kullanılacak olan hayvansal yan ürün ve türev ürünlerini,

rr) Standart işleme metodları: 62 nci maddede yer alan metodları,

ss) Tabaklama: Deri ve postların bitkisel ajanlar, krom, alüminyum, ferik veya silisik tuzları, aldehit ve kinon ya da diğer sentetik sertleştiriciler kullanılarak sertleştirilmesini,

şş) Taksidermi: Hayvan deri ve postlarının, insan ve hayvan sağlığı açısından bunlardan yayılabilecek, kabul edilemez risklerin önüne geçilecek şekilde hazırlanması, doldurulması ve monte edilmesi sanatını,

tt) Ticari numune: Bir üretim sürecinin gerçekleşmesi veya yem maddelerinin ya da diğer türev ürünlerin geliştirilmesi faaliyetlerini yürütmek için yapılacak belli çalışma ve analizler için kullanılacak olan hayvansal yan ürün ve türev ürünleri,

uu) Toplama merkezi: İşleme tesisleri dışında, Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilen hayvansal yan ürünlerin, aynı maddede belirtilen hayvanlar için yem olarak kullanılması amacıyla toplandığı alanları,

üü) Trofe: Yaban hayvanının boynuz, diş, post ve benzeri hatıra değeri taşıyan parçalarını,

vv) UHT (Çok Yüksek Sıcaklık): 132 °C' de en az bir saniye süren çok yüksek sıcaklıktaki ısıtma işlemi,

yy) Üretim istasyonu: Av ve yaban hayvanlarının üretildikleri tesisleri,

zz) Yağ türevleri: Kategori I ve Kategori II materyallerinden 121 inci maddeye uygun olarak işlenmiş, rendering yağlarından elde edilen türev ürünleri,

aaa) Yakma: Atıkların yakılmasına ilişkin çevre mevzuatına göre hayvansal yan ürün ve türev ürünlerin bir yakma tesisinde imha edilmesini,

bbb) Yakma ve birlikte yakma kalıntıları: Atıkların yakılmasına ilişkin çevre mevzuatına göre, hayvansal yan ürün ve türev ürünleri işleyen yakma ve birlikte yakma tesisleri tarafından üretilen herhangi kalıntıyı,

ccc) Yanma: Atık olmayan hayvansal yan ürün ve türev ürünlerinin enerji değerinden faydalanmak amacıyla yakıtın oksidizasyonunu içeren işlemi,

ççç) Yemek atıkları: Merkezi mutfaklar ve ev mutfaklarını içeren mutfaklardan, restoranlardan ve yiyecek-içecek hizmeti veren yerlerden gelen kullanılmış yemek yağını da içeren tüm atık gıdaları,

ddd) Yem maddesi: 27/12/2011 tarihli ve 28155 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yemlerin Piyasaya Arzı ve Kullanımı Hakkında Yönetmelikte tanımlandığı şekilde işlenmiş hayvansal protein, kan ürünleri, rendering yağları, yumurta ürünleri, balık yağı, yağ türevleri, kolajen, jelatin ve hidrolize edilmiş proteinler, dikalsiyum fosfat, trikalsiyum fosfat, süt, süt ürünleri, süt türevi ürünleri, kolostrum, kolostrum ürünleri ve santrifüj ya da separatör tortularını içeren hayvansal ürünleri,

eee) Yönetmelik: İnsan Tüketimi Amacıyla Kullanılmayan Hayvansal Yan Ürünler Yönetmeliğini,

ifade eder.

(2) 5996 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde ve İnsan Tüketimi Amacıyla Kullanılmayan Hayvansal Yan Ürünler Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinde yer alan tanımlar bu Tebliğ içinde geçerlidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Üretimde Son Nokta, İstisnalar (Araştırma ve tanı amaçlı, ticari ve sergi amaçlı numuneler, hayvan beslemeye dair özel kurallar, toplama ve imhaya ilişkin özel kurallar, hayvansal yan ürünlerin imha edilmesinde özel durumlarda uygulanacak istisnai durumlar, hayvansal yan ürünlerin uzak alanlarda yakılma ve gömülmesi, arıcılık yan

ürünlerinin ve arıların yakılma ve gömülmesi), Kısıtlamalar ve İhbarı Mecburi Hastalıklar

Üretimde son nokta

MADDE 5- (1) Yönetmeliğin 5 inci maddesinin beşinci fıkrası gereği aşağıdaki türev ürünler Yönetmelik hükümlerine tabi olmaksızın ithal edilenler hariç olmak üzere piyasaya sürülebilir:

a) Biyodizel; yakıt olarak, biyodizel ve biyodizelin damıtılması sonucu geride kalan tortular.

b) İşlenmiş pet hayvan yemi; 110 uncu maddeye uygun olarak üretilmiş ve paketlenmiş olan ve 112 nci maddeye göre test edilmiş olan ürünler; ya da sınır kontrol noktasında, 17/12/2011 tarihli ve 28145 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ürünlerin Ülkeye Girişinde Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğe göre veteriner kontrollerinden geçen ürünler.

c) Pet hayvanı için çiğneme ürünleri; 111 inci maddeye uygun olarak üretilmiş ve paketlenmiş olan ve 112 nci maddeye göre test edilmiş olan ürünler ya da sınır kontrol noktasında, Ürünlerin Ülkeye Girişinde Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğe göre veteriner kontrollerinden geçen ürünler.

ç) Çift tırnaklı hayvanlardan elde edilen.

1) İşletmecilerin kararıyla insan tüketimi dışında kullanımına karar verilen ve 27/12/2011 tarihli ve 28155 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmış olan Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliği hükümlerine göre gıdalarda kullanılan jelatin ve kolajen üretimi ham maddesi olarak kullanılacak deri ve post,

2) Tabaklama işleminden geçmiş olan deri ve post,

3) Yarı mamul (bromürlemeden geçmiş) deri ve post,

4) Salamura edilmiş (en az ondört gün salamurada beklemiş) deri ve post,

5) Kireçli deri ve post (en az sekiz saat boyunca kireç ve tuzla işlem görmüş, pH değeri 12 ila 13 arasında değişen).

d) Fabrikada yıkanmış ve hiçbir riskin kalmayacağı şekilde başka bir metotla işlenmiş yün ve kıl ile ilgili Yönetmeliğe göre kayıtlı veya onaylı çiftlik, tesis veya işletmelerden gelen, insan ve hayvan sağlığı için risk taşımayan kıl ve yün.

e) Fabrikada yıkanmış ve sıcak buharla 100 °C’lik ısıda en az 30 dakika süre ile işlem görmüş olan kuş tüyü ve kuş tüyü kırpıntıları.

f) Domuzlar dışındaki hayvanlardan elde edilen yün ve kıl aşağıdaki koşulları taşıdığı takdirde;

1) Su, sabun ve sodyum hidroksit veya potasyum hidroksit banyo serilerinde kıl ve yünün daldırılması ile fabrika yıkaması yapılması,

2) Tekstil sanayisi için kıl veya yünden türev ürün üreten bir tesise doğrudan gönderilmesi veya bu yün ve kılın aşağıdaki işlemlerden birinden geçmiş olması;

- Sönmüş kireç veya sodyum sülfat ile kimyasal olarak kılların temizlenmesi,

- En az yirmidört saat boyunca sızdırmaz olarak kapatılmış odada formaldehit ile fumigasyon,

- Kıl ve yünün 60-70 °C’de suda çözünebilir bir deterjana daldırmayı içeren işleminden geçmiş olması,

- Seyahat süresinide içerebilecek şekilde 37 °C’de sekiz gün, 18 °C’de yirmisekiz gün veya 4 °C’de yüzyirmi gün depolama,

g) 18 °C’lik ortam ısısında ve % 55 nem oranıyla, iki gün boyunca kurutulmuş olan kürk.

ğ) Tıbbi ürünlerin üretimi için 80 °C ve üzerindeki ısıda sodyum hidroksit solusyonu ile asitliği alınmış ve daha sonra 200 °C veya üzerindeki ısıda distilasyon metodu ile saflaştırılmış 86 ncı maddede belirtilen materyallerden elde edilen balık yağı.

h) Yenilenebilir yakıtların üretimi için 73 üncü maddeye göre çok adımlı katalitik işlemlerden elde edilen benzin ve yakıtlar son nokta olarak kabul edilir.

Araştırma ve tanı amaçlı numunelere dair özel kurallar

MADDE 6- (1) Araştırma ve tanı amaçlı numunelerin taşınması, kullanılması ve imhası ancak halk ve hayvan sağlığı riski kontrol altına alınması şartıyla uygulanır.

(2) Araştırma ve tanı amaçlı numunelerin sevkiyatında materyale ait aşağıdaki bilgileri içeren belge eşlik eder. Bu belgenin bir nüshası kullanıcıda da bulunur.

a) Materyalin tanımı ve hayvanın türü.

b) Kategorisi.

c) Miktarı.

ç) Çıkış ve varış yeri.

d) Gönderenin adı, adresi ve varsa onay veya kayıt numarası.

e) Teslim alan yetkilinin veya kullanıcının adı, adresi ve varsa onay veya kayıt numarası.

(3) Araştırma ve tanı amaçlı numuneleri kullanacak olan kullanıcılar, sorumlulukları altındaki materyalin kullanımı sırasında, insan ve hayvan sağlığına karşı doğabilecek tehlikeleri önlemek amacıyla, özellikle iyi laboratuvar uygulamaları olmak üzere gerekli önlemleri alır.

(4) Araştırma ve tanı amaçlı numunelerin daha sonra başka amaçla kullanılması yasaktır.

(5) Referans amacıyla saklanmadıkları sürece, araştırma ve tanı amaçlı numuneler ve bu ürünlerin kullanımından elde edilen ürünler, aşağıdaki metotlarla imha edilir:

a) Yakma veya birlikte yakma yoluyla atık olarak.

b) Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (4), (8) ve (9) numaralı alt bentleri ile (b) ve (c) bentlerinde belirtilen hayvansal yan ürünler ve türev ürünleri, hücre kültürleri, laboratuvar kitleri veya laboratuvar numunelerinin parçaları olduklarında, en az ilgili ulusal mevzuata göre buharlı otoklavlar için kabul edilmiş metotla işleminden geçirilerek ve daha sonra ilgili mevzuata göre atık ya da atık su olarak.

c) Yönetmeliğin 9 uncu maddesine göre basınçlı sterilizasyon metoduyla işlendikten sonra imha edilerek veya kullanılarak.

(6) Araştırma ve tanı amaçlı numunelerle çalışacak olan kullanıcılar üçüncü fıkarda belirtilen bilgilere ek olarak imha tarihi ve metodunu da kayderler.

(7) İkinci, beşinci ve altıncı fıkralara istisna olarak, insan ve hayvan sağlığına karşı risk oluşturmaması şartıyla tanı ve araştırma amaçlı numuneler eğitim amaçlı kullanılabilir.

Ticari ve sergi amaçlı numunelere ilişkin özel kurallar

MADDE 7- (1) Ticari ve sergi amaçlı numunelerin taşınması, kullanılması ve imhası, halk ve hayvan sağlığı açısından oluşacak risklerin kontrol altına alınması şartıyla uygulanır. İşletmeci 6 ncı maddenin üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkra hükümlerine uyar.

(2) İşletmeci, ticari ve sergi amaçlı numunelere ilişkin aşağıda belirtilen özel kurallara uyar:

a) Ticari ve sergi amaçlı numuneler, yalnızca 6 ncı maddenin ikinci, üçüncü, dördüncü,

beşinci ve yedinci fıkralarına uygun olarak taşınır, kullanılır ya da imha edilir.

b) Ticari numunelerin referans amaçlı tutulmadığı durumlarda, çalışma ya da analiz bittikten sonra;

1) Numuneler, menşesine geri gönderilir.

2) Söz konusu sevkiyat diğer bir ülkenin yetkili otoritesi tarafından önceden onaylanmışsa o ülkeye gönderilir.

3) Yönetmeliğin 9 uncu maddesine uygun olarak imha edilir ya da kullanılır.

Hayvan beslemeye dair özel kurallar

MADDE 8– (1) Kategori II materyalleri, insan veya hayvanlara geçebilecek bir hastalık veya şüphesi ile ölmüş veya öldürülmüş hayvanlardan elde edilmemiş olması ve 9 uncu maddede belirtilen genel şartlar ile yetkili otoritenin belirlediği diğer tüm şartları sağlaması koşuluyla aşağıdaki hayvanların beslenmesinde kullanılabilir:

a) Hayvanat bahçesindeki hayvanlar.

b) Kürk hayvanları.

c) Köpek üretim yerlerindeki köpekler ve av köpeği sürüleri.

ç) Barınaklardaki kedi ve köpekler.

d) Olta balıkçılığında kullanılan kurtçuk ve solucanlar.

e) Sirk hayvanları.

(2) Kategori III materyalleri, 9 uncu maddede belirtilen genel şartlar ve yetkili otorite tarafından belirlenmiş diğer tüm şartları sağladığında, aşağıdaki hayvanların beslenmesinde kullanılabilir:

a) Hayvanat bahçesi hayvanları.

b) Kürk hayvanları.

c) Köpek üretim yerlerindeki köpekler ve av köpeği sürüleri.

ç) Barınaklardaki kedi ve köpekler.

d) Olta balıkçılığında kullanılan kurtçuk ve solucanlar.

e) Sirk hayvanları.

İşletmecilerin özel hayvan beslemede uyması gereken şartlar

MADDE 9– (1) Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin birinci fıkrasındaki şartlara ek olarak Kategori II ve Kategori III materyallerinin 8 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen hayvanların beslenmesinde kullanılması durumunda aşağıdaki şartlar uygulanır.

a) Hayvansal yan ürünler, kullanıcılara veya toplama merkezlerine, 34 ve 36 ncı maddelere uygun olarak nakledilir.

b) Toplama merkezleri aşağıdaki şartları sağladıkları takdirde yetkili otorite tarafından kayıt edilir:

1) 26 ila 29 uncu maddelerde belirtilen ara işlemlere ilişkin şartları sağlar.

2) Bu Tebliğe uygun olarak, kullanılmayan materyalleri yok etmek için uygun tesisler bulunmalı veya onaylanmış bir işleme tesisine ya da yakma veya beraber yakma tesisine ya da onaylı toprak doldurma alanına gönderilir.

c) Yetkili otorite, Kategori II materyali işleme tesisinin, toplama merkezi olarak kullanılmasına izin verebilir.

ç) Su hayvanları veya omurgasız su hayvanlarından elde edilen hayvansal yan ürünler dışındaki materyalleri son kullanıcılara sağlayan toplama merkezi işletmecileri, söz konusu materyallerin aşağıdaki işlemlerden birinden geçmesini sağlar.

1) Renk verici madde solüsyonu kullanılarak denatüre etme; boyanmış materyalin üstündeki renk açıkça görülebilir olur ve dondurulma ya da soğutma işlemleri sonrası kaybolmayacak kadar güçlü olan bir solüsyon kullanılır ve maddenin tüm parçalarının bütün yüzeyi, solüsyona batırılarak, spreylenecek ya da başka bir metotla tamamen solüsyonla kaplanır.

2) Materyal tamamen pişene kadar kaynatılarak veya basınçlı buharla sterilize edilir.

3) Yetkili otoritenin onayladığı herhangi bir diğer metotla muamele edilir veya işlenir.

Besleme istasyonu içinde, dışında ve hayvanat bahçesinde belli tür hayvanların beslenmesi

MADDE 10– (1) 15/12/2011 tarihli ve 28143 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Nakledilebilir Süngerimsi Beyin Hastalıklarına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği kapsamında belirlenmiş risk materyali içeren ölü hayvan gövde ve parçalarından oluşan Kategori I materyalleri aşağıdaki durumlarda hayvan besleme amaçlı kullanılabilir.

a) Biyoçeşitliliğin desteklenmesi için, 11 inci maddeye uygun olarak Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün belirlediği soyu tükenme tehlikesi olan ya da aşağıdaki tabloda verilen türler de göz önünde tutularak korunan leş yiyici kuşlar ve doğal ortamlarında yaşayan diğer türlerin beslendiği veya üretildiği istasyonlarda beslenmesinde,

Hayvan türü
Sakallı akbaba (<i>Gypateus barbatus</i>)
Kara akbaba (<i>Aegypius monachus</i>)
Mısır akbabası (<i>Neophron percnopterus</i>)
Kızıl akbaba (<i>Gyps fulvus</i>)
Kaya kartalı (<i>Aquila chrysaetos</i>)
Şah kartal (<i>Aquila heliaca</i>)
Akkuyruklu kartal (<i>Haliaeetus albicilla</i>)
Karaçaylak (<i>Milvus migrans</i>)
Kızıl çaylak (<i>Milvus milvus</i>)

b) Besleme ve üretim istasyonları dışında, mümkünse ölü hayvanlar önceden toplanmayacak şekilde 12 nci maddedeki şartlara uymak kaydıyla Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünce belirlenen yabani hayvanların beslenmesinde.

(2) 13 üncü maddede belirtilen şartlara uygun olarak, belirlenmiş risk maddeleri içeren hayvan gövde veya parçalarından oluşan Kategori I materyali ve hayvanat bahçesindeki hayvanlardan elde edilen materyaller hayvanat bahçesi hayvanlarının beslenmesinde kullanılır.

Besleme istasyonlarında belli türlerin beslenmesi

MADDE 11- (1) Yetkili otorite, imha anında Nakledilebilir Süngerimsi Beyin Hastalıklarına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği kapsamında belirlenmiş risk materyali taşıyan ölü hayvanların vücutlarının tamamı veya parçalarını içeren Kategori I materyallerinin;

a) Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün belirlediği nesli yok olma tehlikesi ve koruma altında olan;

1) Leşçil ve et obur kuşlar,

2) Karnivor türleri ve

3) Gündüz yırtıcıları (*Falconiformes*) veya gece yırtıcıları (*Strigiformes*) türlerinin beslenmesine bu maddede belirtilen şartlar altında izin verebilir.

b) Besleme istasyonundan sorumlu işletmeci aşağıdaki şartları sağlar:

1) Nakledilebilir Süngerimsi Beyin Hastalıklarına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği kapsamında belirlenmiş risk materyallerinin veya TSE riski taşıyan materyalleri içeren ölmüş geviş getiren hayvanların bertarafında besleme alternatif bir yol olarak kullanılmaz.

2) Nakledilebilir Süngerimsi Beyin Hastalıklarına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği kapsamında TSE'ler için numunelerin alınarak düzenli laboratuvar testleri yapılması dâhil TSE'ler için uygun bir sürveyans sistemi olur.

c) 10 uncu maddenin birinci fıkrasında belirtilen gerekliliklerin denetiminden sorumlu yetkili otoritelerle koordineli olarak çalışılır.

ç) Listedeki türler ve bu türlerin yaşam alanlarına dair özel durumun değerlendirilmesi açısından, türün korunma durumunun iyileşmesi hedeflenir.

d) İşletmeci, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından sağlanacak aşağıdaki bilgileri içeren bir belge bulundurur.:

1) Beslenecek türleri belirlenir ve türleri adlandırır.

2) Beslemenin yapılacağı yem istasyonunun yeri, coğrafi açıdan detaylı olarak belirlenir.

e) Yaban hayvanlarının beslenmesinden sorumlu işletmeci aşağıdaki şartları sağlar:

1) Besleme, mümkün olduğunda çitlerle veya söz konusu türlerin doğal beslenme şekillerine uygun başka unsurlarla sınırlandırılmış bir alanda sadece koruma altındaki türlerin erişimine izin verecek şekilde yapılır.

2) Besleme için kullanılacak koyun ve keçi türünden hayvanların en az % 4'ü ile ilgili mevzuata göre TSE izleme programında test edilmiş ve testlerde negatif sonuçlar alınmış büyükbaş hayvanlar olur.

3) Risk ortadan kalkıncaya kadar TSE'nin yayılması şüphesi olduğu veya doğrulandığı durumlarda ve bu Tebliğde belirtilen şartlara uyulmaması durumunda işletmeci faaliyetlerini derhal durdurur.

4) Besleme amacıyla kullanılacak materyale dair en azından sayı, nitelik, tahmin edilen ağırlık, materyalin orijini ile besleme tarihi ve beslemenin yapıldığı yer ve mümkün olduğu durumlarda TSE sonuçlarının kaydını tutar.

(2) Yok olma tehlikesi altındaki ve koruma altında olan türlerin listesi Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünce güncellenir.

Yaban hayvanlarının besleme istasyonları dışında beslenmesi

MADDE 12- (1) Yetkili otorite, Nakledilebilir Süngerimsi Beyin Hastalıklarına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği kapsamında uygun olduğu durumlarda belirlenmiş risk materyali taşıyan ölü hayvanların parçaları ya da tüm gövdelerinden oluşan Kategori I materyalinin bekletilmeksizin 10 ve 11 inci maddelerin birinci fıkralarının (a) bendinde belirtilen yaban hayvanlarına yem istasyonu dışında beslenmesi için kullanımına aşağıdaki şartlar altında izin verebilir:

a) Listedeki türler ve bu türlerin yaşam alanlarına dair özel durumun değerlendirmesi açısından, türün korunma durumunun iyileşmesi hedeflenir.

b) Yetkili otorite, izin verirken aşağıdaki koşullar altında besleme alanı olarak tanımlanmış bir coğrafi alandaki işletme veya sürüleri tanımlanır.

1) Beslenme alanı, entansif hayvancılığın yapıldığı alanlara taşmaz.

2) İşletmelerdeki çiftlik hayvanları ve sürülerdeki hayvanlar, TSE ve insan veya hayvanlara geçebilecek diğer hastalıklar açısından düzenli resmi veteriner hekim kontrolünde olur.

3) Besleme, risk ortadan kalkıncaya kadar bir işletme veya sürüde TSE yayılmasına ilişkin şüphe veya doğrulama söz konusu olması, risk ortadan kalkıncaya kadar bir işletme veya sürüde insan ya da hayvanlara bulaşabilecek önemli bir hastalık mihrakı şüphesi veya doğrulamasının söz konusu olması ya da bu Tebliğde belirtilen şartlara uyulmaması durumlarında durdurulur.

4) Yetkili otorite tarafından verilen izin aşağıdakileri içerir:

-TSE'nin ve insan veya hayvanlara geçebilecek diğer bulaşıcı hastalıkların yayılmasını engellemek amacıyla, koruma altındaki türlerin beslenme alışkanlıklarına dair önlemler, beslenmeye dair dönemsel kısıtlamalar, çiftlik hayvanlarının hareket kısıtlamaları, insan ve hayvanlara geçebilecek hastalık tehlikelerine karşı alınacak olan önlemler, beslenme alanında bulunan ve hayvansal yan ürünlerin kullanılmadığı diğer türlere ilişkin önlemler,

-Beslenme alanında beslemeye yardımcı olan veya çiftlik hayvanlarından sorumlu kişi ve tüzel kişilerin bir önceki paragrafta bulunan şartlara ilişkin sorumlulukları.

5) Hayvan ölüleri bekletilmeksizin besleme amacıyla kullanıldığında, olası hastalık bulaşması risklerinin değerlendirilmesi amacıyla beslenme alanındaki çiftlik hayvanlarının olası ölüm oranı ve yabani hayvanların olası beslenme gerekliliklerine ilişkin tahminler yapılır.

Hayvanat bahçesindeki hayvanların Kategori I materyalleri ile beslenmeleri

MADDE 13- (1) Yetkili otorite, hayvanat bahçesi hayvanlarının beslenmesinde, Nakledilebilir Süngerimsi Beyin Hastalıklarına Karşı Korunma ve Mücadele Yönetmeliği kapsamında belirlenmiş risk materyali taşıyan ölü hayvanların parçaları ya da tüm gövdelerinden oluşan Kategori I materyali ve hayvanat bahçesindeki hayvanlardan elde edilmiş olan materyallerin kullanılmasına aşağıdaki koşullarda izin verebilir:

a) Yetkili otorite aşağıdaki şartları dikkate alarak beslemeden sorumlu işletmeciye izin verir:

1) Besleme, TSE riski taşıyan belirlenmiş risk materyallerinin bertarafına veya bu materyalleri içeren ölmüş geviş getiren hayvanların bertarafına alternatif bir yol olarak kullanılmaz.

2) Büyükbaş hayvanlardan elde edilen belirlenmiş risk materyali içeren ölü hayvan tüm gövde veya parçalarını kapsayan Kategori I materyali kullanıldığında, TSE yönünden numune alınarak düzenli laboratuvar testleri yapılması dâhil olmak üzere TSE'ler için uygun bir sürveyans sistemi olur.

b) Yetkili otorite tarafından verilen izin aşağıdaki durumlarda derhal askıya alınır:

1) TSE'nin yayılma şüphesi olduğu veya doğrulandığı durumlarda, risk ortadan kalkıncaya kadar.

2) Bu Tebliğde belirtilen şartlara uyulmaması.

c) Beslemeden sorumlu işletmeci aşağıdaki şartları sağlar:

1) İzin verilen hayvanat bahçesi hayvanları dışında hiçbir etçil hayvanın girişine izin vermeyecek şekilde kapalı ve çitlerle çevrili bir alanda besleme için kullanılacak materyal saklanır ve besleme gerçekleştirilir.

2) Besleme amaçlı kullanılacak geviş getiren hayvanlar TSE izleme programına dâhil edilmiş olur.

3) Besleme amacıyla kullanılacak hayvan gövdesine dair en azından sayı, nitelik, tahmin edilen ağırlık ve orijin ile TSE testlerinin sonuçları ve besleme tarihinin kayıtlarını tutar.

Toplama ve imhaya ilişkin özel kurallar

MADDE 14- (1) Yetkili otorite Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a),

(b), (c) ve (d) bentlerinde tanınan istisnalara göre hayvansal yan ürünlerin imhasına izin verildiğinde, imha metodu 15 ila 17 nci maddelerde belirtilen kurallara göre gerçekleştirilir.

Hayvansal yan ürünlerin imha edilmesinde özel durumlarda uygulanacak istisnai kurallar

MADDE 15- (1) Hayvansal yan ürünlerin imha işlemi aşağıdaki metotlar kullanılarak gerçekleştirilir:

- a) Mahallinde gömülerek veya hayvansal yan ürünün gömülme ve naklinin mümkün olmadığı durumlarda yakılarak.
- b) İnsan ve hayvan sağlığına zarar verebilecek mikroorganizmalar ve toksinleri taşımayan hayvansal yan ürünler ve bunların türevleri bir düzenli depolama alanında gömülerek.
- c) Yetkili otorite denetiminde; insan, hayvan ve çevre sağlığına karşı olası risklerin engellenebileceği uzaklıkta ve özellikte olan bir sahada yakılarak veya gömülerek.

(2) Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b), (c) ve (d) bentlerine göre hayvansal yan ürünlerin yakılması, aşağıdaki şartları sağlayacak şekilde gerçekleştirilir:

- a) Odun yığını üzerinde hayvansal yan ürünler kül halini alana kadar.
- b) İnsan sağlığını tehlikeye atmadan.
- c) Özellikle su, hava, toprak, bitki ve hayvanlar ile çevreye zarar verebilecek metotların kullanılmasından veya gürültü ya da kokudan kaçınılarak, özellikle su, hava, toprak, bitki ve hayvanlara yönelik riskler ya da gürültü veya kokular yoluyla çevreye zarar verebilecek işlem veya metotlardan kaçınılarak.

ç) Açığa çıkan külün bir düzenli depolama alanına gömülerek bertaraf edilmesi sağlanarak.

(3) Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilmiş olan alanlarda hayvansal yan ürünlerin gömülmesi, aşağıdaki şartlar sağlanarak gerçekleştirilir:

a) Karnivor (etçil) veya omnivor (etçil-otçul) hayvanların gömülen materyallere ulaşamayacağı şekilde olur.

b) Bir düzenli depolama alanında veya su, hava, toprak, bitki ve hayvanlar ile çevreye zarar verebilecek metotların kullanılmasından veya ses veya kokudan kaçınılarak insan ve hayvan sağlığını tehlikeye atmaksızın başka bir alanda gömülerek bertaraf edilir. Özellikle su, hava, toprak, bitki ve hayvanlara yönelik riskler ya da gürültü veya kokular yoluyla çevreye zarar verebilecek işlem veya metotlardan kaçınılarak.

(4) Hayvansal yan ürünler, Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilmiş şartlara göre imhası için kaynağından imha alanına taşınmasında aşağıdaki şartlar sağlanır:

- 1) Hayvansal yan ürünler güvenli, sızdırmayan konteyner, kap ya da araçlarda taşınır.
- 2) Hayvansal yan ürünlerin yüklenme ve boşaltılması, mümkün olduğu takdirde yetkili otorite tarafından izlenir.
- 3) Araç kaynak alandan ayrılırken, araç tekerlekleri dezenfekte edilir.
- 4) Hayvansal yan ürünlerin taşınması için kullanılan konteyner ve araçlar, hayvansal yan ürünlerin boşaltılmasından sonra tamamen temizlenip dezenfekte edilir.
- 5) Nakliye aracında sızıntı kontrol edilir, mümkünse üzeri iki kat örtülür.

Hayvansal yan ürünlerin uzak alanlarda yakılma ve gömülmesi

MADDE 16- (1) Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilmiş olan belirli türe ait hayvan varlığının söz konusu türün ülke varlığına azami oranı, aşağıdakileri aşmaz:

- a) İlçe büyükbaş hayvan varlığının % 10'u.
- b) İlçe küçükbaş hayvan varlığının % 25'i.
- c) İlçe domuz varlığının % 10'u.

ç) Diğer türlerin yerinde gömülme ve yakılması yoluyla bertarafından insan ve hayvan sağlığına yönelik doğacak olan tehlikeler göz önünde bulundurularak yetkili otorite tarafından belirlenen bu türlerin varlığına ilişkin yüzdeleri.

Arıcılık yan ürünlerinin ve arıların yakılma ve gömülmesi

MADDE 17- (1) Yetkili otorite Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde belirtilen arılar ve arıcılık yan ürünlerinin imhası durumunda, hayvan ve insan sağlığını veya çevreyi tehlikeye atmamak için gereken önlemler alındığı sürece mahallinde gömülmesi veya yakılmasına izin verebilir.

Diğer yollarla elden çıkarma

MADDE 18- (1) Yetkili otorite, Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına istisna olmak şartıyla, Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrası (c) bendinin (6) numaralı alt bendinde belirtilen Kategori III materyallerinin toplanması, nakliyesi ve imhasına, aşağıdaki şartlar sağlandığı sürece mahallinde gömülme veya yakılma metotlarından farklı metotlarla imhasına onay verebilir.

a) Materyalin kaynağının türüne bakılmaksızın, materyallerin toplandığı tesis ya da işletmeden gelen miktar haftada 25 kg'ı geçemez.

b) Materyaller, insan ve hayvan sağlığını tehdit eden risklerin bulaşmasını önleyecek şekilde toplanır, taşınır ya da imha edilir.

c) Yetkili otorite, materyallerin toplandığı tesislerde bu şartların uygunluğunu sağlamak için işletmenin kayıtlarının kontrolünü de içeren düzenli kontroller gerçekleştirir.

Kısıtlamalar

MADDE 19- (1) Yönetmeliğin 8 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi gereği kürk hayvanlarının kendi türlerindeki hayvan gövdeleri, gövde parçaları ve bunlardan elde edilen proteinlerle beslenmesi söz konusu olduğunda beslenecek türler ve besleme şartları yetkili otoritenin iznine ve belirlediği şartlara göre yapılır.

(2) Hayvanlarını işlenmiş hayvansal protein içeren organik gübre veya toprak zenginleştiricilerin uygulandığı meralarda otlatacak veya buradan elde edilecek ürünlerle besleyecek olan kullanıcı; Yönetmeliğin 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde belirtilen en az yirmibir günlük bekleme süresinin gözlendiğini ve Yönetmeliğin 27 nci maddesinin birinci fıkrası ve 101 inci maddede belirtilen organik gübre ve toprak zenginleştiricilerin kullanıldığını, kullanılan gübreyi ve kullanım tarihini kayıt altına alır. Ancak, söz konusu toprağa gübre ve guano ile yetkili makamın, herhangi ciddi bir hayvansal hastalığın yayılması riski görmediği sindirim sistemi içeriği, süt, süt ürünleri, süt türevi ürünler, kolostrum ve kolostrum ürünleri uygulandığında bu fıkra hükümleri aranmaz.

(3) Yetkili otorite, diğer ulusal mevzuat hükümleri, Yönetmelik ve bu Tebliğ hükümleri dışındaki insan ve hayvan sağlığı sebeplerinden dolayı hayvansal yan ürün ve bunların türev ürünlerinin piyasaya sürülmesinde kısıtlama veya yasaklama getirmez.

İhbarı mecburi hastalıklar

MADDE 20 – (1) 22/1/2011 tarihli ve 27823 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İhbarı Mecburi Hayvan Hastalıkları ve Bildirimine İlişkin Yönetmeliğin EK-1' inde belirtilen Kara Hayvanlarının Hastalıkları ve Su Hayvanlarında Alınması Gereken Tedbir ve İşlemler,

Yönetmelik ve bu Tebliğ kapsamına giren hayvansal yan ürünlere de uygulanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Müracaatlar

Alternatif metotların onaylanması için başvurulara ilişkin standartlar

MADDE 21- (1) Yönetmeliğin 15 inci maddesinin birinci fıkrası gereği, hayvansal yan ürün ve türev ürünlerin kullanılması ve imhası için alternatif metotların onaylanması amacıyla yapılan başvurular, 22 nci maddede belirtilen şartlara uygun olarak yetkili otoriteye bildirilir.

(2) Hayvansal yan ürün ve türev ürünlerin işlenmesi ve kullanımına ilişkin alternatif metotların onaylanması amacıyla yetkile otoriteye yapılan başvurular değerlendirilmek üzere Bakanlığa gönderilir.

Alternatif metotlar için standart başvuru formatı

MADDE 22- (1) Başvurular, bilimsel komisyon tarafından değerlendirilir.

(2) Başvurular, alternatif metodun güvenliğinin değerlendirilebilmesi için aşağıda belirtilen tüm gerekli bilgileri içerir:

- a) Metoda tabi olacak hayvansal yan ürünlerin Kategorisi.
- b) İnsan ve hayvan sağlığına yönelik biyolojik tehlikeleri.
- c) İşlem sonucunda elde edilecek risk azalma derecesi.
- ç) İşlemlerin tamamını içeren bilgi.

(3) Başvuruda;

a) Yönetmeliğin 7 nci maddesinde belirtilen materyaller, bu ürünlerin fiziksel durumları ve şayet varsa bu materyallerin gördüğü ön muameleler ile işlemde kullanılacak olan hayvansal yan ürünler dışındaki materyaller belirtilir.

b) İşlemin adımlarını gösteren, ısı, basınç, işlem zamanı, pH değeri ve parça büyüklüğü gibi ilgili patojenlerin inaktivasyonu için kritik parametreleri tanımlayan ve işlem süresince kullanılan donanımların teknik veri belgelerini içeren tehlike analizi ve kritik kontrol noktaları (HACCP) prosedürü ve iş akış diyagramı içerir.

c) Metotta kullanılması amaçlanan hayvansal yan ürünlerin Kategorisi sebebiyle insan ve hayvan sağlığı açısından oluşabilecek biyolojik tehlikeler tanımlanır ve nitelendirilir.

ç) Atık su dâhil işlem sürecinde üretilen herhangi bir üründe işlenecek olan materyalin Kategorisine ilişkin indirgenecek olan en dirençli biyolojik tehlikenin, aynı tür hayvansal yan ürün Kategorisi için bu Tebliğde ortaya konan işleme standartlarına indirgendiği gösterilir. Modelleme veya diğer işlemlerle karşılaştırma kabul edilir değilse risk indirgeme seviyesi valide edilmiş doğrudan ölçümlerle belirlenir.

(4) Üçüncü fıkranın (ç) bendinde belirtilen valide edilmiş doğrudan ölçümler aşağıdaki yollarla yapılır:

a) İndikatör;

1) Ham maddede yüksek miktarlarda ve devamlı bulunması,

2) İşlemin öldürücü özelliklerine dayanıklı olmasına rağmen, izlenmeleri adına kullanılan patojenlerden daha dayanıksız olmaması,

3) Miktarlarının belirlenmesi, tanımlanmaları ve doğrulanmasının kolay olması,

koşullarını karşıladığı takdirde, işlem süresince endojen indikatör organizmaların yaşama gücü ve infektivitesinin azaltılmasının ölçülmesi.

b) Başlangıç maddesi içine uygun test ortamında, iyi tanımlanmış test organizması veya virüsün eklenmesi,

1) Bu işlemde birkaç aşama varsa, ilave titre azaltma adımlarının veya işlemde daha sonraki adımların etkinliğini tehlikeye atacak başlangıç adımlarının derecesi değerlendirilir.

c) Aşağıdakiler yoluyla tüm sonuçların raporlanması;

1) Kullanılan yöntemin detaylı açıklanması,

2) Analiz edilen numunelerin niteliğinin açıklanması,

3) Analiz edilen numunelerin sayısının bütünü temsil ettiğinin gösterilmesi,

4) Yürütülen testlerin sayısı ve ölçüm noktalarının seçiminin gerekçelendirilmesi,

5) Kullanılan tespit metotların hassasiyeti ve duyarlılığının gösterilmesi,

6) Deneyler sırasında elde edilen ölçümlerin tekrar edilebilirliği ve istatistiki çeşitliliğine ilişkin veri sağlanması,

7) Eğer kullanılmışsa prion yerini tutucularının öneminin gerekçelendirilmesi,

8) Doğrudan ölçümlerin olmaması durumunda, kullanılan modeller veya diğer işlemler ile karşılaştırmalarda risk indirgenmesine sebep olan faktörlerin bilindiği ve risk indirgenme modelinin iyi oluşturulduğunun gösterilmesi,

9) Risk indirgemesine sebep olan bütün faktörlerin doğrudan ölçümlerinde tüm işlem süresi için bu faktörlerin muamele edilen partide homojen olarak uygulandığına ilişkin veri sağlanması,

anlamına gelir.

(5) Üçüncü fıkranın (b) bendindeki tehlike analizi ve kritik kontrol noktaları (HACCP) prosedürü, özellikle başta aşağıdakiler olmak üzere risk azalımının sağlanması için kullanılan kritik parametrelere dayanır:

a) Sıcaklık.

b) Basınç.

c) Zaman.

ç) Mikrobiyolojik kriterler.

1) Tehlike analizi ve kritik kontrol noktaları (HACCP) planındaki kritik limitler deneysel validasyon veya verilen modelin sonuçlarına bağlı olarak tanımlanır.

2) İşlemin başarılı şekilde çalışması sadece işlemde kullanılan donanıma özel, teknik parametrelere referans yapılarak gösterilebiliyorsa, tehlike analizi ve kritik kontrol noktaları (HACCP) prosedürü, özellikle enerji alımı, pompa çarpış sayısı veya kimyasalların dozu olmak üzere teknik limitleri içerir.

3) İzlenecek ve kayıt edilecek kritik ve teknik parametrelere ilişkin bilgiler ve ölçüm ve izleme için kullanılan metotlara ilişkin bilgiler sürekli olarak veya belirlenen aralıklarda verilir. İzlenecek kritik ve teknik parametrelere ilişkin bilgi verilir, devamlı ya da aralıklı olarak kaydedilir ve ölçüm-izleme metotlarıyla desteklenir.

4) Normal üretim şartları dışındaki parametrelerin değişkenliği göz önünde bulundurulur.

5) Tehlike analizi ve kritik kontrol noktaları (HACCP) prosedürü, işlemin bozulması dahil normal ve anormal şartları veya acil durum şartlarını yansıtır. Ayrıca prosedür anormal veya acil şartlar durumunda uygulanacak düzeltici eylemleri belirtir.

(6) Başvurular ayrıca aşağıdakilere ilişkin yeterli bilgi sağlar:

a) Aşağıdakilerden kaynaklanabilecek birbirine bağımlı işlemlere ilişkin riskler ve olası dolaylı etkilerin değerlendirilmesinin sonuçları,

- 1) Belli bir işlemin risk indirgeme seviyesini etkileyen risk,
- 2) Atık su dahil olmak üzere, işlem sırasında oluşan ve ürünlerin güvenli şekilde imha edilmesinden dolayı ortaya çıkan herhangi bir ürünün nakliyesi veya depolanmasıyla ilişkili risk.
- b) Özellikle aşağıdakiler olmak üzere ürünün amaçlanan son kullanımı ile ilgili riskler;
 - 1) İşlem sırasında üretilen herhangi bir ürünün amaçlanan son kullanımı belirtilir.
 - 2) İnsan ve hayvan sağlığına ilişkin olası riskler ve çevreye olan olası etkiler üçüncü fıkranın (ç) bendine göre öngörülen risk indirgenmesi temelinde değerlendirilir.
- (7) Başvurular, özellikle aşağıdaki belgelendirilmiş kanıtlarla birlikte sunulur:
 - a) İşlemin çalışmasını gösteren akış şeması.
 - b) Üçüncü fıkranın (c) bendinde belirtilen kanıtla birlikte aynı fıkradaki başvuru çerçevesinde verilen bilgiyi destekleme amaçlı diğer kanıtlar.
- (8) Başvurular ilgili taraf veya onun adına çalışan sorumlu kişinin tam adresi, telefon ve/veya faks numarası ve/veya elektronik iletişim adresinin yer aldığı iletişim bilgilerini içerir.
- (9) Alternatif metotlar onaylanmadan önce, sunulan metodun güvenliğinin değerlendirilmesi için ilgili Bilimsel Komisyondan bilimsel görüş alınır.

İşletme ve tesislerin kayıt prosedürü ve işletmelerin kaydında istenecek belgeler

MADDE 23– (1) Kayıt altına alınacak işletme veya tesisler için aşağıdaki belgeler istenir:

- a) İletişim bilgileri ve yapılacak işle ilgili beyanname (EK-2).
 - b) Kapasite raporu veya ekspertiz raporu, resmi kurumlarda kurum beyanı.
 - c) İşletme krokisi veya vaziyet planı.
 - ç) İş akış şeması, işleme metodu, hayvansal ürün Kategorisi, yapılacak işlemler hakkında bilgi ve işleme süreci.
- (2) İşletmeciler birinci fıkrada belirtilen belgeleri tamamlayıp gerekli beyanları eksiksiz ve açık olarak doldurduktan sonra belgeleri yetkili otoriteye teslim eder. Yetkili otorite belgeleri inceler eksik belgeleri işletmeye bildirir. Eksik belge yoksa tesisi bina, altyapı, ekipman yönünden ve teknik düzeyde yerinde denetler. Uygun bulunması durumunda işletmeye İşletme Kayıt Belgesi (EK-5) düzenleyerek belgenin bir nüshasını Bakanlığa gönderir.
- (3) Birinci fıkrada belirtilen belgelerin alınarak, sonrasında kayıt prosedürünün tamamlanması diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından ilgili mevzuata göre verilen izin veya ruhsatların alınması mükellefiyetini ortadan kaldırmaz.
- (4) Onay ve kayıt kapsamına giren hayvansal yan ürün işletmelerine verilecek belgeler için EK-4’te yer alan kodlamalar kullanılır.

İşletme ve tesislerin onay prosedürü ve işletmelerin onayında istenecek belgeler

MADDE 24– (1) Onaylanacak işletme ve tesisler için aşağıdaki belgeler istenir:

- a) İletişim bilgileri ve yapılacak işle ilgili beyanname (EK-2).
- b) Kapasite raporu veya ekspertiz raporu, resmi kurumlarda kurum beyanı.
- c) İşletmenin teknik resim kurallarına göre çizilmiş; su giderleri, personel hareketleri, ürün akış şeması, makine yerleşim planı gibi bilgileri içeren yerleşim krokisi.
- ç) İşletmede oluşan katı, sıvı veya gaz atıkların uzaklaştırma şekli ve sıklığı hakkında bilgi ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir kararına ilişkin yazı.
- d) İş akış şeması, işleme metodu, hayvansal ürün Kategorisi, yapılacak işlemler hakkında bilgi ve işleme süreci.
- e) Tehlike analizi ve kritik kontrol noktaları (HACCP-KKN) prensibine dayanarak

hazırlanmış belge.

(2) İşletmeciler birinci fıkrada belirtilen belgeleri tamamlayıp gerekli beyanları eksiksiz ve açık olarak doldurduktan sonra belgeleri yetkili otoriteye teslim eder. Yetkili otorite belgeleri inceler eksik belgeleri işletmeye bildirir. Eksik belge yoksa tesisi bina, altyapı, ekipman yönünden ve teknik düzeyde yerinde denetler. Tesis bina, altyapı ve ekipman yönünden uygunsa tesise şartlı onay verir. Üç ay içinde yapılan ikinci bir denetimle de tesisin bu Tebliğe uygun üretim yapıp yapmadığı ve işletme tarafından kullanılan metodun uygunluğu ile metot parametrelerinin dijital ortamda kayıt altına alınması için kurulan sistem de kontrol edilerek uygun bulunması durumunda işletmeye kesin onay verilmesine karar verir. Ancak yetkili otorite tarafından işletmenin ilk denetiminde Yönetmeliğin 39 uncu maddesinin birinci fıkrasındaki tüm gereklilikleri karşıladığına kanaat getirilmesi durumunda işletmeye şartlı onay vermeden kesin onay verebilir. Yetkili otorite tarafından kesin onay verilmesine karar verilen işletme için Çalışma Onay Belgesi (EK-6) düzenleyerek belgenin bir nüshasını Bakanlığa gönderir.

(3) Birinci fıkrada belirtilen belgelerin alınarak, sonrasında onay prosedürünün tamamlanması diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından ilgili mevzuata göre verilen izin veya ruhsatların alınması mükellefiyetini ortadan kaldırmaz.

(4) Onay ve kayıt kapsamına giren hayvansal yan ürün işletmelerine verilecek belgeler için EK-4'te yer alan kodlamalar kullanılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bazı Kayıtlı ve Onaylı Tesislere İlişkin Şartlar; Genel Şartlar, Hijyen Şartları, Hijyenizasyon ve Pastörizasyon İçin İşlemeye Dair Şartlar, Türev Ürünlerin Depolanmasına İlişkin Şartlar ve Hayvansal Yan Ürünler ve Türev Ürünleri Muamele Eden Kayıtlı İşletme ve Tesislere İlişkin Şartlar

Aynı alanda hayvansal yan ürünlerle çalışan bir veya daha fazla işletme ve tesisin onaylanmasına dair şartlar

MADDE 25- (1) Yetkili otorite, işletme veya tesislerin yerleşimi ve hayvansal yan ürün ile türev ürünlerin işlenmesiyle insan ve hayvan sağlığı açısından oluşacak risklerin işletme veya tesisler arasında bulaşmasını önlemek şartıyla hayvansal yan ürünlerle çalışan birden fazla işletme veya tesisin aynı alanda bulunmasını onaylayabilir.

Hayvansal yan ürünler ve türev ürünlerle çalışan, onaylanmış ve kayıt edilmiş belirli tesislere ilişkin şartlar

MADDE 26- (1) İşletmeciler,

a) Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi gereği onaylanmış pet hayvanı yemi tesisi için;

1) Gelen materyalin güvenli şartlar altında depolanmasını ve işlenmesini,

2) Üretimden sonra geriye kalan kullanılmayan hayvansal yan ürünlerin bu Tebliğe uygun olarak bertaraf edilmesi ya da Yönetmeliğin 9 uncu maddesine göre, yakma tesisi, birlikte yakma tesisi, işleme tesisi ya da Kategori III materyalleri söz konusuysa, biyogaz ve kompostlama tesislerine gönderilmesini temin eder.

b) Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendinde belirtildiği şekilde hayvansal yan ürünlerin depolanması ve Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (g)

bendine göre toplandıktan sonra;

- 1) Ayırma,
- 2) Parçalama,
- 3) Soğutma,
- 4) Dondurma,
- 5) Tuzlama,
- 6) Başka işlemler aracılığıyla koruma,
- 7) Deri ve postların ya da belirlenmiş risk materyallerinin ayrılması,
- 8) 5996 sayılı Kanun ve buna bağlı olarak çıkarılan ilgili mevzuatlara göre hayvansal yan

ürünlerin muamelesi,

9) 74 ila 79 uncu maddelerdeki şartlara uygun olarak, biyogaz ve komposta dönüştürmeden önce, başka bir işletme veya tesiste hayvansal yan ürünlerin hijyenizasyon ve pastörizasyonu,

10) Elekten geçirme işlemlerinin uygulandığı işletme ve tesisler, 27 ila 29 uncu maddelerdeki şartları sağlar.

c) Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde belirtilen türev ürünlerin depolandığı işletme ve tesisler 30 ila 32 nci maddelerdeki şartları sağlar.

Genel şartlar

MADDE 27- (1) Ara işlemlerin gerçekleştirildiği işletme ve tesisler aşağıdaki şartları sağlar:

a) İşletme ve tesisler, bulaşmanın yayılabileceği ana yollardan ve kesimhane gibi diğer işletme ve tesislerden yeterince ayrılmış olmalıdır. Tamamen ayrı binalarda bulunmadığı takdirde, tesisler, Kategori I ve Kategori II materyallerinin Kategori III materyallerinden teslim alındıkları andan sevk edilme anına kadar tamamen ayrı tutulacak şekilde tasarlanmış olur.

b) Hayvansal yan ürünler, insan ve hayvan sağlığına ilişkin riski engelleyecek sistemler aracılığıyla (örneğin: sıvı hayvansal yan ürünler için kapalı tanklar, tüpler ve benzeri) elden çıkarılmadıkları sürece, teslim alınmaları ve sevk edilmeleri için tesislerde kapalı bir alan bulunur.

c) Tesis, kolay temizlenebilir ve dezenfekte edilebilir şekilde inşa edilmelidir. Yerler, sıvı materyallerin tahliyesini kolaylaştıracak şekilde olur.

ç) Tesiste, çalışanlar için tuvalet, soyunma odası, lavabo ve mümkünse, resmî kontrolleri gerçekleştiren çalışanlar için ofis gibi yeterli imkânlar bulunur.

d) Tesiste, böcek, kemirgen, kuş gibi zararlılara karşı gerekli önlemler alınmış olur.

e) Tebliğin amacına uygun şekilde, tesislerde, hayvansal yan ürünlerin uygun sıcaklıklarda korunabilmesi için yeterli kapasitede sıcaklık kontrollü depolama imkânları bulunur. Bu sıcaklık derecelerinin izlenebileceği ve kaydedilebileceği şekilde tasarlanır ve değiştirilemeyen bir sistemde saklanır.

(2) Tesislerde, hayvansal yan ürünlerin teslim alındığı konteyner ya da kaplar ve bunların taşındığı gemi dışındaki araçların temizlenmesi ve dezenfekte edilmesi için yeterli imkanlar bulunur. Araçların tekerleklerinin dezenfekte edilebilmesi için yeterli imkanlar sağlanır.

Hijyene dair şartlar

MADDE 28 (1) İşletme ve tesisler aşağıdaki hijyen şartlarını sağlar:

a) Hayvansal yan ürünlerin ayrılması, hayvan hastalıklarının yayılma riskini engelleyecek şekilde yapılır.

b) Depolama sırasında, hayvansal yan ürünler patojenlerin yayılmasını engelleyecek

şekilde diğer ürün ve malzemelerden ayrı tutulur ve muamele edilir.

c) Hayvansal yan ürünler yeniden sevk edilene kadar, uygun sıcaklık şartları dâhil uygun şekilde depolanır.

Hijyenizasyon ve pastörizasyon için işleme standartları

MADDE 29-(1) Hijyenizasyon ve pastörizasyon için işleme standartları 74 üncü maddenin birinci fıkrasına göre veya 78 inci maddenin birinci fıkrasındaki alternatif dönüşüm parametrelerine göre gerçekleştirecek bir sistemle yapılır.

Türev ürünlerin depolanmasına ilişkin genel şartlar

MADDE 30-(1) Türev ürünleri depolayan işletme ve tesisler aşağıdaki şartları sağlar:

a) Yerleşim ve yönetsel olarak (tamamen ayrı binalarda depolama gibi) çapraz kontaminasyonun önlenemediği durumda, Kategori III türev ürünlerin depolandığı işletme ve tesislerle Kategori I ve Kategori II türev ürünlerin depolandığı işletme ve tesisler aynı yerleşkede bulunmaz.

b) İşletme ve tesisler, 27 nci maddede belirtilen genel şartları sağlar.

Bazı süt, süt ürünleri ve süt türevi ürünlerin depolanmasına ilişkin özel şartlar

MADDE 31- (1) 87 nci maddede belirtilen ürünlerin depolanması, sadece bu iş için ayrılmış olan onaylı veya kayıtlı işletme veya tesislerde ya da bunların bünyesinde bulunan ve bu iş için ayrılmış ayrı depolama alanlarında insan veya hayvan sağlığına yönelik riskleri engellemek için uygun bir sıcaklıkta gerçekleştirilir.

(2) Son ürünlerden, depolanma ya da depodan çekilme sırasında alınan örnekler, asgari olarak 83 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilmiş olan yem maddelerinin işlenmesi ve piyasaya arzına dair mikrobiyolojik standartları karşılar.

Hayvansal yan ürünler veya türev ürünleri muamele eden kayıtlı işletme ve tesislere ilişkin şartlar

MADDE 32- (1) Kayıtlı işletme ve tesislerin işletmecileri 27 nci maddede belirtilen genel şartları sağlar.

(2) İşletmeler tarafından tutulan kayıtlar gerektiğinde yetkili otoriteye sunulacak şekilde bulundurulur.

(3) Aynı işletmecinin farklı işletmeleri arasındaki taşıma haricinde, hayvansal yan ürün veya türev ürünleri taşıyan kayıtlı işletmeciler özellikle aşağıdaki şartları karşılar:

a) Taşımada kullanılacak taşıma araçlarının bilgilerine ilişkin kayıtları tutulur.

b) Taşıma araç ve kaplarının temizlenmesi ve dezenfeksiyonu yapılır.

c) Bulaşmayı önlemek ve insan veya hayvanlara geçebilecek hastalıkların yayılmasını engellemek için gerekli tüm önlemlerin alınmasını sağlar.

(4) Hayvansal yan ürünleri yan faaliyet olarak taşıyan onaylı işletmeciler ve 27/12/2011 tarihli ve 28155 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yem Hijyeni Yönetmeliğine dayanarak taşıma yapan kayıtlı işletmeciler için yukarıdaki hükümler aranmaz.

(5) Yetkili otorite, aşağıdaki durumları sağlayan işletmecileri, Yönetmeliğin 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilmiş olan bildirim zorunluluğundan muaf tutabilir.

a) Özel veya ticari olmayan amaçlar için, 117 nci maddede belirtilmiş olan trofe ve bunların diğer preparatlarıyla çalışan veya üreten işletmeciler.

b) Araştırma ve tanı amaçlı numuneleri eğitim amaçlı kullanan veya imha eden işletmeciler.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Hayvansal Yan Ürünlerin Tanımlanması, Toplama ve Taşınması, Nakil Beyannamesi, Veteriner Sağlık Raporu

Hayvansal yan ürünlerin ve türev ürünlerin tanımlanması

MADDE 33- (1) Hayvansal yan ürünler ve türev ürünlerin sevkiyatları elde edildikleri yerde toplanma ve taşınma sırasında ayrı tutulur ve tanımlanabilir olur.

(2) Belirli bir Kategorideki hayvansal yan ürün veya türev ürünün tanımlanması için kullanılacak olan işaretleyici madde, sadece bu Tebliğde kullanımı öngörülen Kategori için kullanılır.

(3) Hayvansal yan ürün ve türev ürün sevkiyatları taşıma süresince paket, konteyner ya da araçların yüzeyinin tamamı veya görülebilecek bir yerinde etiket veya sembollerle bu Tebliğde belirtilen bilgileri içerecek şekilde silinmez renklerle işaretlenir.

a) Kategori I materyalleri için siyah renk.

b) Kategori II materyalleri için (gübre ve sindirim sistemi içeriği hariç) sarı renk.

c) Kategori III materyalleri için yeşil renk.

d) İthal ürünlerin sevkiyatında, ülkeye giriş anında sınır kontrol noktasından geçmesinden itibaren, ilgili materyal için yukarıda belirtilen renkler kullanılır.

(4) Taşıma ve depolama sırasında, paketler, konteynerler veya araçlardaki etiketler aşağıdaki şartlara uygun olur:

a) Hayvansal yan ürün ve türev ürünlerin kategorisi açıkça belirtilir.

b) Paket, konteyner veya araçlarda, aşağıda belirtilen uyarılar görünür ve okunabilir olur.

1) Kategori III materyali için, "İNSAN TÜKETİMİ AMAÇLI DEĞİLDİR",

2) Kategori II materyali (doğal gübre ve sindirim sistemi içeriği hariç) ve Kategori II materyalinden elde edilmiş olan hayvansal yan ürünlerde, "HAYVANSAL KULLANIM AMAÇLI DEĞİLDİR", ancak Kategori II materyali Yönetmeliğin 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilen hayvanların beslenmesi amacıyla, aynı maddede belirtilen şartlara uygun olarak kullanılacaksa, etikette ".....NIN BESLENMESİ İÇİN" yazar ve bu ibare, söz konusu maddenin, beslenmesi amaçlanan hayvan türünün adıyla tamamlanır.

3) Kategori I materyali ve Kategori I materyalinden üretilmiş türev ürünlerde; İmha için olanlara "İMHA İÇİNDİR", pet hayvanı yemi için olanlara, "PET HAYVANI YEMİ İÇİNDİR", Yönetmeliğin 31 inci maddesinde belirtilen türev ürünler için, "TÜREV ÜRÜNLERİN ÜRETİMİ İÇİNDİR, İNSAN VEYA HAYVAN TÜKETİMİ İÇİN DEĞİLDİR VEYA TOPRAĞA UYGULANMAZ",

4) Süt, süt ürünleri, süt türevi ürünler, kolostrum ve kolostrum ürünleri için, "İNSAN TÜKETİMİ İÇİN DEĞİLDİR",

5) Kategori III materyalinden üretilmiş olan jelatin ürünleri için; "HAYVAN TÜKETİMİNE UYGUN JELATİN",

6) Kategori III materyalinden üretilmiş olan kolajen ürünleri için; "HAYVAN TÜKETİMİNE UYGUN KOLAJEN",

7) Çiğ pet hayvanı yemi için, "ÇİĞ PET HAYVANI YEMİ AMAÇLIDIR",

8) Balıkların beslenmesi için, balıklardan elde edilen ve dağıtımdan önce işlenmiş ve paketlenmiş olan ürünlerde üretici tesisin adı ve adresi açıkça okunabilir şekilde yazılır.

Balıklardan elde edilen balık ununda, "....TÜRÜ BALIKLARDAN ÜRETİLMİŞ BALIK UNU İÇERİR - her türden balığın yemlenmesinde kullanılabilir". "Balıkların beslenmesinde TÜR İÇİ KULLANIM YASAĞI dikkate alınarak AYNI TÜR BALIKLARIN BESLENMESİNDE KULLANILMAZ",

9) Yemlerde kullanılmayacak, tek tırnaklılardan elde edilmiş olan kan ürünlerinde, "TEK TIRNAKLILARDAN ELDE EDİLMİŞ KAN VE KAN ÜRÜNLERİNİ İÇERİR. İNSAN YA DA HAYVAN TÜKETİMİ İÇİN DEĞİLDİR ",

10) Organik gübre ve toprak zenginleştirici üretiminde kullanılacak olan boynuz, tırnak ve diğer maddeler için, "İNSAN VE HAYVAN TÜKETİMİ AMAÇLI DEĞİLDİR",

11) İşlenmiş hayvansal protein veya bunlarla karışık olarak üretilmiş organik gübre ve toprak zenginleştiricilerde; "ORGANİK GÜBRE VE TOPRAK ZENGİNLEŞTİRİCİDİR. UYGULANDIKTAN SONRA EN AZ YİRMİBİR GÜN BOYUNCA HAYVANLAR OTLATILMAZ VEYA BURADAN BİÇİLEN OTLAR HAYVANLARIN BESLENMESİNDE KULLANILMAZ",

12) Hayvan besleme amacıyla kullanılan materyaller için; toplama merkezinin adı ve adresiyle birlikte "İNSAN TÜKETİMİ İÇİN DEĞİLDİR",

13) Gübre ve sindirim sistemi içeriği için, "GÜBRE",

14) Ara ürünler için, dış ambalajda hangi amaç için kullanılacaksa "SADECE TIBBİ ÜRÜN, VETERİNER TIBBİ ÜRÜN, TIBBİ CİHAZ, İMPLANT AKTİF TIBBİ CİHAZ, İN VİTRO TEŞHİS CİHAZI veya LABORATUVAR REAKTİFLERİ İÇİNDİR" ifadelerinden biri,

15) Araştırma ve teşhis amaçlı numunelerde, etiket yazısının yerine, "ARAŞTIRMA VE TANI AMAÇLIDIR",

16) Ticari numunelerde, "İNSAN TÜKETİMİ AMAÇLI OLMAYAN TİCARİ NUMUNE",

17) Sergi amaçlı parça söz konusu ise "İNSAN TÜKETİMİ AMAÇLI OLMAYAN, TEŞHİR AMAÇLI PARÇA",

18) Tıbbi ürünlerin üretimi için balık yağı ambalajında "TIBBİ ÜRÜNLERİN ÜRETİMİ İÇİN BALIK YAĞI"

19) 72 nci maddede belirtilen kireçle muamele edilmiş gübre durumunda "GÜBRE-KİREÇ KARIŞIMI".

c) Aşağıdaki organik gübre ve toprak zenginleştiriciler için, yetkili otoritenin toprağa uygulanmasına izin vermesi şartıyla;

1) Dökme olarak nakledilenlerde nakil beyannamesi, ambalajlı olanlarda ise ambalaj üzerinde çiftlik hayvanlarının erişebildiği toprağa uygulanmayacağı belirtilmesi durumunda (b) bendinin (11) numaralı alt bendindeki etiketlere gerek yoktur.

2) Ancak;

-17/12/2011 tarihli ve 28145 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmeliğe göre onaylanmış süt işletmelerine, özellikle müşterilerden olmak üzere geri dönen süt, süt ürünleri ve süt türevi ürünlerden oluşan Kategori III materyalinin toplanması ve taşınmasında birinci, ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri uygulanmaz.

-Birinci, ikinci ve üçüncü fıkralara istisna olarak, yetkili otorite çiftlik ve kullanıcılar arasında taşınan gübrenin farklı yöntemlerle tanımlanmasına izin verebilir.

-Yemlerin Piyasaya Arzı ve Kullanımı Hakkında Yönetmelikte belirtilen hayvansal yan ürün ve türev ürünlerden elde edilmiş ve paketlenerek yem olarak piyasaya sürülmüş karma

yemlerin bu maddenin birinci fıkrasına göre tanımlanmasına ve üçüncü fıkrasına göre etiketlenmesine gerek yoktur.

Toplama ve taşımada genel şartlar

MADDE 34- (1) İşletmeciler, taşınma sırasında 38 inci maddeye uygun olarak düzenlenmiş veteriner sağlık raporu veya nakil beyannamesinin olduğundan emin olur.

(2) Hayvansal yan ürün ve türev ürünleri sevk eden, taşıyan ya da teslim alan işletmeciler, nakil beyannamesi ya da sağlık raporu ile 39 ila 45 inci maddelerinde belirtilen şartlara uygun olarak sevkisyata ilişkin kayıtları tutmak zorundadır.

(3) Taşımada kullanılan konteyner ve araçlar aşağıdaki şartları sağlar:

a) Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilmiş olan üretim zincirinin başlangıç noktasından itibaren, hayvansal yan ürün ve türev ürünler kapalı yeni paketlerle (ambalaj) ya da sızdırmayan kapalı konteyner ya da araçlarda toplanır ve taşınır.

b) Yemlerin Piyasaya Arzı ve Kullanımı Hakkında Yönetmelik ve Yem Hijyeni Yönetmeliği hükümlerine göre piyasaya sürülen, depolanan ve nakledilenler haricindeki hayvansal yan ürünler ve türev ürünleri ile temas eden araçlar, yeniden kullanılabilir konteynerler ve tüm donanımlar temiz tutulur.

c) Konteyner ve araçlar, belli hayvansal yan ürün ve türev ürünlerin taşınmasına tahsis edilmemişse özellikle çapraz bulaşmayı önleyecek şekilde aşağıdaki şartları sağlar.

1) Kullanımdan önce kuru ve temiz olur.

2) Her kullanımdan sonra, çapraz bulaşmayı önlemek için temizlenmeli, yıkanmalı ve/veya dezenfekte edilir.

ç) Yeniden kullanılabilir konteynerler, çapraz bulaşmayı önlemek için sadece belli hayvansal yan ürün ve türev ürünlerin taşınması için tahsis edilir.

d) Yetkili otorite tarafından onaylandığı takdirde, yeniden kullanılabilir konteynerler;

1) Çapraz bulaşmayı önlemek için kullanımlar arasında, temizlenme ve dezenfekte edilmesi koşuluyla, farklı hayvansal yan ürün ve türev ürünlerin taşınmasında kullanılabilir.

2) Çapraz bulaşmayı önleyecek şartlar altında olması koşuluyla, insan tüketimi amaçlı ürünlerin taşınmasında kullanılmasından sonra üretim veya paketlenme hataları bulunan veya halk ve hayvan sağlığı için risk taşımayan diğer kusurları olan veya ticari sebeplerle insan tüketimine sunulması amaçlanmayan hayvansal gıdalar veya hayvansal ürün içeren gıda maddeleri gibi hayvansal yan ürün veya türev ürünlerin taşınmasında kullanılabilir.

e) Paketleme materyalleri (ambalaj maddeleri), çevre mevzuatına uygun olarak yakılarak veya diğer metotlarla imha edilir.

Taşımada sıcaklık şartları

MADDE 35- (1) Taşıma sırasında işletmeci tarafından aşağıdaki sıcaklık şartları karşılanır:

a) Yem materyali ve çiğ pet hayvanı yemi üretiminde kullanılacak hayvansal yan ürünler uygun sıcaklıkta taşınır. Kürk hayvanlarının kendi türü ile beslenmesinde kullanımı haricinde, insan tüketimi dışında kullanılacak et ve et ürünlerinden elde edilen hayvansal yan ürünler hayvan ve insan sağlığının korunması amacı ile en çok 7 °C'de taşınır.

b) Yem materyali veya pet hayvanı yemi üretimi amacıyla kullanılacak işlenmemiş Kategori III materyalleri, aşağıdaki durumlar haricinde, soğutularak, dondurularak ya da bozulmayı önleyecek şekilde depolanır ve taşınır.

1) Toplandıktan sonra yirmidört saat içinde işlenmesi amaçlanan veya donmuş ya da soğutulmuş materyallerde, nakliyat sırasında dondurma veya soğutma sıcaklığının korunması

sağlanır.

2) 87 nci maddede belirtilen işlemlerden geçmemiş olan süt, süt ürünlerinin ve süt türevi ürünlerinin taşınmasında materyalin özelliklerine bağlı olarak riskler başka tedbirlerle azaltılamıyorsa, ürünler soğutularak ve yalıtımlı konteynerlerle taşınır.

c) Soğutularak yapılan taşımalarda kullanılan araçlar, taşıma süresince uygun sıcaklığın korunmasını ve izlenmesini sağlayacak şekilde tasarlanır.

Süt, süt ürünleri ve süt türevi ürünlerden oluşan Kategori III materyalinin toplanma ve taşınmasında uygulanacak istisna

MADDE 36- (1) Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmeliğe göre onaylanmış süt işleme tesislerine, özellikle müşterilerden olmak üzere iade edilen süt, süt ürünleri ve süt türevi ürünlerden oluşan Kategori III materyalinin toplanması ve taşınmasında 34 üncü madde hükümleri uygulanmaz.

Gübrenin toplanması ve taşınmasında uygulanacak istisna

MADDE 37- (1) 34 üncü maddeye istisna olarak, gübrenin toplanmasına ve aynı işletmenin farklı iki noktasında ya da kullanıcılar ile çiftçiler arasında taşınmasına insan ve hayvan sağlığına karşı oluşabilecek riskleri ortadan kaldırmak şartıyla izin verilebilir.

Veteriner sağlık raporu ve nakil beyannamesi

MADDE 38- (1) Yönetmelikte bahsi geçen ticari belge ve sağlık sertifikası, 17/12/2011 tarihli ve 28145 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yurt İçinde Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin Nakilleri Hakkında Yönetmelikte belirtilen nakil beyannamesi ve veteriner sağlık raporuna karşılık gelir. Gübre de dahil olmak üzere hayvansal yan ve türev ürünlerin naklinde Yurt İçinde Canlı Hayvan ve Hayvansal Ürünlerin Nakilleri Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanarak veteriner sağlık raporu ve nakil beyannamesi düzenlenir. Taşıma sırasında, hayvansal yan ürün ve türev ürünlere Yönetmelik uyarınca gerektiğinde yetkili otorite tarafından verilen veteriner sağlık raporu veya nakil beyannamesi eşlik eder. Aşağıdaki şartlarda söz konusu belgeler gerekli değildir:

a) Organik gübre ve toprak zenginleştiriciler ile Kategori III materyalinden elde edilen türev ürünler işletmeciler dışında perakendeciler tarafından son kullanıcıya doğrudan sunulduklarında.

b) Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmeliğe göre onaylanmış süt işletmelerine toplanan ve özellikle müşterilerden iade edilen süt, süt ürünleri ve süt türevi ürünlerden oluşan Kategori III materyali.

c) Yemlerin Piyasaya Arzı ve Kullanımı Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre hayvansal yan ürün veya türev ürünlerden elde edilmiş ve paketlenip etiketlenerek piyasaya sürülmüş karma yemler.

(2) Nakil beyannamesi aslı ve iki sureti olmak üzere en az üç nüsha olur. Belgenin aslı varış noktasına kadar sevkiyata eşlik eder, alıcı söz konusu belgeyi saklar, nüshaların biri üretici, diğeri taşıyıcı tarafından en az 2 yıl süreyle saklanır.

(3) Veteriner sağlık raporu 2 nüsha olarak yetkili otorite tarafından düzenlenir. Bir nüsha düzenleyende, bir nüsha ürünle birlikte bulundurulur.

(4) Nakil beyannamesi hayvansal yan ürün ve türev ürünlere, Yönetmeliğin 5 inci maddesine göre başlangıç noktasından itibaren üretim zinciri süresince eşlik eder.

(5) Nakil beyannamesinde;

a) Hayvansal yan ürün ve türev ürünlerin taşınması için gerekli olan beyanlar sırasıyla

yazılır.

b) Nakil beyannamesinin aslı, iki yüzü de kullanılan tek bir kâğıttan oluşur ya da daha fazla kâğıt gerekiyorsa, ihtiyaç duyulan tüm kâğıtlar bölünmez bir bütünün parçaları olacak şekilde düzenlenir.

c) Sevkiyattaki parçaların tanımlanması için gereken ek sayfalar nakil beyannamesine iliştilir, bu sayfalarında asıl belgenin bir parçasını oluşturduğu, sevkiyattan sorumlu kişinin her sayfaya atacağı bir imzayla doğrulanır.

ç) (c) bendinde belirtilen ek sayfalar da dâhil, nakil beyannamesinin uzunluğu bir sayfayı geçiyorsa, her sayfa numaralandırılır. Sayfa numarası (sayfa numarası/toplam sayfa sayısı şeklinde) sayfanın altında olur. Her sayfa, sayfanın üst tarafında sevkiyattan sorumlu kişi tarafından dokümanın kodu olarak belirlenmiş olan kod numarasını da taşır.

d) Nakil beyannamesi sevkiyattan sorumlu kişi tarafından doldurulur ve imzalanır.

e) Nakil beyannamesindeki materyalin;

1) Tesisten çıktığı tarih,

2) Materyalin açıklaması (kategorisi, hayvanın türü ve besleme amacıyla kullanılacak Kategori III materyali veya bunlardan üretilmiş ürünlerin tanımı, mümkünse hayvanın kulak küpe numarası)

3) Hacim, ağırlık veya paket sayısı cinsinden miktarı,

4) Materyalin çıktığı menşe yeri,

5) Taşıyanların adı ve adresi,

6) Teslim alanın adı ve adresi ile Yönetmelik, Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmelik ya da Yem Hijyeni Yönetmeliğine uygun olarak tesise verilmiş kayıt veya onay numarası,

7) Yönetmelik, Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmelik ya da Yem Hijyeni Yönetmeliğine uygun olarak menşe tesise verilmiş kayıt numarası veya onay numarası yazılmalıdır.

f) Sorumlu kişinin imzasının rengi baskı renginden farklı olur.

g) Belgenin referans numarası ve yerel referans numarası, aynı sevkiyat için yalnızca bir kere kullanılabilir.

(6) Yetkili otorite, salamura ve kireçli deri ve postların, pet hayvanı yemi, organik gübre ve toprak zenginleştiriciler üreten ya da söz konusu maddeleri biyogaza dönüştüren tesislere yollandığı takdirde nakil beyannamesi düzenlenmesini isteyebilir.

ALTINCI BÖLÜM

Kayıtlar ve Türev Ürünlerin İşaretlenmesi

Ürünlerin naklinde tutulacak kayıtlar

MADDE 39- (1) Yemlerin Piyasaya Arzı ve Kullanımı Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre piyasaya sürülmüş karma yem dışındaki hayvansal yan ürün ve türev ürünleri sevk eden, taşıyan ve teslim alan işletmeciler, Yönetmeliğin 17 nci maddesi gereği kayıt tutmakla yükümlüdürler. Tutulacak kayıtlarda, aşağıdaki bilgiler bulunur.

a) Materyalin;

1) Kategori III materyali ve bunlardan elde edilmiş türev ürünler için hayvanın türü, parçalanmamış karkas ve baş mevcutsa hayvan türünün yanı sıra kulak küpe numarası,

2) Materyalin miktarı.

b) Sevk eden kişiler tarafından tutulmuş kayıtlarda;

1) Materyalin tesisten alındığı tarih.

2) Taşıyıcı ve alıcının adı ve adresi, varsa onay ya da kayıt numaraları.

c) Taşıyıcılar tarafından tutulan kayıtlarda:

1) Materyalin tesisten alındığı tarih.

2) Materyalin çıktığı menşe yeri.

3) Alıcının adı ve adresi, varsa onay ya da kayıt numarası.

ç) Teslim alan kişilerce tutulan kayıtlarda;

1) Materyalin teslim alınma tarihi.

2) Materyalin çıktığı menşe yeri.

3) Taşıyıcının adı ve adresi.

(2) İşletmecilerde her sevkiyat için nakil beyannamesinin kopyası bulunuyorsa (nakil beyannamesinde birinci fıkranın bentlerinde belirtilen bilgiler bulunacağından), işletmeciler birinci fıkrada istenen bilgileri ayrı ayrı tutmak zorunda değildir.

(3) Yakma ve birlikte yakma tesislerindeki işletmeciler, gelen materyallerin miktarını, kategorisini ve yakma veya birlikte yakma tarihini içeren kayıtları tutar.

Hayvan besleme amaçlı özel kullanımlara ilişkin kayıtlar

MADDE 40-(1) İşletmeciler 9 ila 13 üncü maddelerdeki hayvan beslemeye dair özel kurallara göre kullanılan hayvansal yan ürünler için, 39 uncu maddede belirtilen kayıtlara ek olarak aşağıdaki kayıtları da tutar:

a) Son kullanıcılar; kullanılan miktarı, beslenecek hayvan türünü ve kullanım tarihini.

b) Toplama merkezleri;

1) Uygun olarak işlem görmüş olan miktarını,

2) Materyali kullanacak olan son kullanıcının adı ve adresini,

3) Materyalin, kullanım için götürüldüğü tesisi,

4) Sevk edilen miktarı,

5) Materyalin sevk tarihini.

Bazı kürk hayvanlarına ilişkin kayıtlar

MADDE 41- (1) Kürk hayvanı çiftliği işletmecisi;

a) Kendi türü orijinli materyalle beslenen hayvan karkasları ve kürk sayısını,

b) Materyalin izlenebilirliğini sağlamak için, her sevkiyata ilişkin kayıtları, tutar.

Bazı organik gübre ve toprak zenginleştiricilerin uygulanmasına ilişkin tutulması gereken kayıtlar

MADDE 42- (1) Hayvan gübresi, guano, herhangi bir risk taşımadığı yetkili otorite tarafından onaylanan sindirim sistemi içeriği, süt ve süt orijinli ürünler dışındaki organik gübre ve toprak zenginleştiricilerinin kullanılacağı mera ya da yem bitkisi yetiştirilen alanlardan sorumlu işletmeciler, en az 2 yıl boyunca aşağıdakilerin kaydını tutar (diğer kullanımlarda kayıt tutulmaz). Kullanılan organik gübre ve toprak zenginleştiricinin;

a) Miktarı.

b) Uygulandığı yerler.

c) Uygulama tarihi.

ç) Organik gübre veya toprak zenginleştiricisinin uygulanmasının ardından hayvanların arazide otlatılmasına izin verilen ya da arazinin hayvan besleme amacıyla biçildiği tarihler.

Su hayvanlarından elde edilen hayvansal yan ürünler ve balıkların beslenmesine ilişkin tutulması gereken kayıtlar

MADDE 43- (1) Balık unu veya su hayvanlarından elde edilen diğer yemleri üreten tesislerde tutulacak kayıtlar;

- a) Günlük üretim miktarı,
- b) Avlandığına veya balık çiftliklerinden geldiğine dair ibareler dâhil orijin türü,
- c) Diğer tür çiftlik balıklarının beslenmesi amacıyla çiftlik balıklarından elde edilen balık unu söz konusuysa, orijin türün bilimsel adı.

Hayvansal yan ürünlerin yakılması ve gömülmesine dair kayıtlar

MADDE 44- (1) Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre hayvansal yan ürünlerin, yakılması ya da gömülmesi durumunda, yakma veya gömme işleminden sorumlu işletmeci aşağıdaki kayıtları tutar.

- a) Yakılacak veya gömülecek olan hayvansal yan ürünlerin miktarı, Kategorisi ve hayvan türü,
- b) Yakılma ve gömülme işlemlerinin gerçekleşeceği yerler ve tarihleri.

Fotojelatine ilişkin kayıtlar

MADDE 45- (1) 139 uncu maddede belirtilen şartları taşıyan ve onaylı fotografik jelatin fabrika işletmecileri, fotojelatinin satın alma ve kullanımı ile üretim fazlası materyalin ve kalıntıların imha edilmesine dair kayıtları tutar.

Türev ürünlerin işaretlenmesi

MADDE 46- (1) Kategori I ya da Kategori II materyalinin işlendiği tesislerde, türev ürünler gliseroltriheptanoat (GTH) ile kalıcı olarak aşağıdaki şekilde işaretlenir.

- a) GTH, önceden en az 80°C ısıda sterilize edilmiş ve yeniden bulaşmaya karşı önlem alınan türev ürünlere katılır.
- b) GTH, türev ürünün yağ oranına göre 1 kg yağa 250 mg GTH olacak oranda homojen olarak katılır.

(2) GTH kullanan işletmeciler GTH yoğunluğunun yukarıda belirtilen şartları sağlandığını gösteren izleme ve kayıt sistemi kurar. İzleme ve kayıt sistemi, temizlenmiş petrolyum-eter 40-70 ekstraktında trigliserit formundaki, bozulmamış GTH'ın belirlenmesi için düzenli aralıklarla numune alınmasını kapsar.

(3) GTH ile işaretleme, aşağıdakiler için gerekli değildir:

- a) Biyogaz ve kompostlama tesislerinde kullanılacak olan sıvı türev ürünler.
- b) Kürk hayvanlarının beslenmesi amacıyla kullanılacak olan türev ürünler.
- c) Hayvansal yan ürün ve türevlerinden üretilen biyodizel.
- ç) Aşağıdaki şartları da kapsamak kaydıyla; Yönetmeliğin 9 uncu maddesine göre yetkili otoritenin kararına göre basınçlı sterilizasyon ile işlendikten sonra kalıcı olarak işaretlenen ve Yönetmeliğin 11 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine göre kullanılan ve imha edilen;

1) Yetkili otorite tarafından onaylanmış tesislerden materyallerin by-pass edilemeyecek bir kapalı taşıyıcı sistemle aşağıdaki işlemler için taşınması şartıyla;

- Derhal doğrudan yakılması ya da birlikte yakılması,
- 64 ila 81 inci maddelerdeki işlemeye dair alternatif metotlara uygun olarak Kategori I ve Kategori II hayvansal yan ürünler için onaylanmış bir metotla derhal kullanılması,

2) Yetkili otorite tarafından onaylanmış olan, Yönetmeliğin 12 nci maddesinde belirtilen araştırma veya diğer özel amaçlarla kullanılan ürünler.

d) 73 üncü maddeye göre Kategori II materyalinden elde edilen erimiş yağlardan üretilen yenilenebilir yakıtlar.

YEDİNCİ BÖLÜM

Hayvansal Yan Ürün ve Türev Ürünlerin Kullanımı ve Elden Çıkarılması; Yakma, Birlikte Yakma ve Gömme

Yakma ve birlikte yakma yoluyla elden çıkarma tesisleri

MADDE 47- (1) Hayvansal yan ürün ve türevlerinin yakma ve birlikte yakma yoluyla elden çıkarılması, aşağıda belirtilen şartları sağlayan tesislerde, atıkların yakılmasına ilişkin çevre mevzuatı hükümleri göz önüne alınarak yapılır.

a) Atıkların Yakılmasına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre izin verilen yakma tesisi veya birlikte yakma tesisi.

b) Atıkların Yakılmasına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre izne gerek olmayan tesisler için, Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) veya (c) bendi hükümlerine göre onaylanmış yakma ya da birlikte yakma tesisi.

(2) Yetkili otorite, bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen yakma ya da birlikte yakma tesislerine, Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin birinci fıkrası (b) veya (c) bendine paralel olarak ve 48 ila 55 inci maddelerdeki gereklilikleri sağlamaları durumunda onay verir.

Yakma tesislerinde genel şartlar

MADDE 48- (1) Atıkların Yakılmasına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre izne gerek olmayan tesisler için, Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin birinci fıkrası (b) veya (c) bendi hükümlerine göre onaylanmış yakma ya da birlikte yakma tesisi işletmecileri, sorumlulukları altındaki tesislerde aşağıdaki hijyen şartlarının sağlanmasını temin eder.

a) Hayvansal yan ürün ve türev ürünler, tesise ulaştıkları andan itibaren en kısa zamanda bu Tebliğde belirtilen şekilde yakılarak imha edilir. Söz konusu ürünler imha edilecekleri zamana kadar, yetkili otorite tarafından belirlenen şartlara uygun bir şekilde depolanır.

b) Çevre mevzuatına uygun olarak, özellikle atık suyun imha edileceği alan dâhil olmak üzere, tesislerde bulunan araç ve konteynerlerin temizlenmesi ve dezenfeksiyonunda, bulaşmaya ilişkin risklerin önlenmesi amacıyla gerekli tedbirler alınır.

c) Tesisler, drenajı iyi yapılan alanlarda yer alır.

ç) Tesislerde haşerelere, özellikle böcekler, kemirgenler ve kuşlara karşı koruma amaçlı uygun tedbirler alınır, yazılı ve kayıtlı bir haşere kontrol programı kullanılır.

d) Çalışanların kişisel hijyeni açısından lavabo, soyunma odası ve duş yeri gibi imkânlar olur.

e) Tesisteki bütün alanlarda temizleme prosedürleri oluşturulmalı ve belgelendirilir. Temizlik için uygun ekipman ve temizlik malzemeleri bulunur.

f) Hijyen kontrolü, çevrenin ve ekipmanın düzenli olarak kontrolünü içermelidir. Kontrol planı ve sonuçları belgelendirilmeli ve kayıtlar tutulur ve en az 2 yıl boyunca saklanır.

(2) Yakma ve birlikte yakma tesisi işletmecileri, insan ve hayvan sağlığına ilişkin doğrudan riskleri önlemek veya en aza indirmek için, hayvansal yan ürün ve türev ürünlerin kabulüyle ilgili gereken tedbirleri alır.

(3) Hayvanların, yakma ve birlikte yakılmayı bekleyen hayvansal yan ürün ve türev ürünler ya da hayvansal yan ürünlerin yakılması ve birlikte yakılması sonucu açığa çıkan küle

erişimi engellenir.

(4) Yakma ve birlikte yakma tesisi, canlı hayvan işletmesinin bulunduğu alanda kurulmuşsa;

a) Yakma ve birlikte yakmada kullanılan ekipman ile canlı hayvan, hayvanların yemi ve ahırlar arasında gerekli görülen yerlerde çitler çekilerek fiziksel ayırım sağlanır.

b) Ekipman sadece yakma işlemine tahsis edilmeli ve işletmenin başka bir yerinde kullanılmaz veya eğer kullanılacaksa kullanımdan önce temizlenir ve dezenfekte edilir.

c) Tesiste çalışan personel hayvanlarla ve hayvan yemleriyle çalışmadan önce kıyafet ve ayakkabılarını değiştirir.

(5) Yakılma ve birlikte yakılmayı bekleyen hayvansal yan ürün ve türev ürünler ile küller kapalı, doğru tanımlanmış ve sızdırmayan konteynerlerde depolanır.

(6) Yeterli şekilde yakılmamış hayvansal yan ürünler yeniden yakılır veya onaylanmış gömülme metodundan farklı metotlarla, Yönetmeliğin 9 uncu maddesine göre imha edilir.

Yakma tesislerinin işletim şartları

MADDE 49- (1) Yakma ve birlikte yakma tesisleri, mutlaka işlem sonucunda açığa çıkan gazın kontrollü ve homojen olarak yakma odasının iç duvarında veya yakma ve birlikte yakmanın gerçekleştiği yakma odasının başka bir referans noktasında, yetkili otoritenin onay verdiği şekilde en az iki saniye boyunca 850 °C'ye veya 0,2 saniye için 1100 °C'ye çıkarılmasını sağlayacak şekilde tasarlanır, donatılır, inşa edilir ve işletilir.

Yakma ve birlikte yakma kalıntıları

MADDE 50- (1) Yakma ve birlikte yakma kalıntılarının miktarı ve yaratabileceği zarar en aza indirilir. Söz konusu kalıntılar, uygun olduğunda tesiste ya da tesis dışında, çevre mevzuatına göre geri kazanılır ya da bir düzenli depolama alanında imha edilir.

(2) Toz dâhil olmak üzere kuru kalıntıların taşınma ve ara depolanması, materyallerin çevreye dağılmasını önleyecek şekilde kapalı konteyner ve benzeri kaplarla yapılır.

Sıcaklık ve diğer parametrelerin ölçülmesi

MADDE 51- (1) Yakma ve birlikte yakma işlemlerine ilişkin şart ve parametreleri ölçmek amacıyla belirli teknikler kullanılır.

(2) Yetkili otorite tarafından verilen onay veya onaya bağlı olan şartlar, sıcaklık ölçümüne dair şartları da içerir.

(3) Otomatik ölçme cihazlarının çalışması kontrol edilmeli ve yıllık olarak izleme testine tabi tutulur.

(4) Sıcaklık ölçüm sonuçları, talep edildiğinde yetkili otorite tarafından izin verilen işleme şartlarına uygun çalışıldığını göstermek amacıyla yetkili otoriteye sunulmak üzere kayıt edilir.

Normal dışı çalışma

MADDE 52- (1) Yakma veya birlikte yakma tesisinde bozulma veya normal dışı çalışma şartları oluşması durumunda, işletmeci zaman kaybetmeden çalışmalar olağan seyretmeye başlayıncaya kadar, çalışmaları azaltır ya da durdurur.

Yüksek kapasiteli yakma ve birlikte yakma tesisleri çalışma şartları

MADDE 53- (1) Saatte 50 kilogramdan daha yüksek kapasitede hayvansal yan ürün ve türev ürünlerle çalışan ve Atıkların Yakılmasına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre çalışma izni alması gerekmeyen yakma ve birlikte yakma tesisleri (yüksek kapasiteli tesisler), aşağıdaki şartları sağlar:

a) Tesisler, her işlem hattı için en az bir adet yedek (ilave) yakma sistemi bulundurur. Söz

konusu yakma sistemi, yanacak havanın son enjeksiyonunu takiben yanma gazlarının sıcaklık duruma göre 850 °C veya 1100 °C altına düştüğünde otomatik olarak aktif hale gelir. Ayrıca, söz konusu yakma sistemi, işlemin başlatılma veya durdurulması sırasında veya yakma ve birlikte yakma işlemlerinin gerçekleştiği odada yanmamış madde bulunduğu zamanlarda, duruma göre 850 °C veya 1100 °C olan sıcaklığın her zaman korunabilmesi için de kullanılır.

b) Hayvansal yan ürün ve türev ürünler, yakma ve birlikte yakma işlemlerinin sürekli (continuous) sistemde işlenmesi amacıyla yanma odasına alındığında, işlem başlarken sıcaklık 850 °C veya 1100 °C'ye ulaşana kadar veya sıcaklığın korunmadığı anlarda, tesiste hayvansal yan ürünlerin veya türev ürünlerin işleme alınmasını engelleyecek bir otomatik sistem bulunur.

c) İşletmeci yakmanın, posa ve dipteki külün toplam organik karbon içeriği % 3'ten az ya da yanmadaki kaybın maddenin kuru ağırlığının % 5'inden az olacak şekilde gerçekleştiğinden emin olur. Gerektiğinde, uygun ön işlem teknikleri kullanılır.

Yüksek kapasiteli yakma ve birlikte yakma tesislerinde suyun tahliye edilmesi

MADDE 54- (1) Hayvansal yan ürünler için ayrılan depolama alanları dâhil, yüksek kapasiteli yakma tesisinin bulunduğu alan, çevreyi kirletebilecek herhangi bir maddenin toprağa, yerüstü veya yeraltı sularına doğrudan, dolaylı veya kaza sonucu karışmalarını engelleyecek şekilde tasarlanır.

(2) Tesis alanından çıkan bulaşık yağmur suyu veya dökülme ya da yangın söndürme sonucunda ortaya çıkan her türlü bulaşık su için depolama kapasitesi sağlanır. İşletmeci, gerektiğinde, söz konusu yağmur suyu ve bulaşık suyun tahliye edilmeden önce test edildiğine ve artırıldığına emin olur.

Düşük kapasiteli yakma ve birlikte yakma tesisleri

MADDE 55- (1) Saatte veya hat başına 50 kilogramdan az hayvansal yan ürün ve türev ürünlerini muamele eden ve Atıkların Yakılmasına İlişkin Yönetmeliğe göre çalışma izni almayan yakma ve birlikte yakma tesisleri (düşük kapasiteli tesisler), aşağıdaki şartları sağlar.

a) Sadece aşağıdakilerin imhasında kullanılır:

1) Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (3) numaralı alt bendinde belirtilen ölü pet hayvanları,

2) Belirlenmiş risk materyali, imha anında belirlenmiş risk materyali taşıyan ölü hayvan vücutlarının tamamı ve parçaları, Kategori I materyali işleyen, belirlenmiş risk materyalinin çıkarıldığı işletme ve tesislerde atık su muamelesi sırasında toplanan hayvansal yan ürünler ve uluslararası taşımacılık yapan araçlardan gelen yemek artıkları olan Kategori I materyalleri, Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen Kategori II materyalleri veya (c) bendinde belirtilen Kategori III materyalleri,

b) Belirlenmiş risk materyali, imha anında belirlenmiş risk materyali taşıyan ölü hayvan vücutlarının tamamı ve parçaları olan Kategori I materyalleri düşük kapasiteli tesislere alındığı zaman, yedek (ilave) yakıcı bulundurulur.

c) Tesisler hayvansal yan ürünleri tamamen küle dönüştürecek şekilde çalıştırılır.

Belli başlı Kategori I ve III materyallerinin gömülmesi

MADDE 56- (1) Yetkili otorite, Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrası ile üçüncü fıkrasının (c) bendi hükümlerine istisna olarak; aşağıdaki Kategori I ve III materyalinin onaylanmış bir düzenli depolama alanında gömülerek imha edilmesine izin verebilir.

a) İthal edilmiş pet hayvanı yemi veya Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (9) numaralı alt bendinde belirtilen ithal edilmiş Kategori I materyallerinden üretilmiş

pet hayvanı yemi,

b) Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde belirtilen ve kendisi dışındaki diğer Kategorideki materyaller ile temas etmemiş, insan ve hayvan sağlığı riski taşımayan,

1) Hayvansal ürün ve gıda ise; 17/12/2011 tarihli ve 28145 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gıda Hijyeni Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak işlenmiş,

2) Yem maddesi ise 83 ila 95 inci maddeler veya çiğneme ürünlerini içeren pet hayvanı yemi ise 111 ila 113 üncü maddelerde belirtilen özel şartlara göre üretilmiş olanlar.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

İşleme Tesisleri İçin Genel Şartlar, Atık Su Yönetimi, Kategori I ve Kategori II Materyallerinin İşlenmesine İlişkin Özel Şartlar, Kategori III Materyallerinin İşlenmesine İlişkin Özel Şartlar, İşleme Tesisleri ve Diğer Tesisler İçin Hijyen ve İşleme Şartları, Standart İşleme Metotları

İşleme tesisleri için genel şartlar

MADDE 57- (1) İşleme tesisleri, basınçlı sterilizasyon metoduyla işleme veya Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen diğer işleme metotlarına ilişkin aşağıdaki şartları sağlar:

a) İşleme tesisleri, Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmelik hükümlerine göre onaylanmış veya kayıt altına alınmış kesimhane ve diğer tesislerle, bu kesimhane ve tesisler orijinli hayvansal yan ürünlerin işlenmesi sonucunda insan ve hayvan sağlığı için tehlike oluşturabilecek riskleri aşağıdaki kurallara uyacak şekilde en aza indirmede süreci aynı alanda bulunmaz.

1) İşleme tesisi, bina içerisinde söz konusu kesimhane ve diğer tesislerden fiziksel olarak tamamen ayrı olur.

2) İşleme tesisi ile kesimhane veya diğer tesislerle bağlantı sağlayacak ve by-pass edilemeyecek bir taşıyıcı sistem ve işleme tesisi, kesimhane veya diğer tesisler için ayrı girişler, ayrı kabul bölmeleri, ayrı donanım ve ayrı çıkışlar olur.

3) İşleme tesisi ile kesimhane ya da diğer tesislerde çalışan personelin çalışmasından kaynaklanacak riskleri ortadan kaldırmak amacıyla gerekli önlemler alınır.

4) Yetkisi olmayan kişiler ile hayvanların işleme tesislerine girişi engellenir.

5) Yetkili otorite, Kategori III materyalleriyle çalışan işletmelerde, Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmelik uyarınca kayıtlı veya onaylı tesislerden gelen ham maddenin işlenmesinden doğabilecek risklerin azaltılması için yukarıda belirtilen hükümler dışında, başka tedbirleri de onaylayabilir.

b) İşleme tesisindeki temiz ve kirli alanlar fiziki bulaşmayı engelleyecek şekilde birbirinden ayrılmış olur. Ham madde kabul alanı kapalı, kolay temizlenebilen ve dezenfekte edilebilir, zemin sıvıların tahliyesi için uygun şekilde tasarlanır.

c) Çalışanlar için yeterli sayıda lavabo, soyunma odası ve duş alma yeri gibi bölümler bulunur.

ç) İşleme tesisinde hayvansal yan ürünlerin işlenmesinde kullanmak için yeterli miktarda sıcak su ve buhar kapasitesi olur.

d) Kirli alanlarda, gerektiğinde hayvansal yan ürünlerin boyutlarını küçültecek ve bu

ürünleri işleme ünitesine yerleştirecek donanımlar bulunur.

e) Isıl işlem gerektiğinde, aşağıdaki donanımlar bulunur:

1) Zamana karşı sıcaklığı ve eğer işleme metodu için uygunsa kritik noktalardaki basıncı izlemek için ölçüm cihazları.

2) Denetim ve resmi kontroller sırasında kolayca ulaşılabilir olmaları için ölçüm sonuçlarını sürekli olarak kayıt edecek cihazlar.

3) Belirlenen ısıнын altına düşmesini engelleyecek güvenlik önlemleri.

f) Türev ürünün yeni gelen hayvansal yan ürün ile bulaşmasının engellenmesi amacıyla tesiste işleme için gelen materyalin indirildiği, bu ürünün işlendiği ve türev ürünün saklandığı alanlar net olarak birbirinden ayrı olur.

(2) İşleme tesisinde hayvansal yan ürünlerin teslim alındığı konteyner ve kaplarla, gemiler haricinde, sevkiyat için kullanılan taşıma araçlarının temizlenmesi ve dezenfekte edilmesi için, yeterli altyapı bulunur.

(3) Araç, işleme tesisinin kirli bölümünden ayrılırken tekerleri ve diğer parçalarının temizlenip dezenfekte edilebilmesi için, tüm tesislerde uygun olanaklar bulunur.

(4) Tüm işleme tesislerinde atık suyun işlenmesi için, çevre mevzuatı hükümlerini karşılayan bir sistem bulundurulur.

(5) İşleme tesisleri, bünyelerinde laboratuvar bulundurmalı veya tesis dışındaki bir laboratuvardan yararlanır. Bu laboratuvarlar, gerekli analizleri gerçekleştirebilecek donanıma sahip olur ve yetkili otorite tarafından, laboratuvarın söz konusu analizleri gerçekleştirebilecek kapasiteye sahip olduğu onaylanır. Bu laboratuvar ya uluslararası tanınan standartlara göre akredite edilir veya yetkili makam tarafından, bahsedilen analizleri gerçekleştirme kapasitesi düzenli olarak kontrol edilir.

(6) İşlenen ürünün miktarı risk değerlendirmesine göre yetkili otoritenin düzenli veya daimi olarak işletmede bulunmasını gerektiriyorsa, işleme tesislerinde sadece denetçinin kullanabileceği, kilitlenebilir ve yeterli şekilde donatılmış bir oda bulundurulur.

Atık su yönetimi

MADDE 58- (1) Kategori I materyal işleyen tesisler ile özellikle belirlenmiş risk materyallerinin ayrıldığı tesisler, kesimhaneler ve Kategori II materyalleri işleyen tesisler;

a) Atık suya dair işlemlerde öncelikle hayvansal maddenin alıkonması ve toplanmasına ilişkin bir işlem uygulanır.

b) İşlem öncesi süreçte kullanılan donanım, boşaltma sifonları, filtre, ızgara veya elek gözenekleri bulunan giderler, gözenek boyutları 6 milimetreyi geçmeyecek denk sistemlerden oluşur.

(2) Atık suya, toplananın haricinde katı hayvansal maddelerin geçişini kolaylaştırabilecek ezme, sıkıştırma, kırma ve benzeri hiç bir baskı uygulaması veya işlemi yapılmaz.

(3) Süzme sonucu birikmiş olan tüm hayvansal maddeler, Kategori I ve Kategori II materyaller olarak Yönetmeliğe uygun şekilde toplanır, taşınır ve imha edilir.

(4) Birinci fıkraya göre işlemden geçen atık su ve hayvansal yan ürünlerle çalışan ya da işleyen diğer alanlardan gelen atık su, Yönetmelikten kaynaklanan hiçbir kısıtlama olmaksızın çevre mevzuatına göre işlem görür.

(5) Yetkili otorite, Kategori I veya Kategori II materyalleri işleyen veya bunları depolayan işletmecilerden, bu tesislerin kirli bölümlerinden gelen atık suda patojenlerden doğacak riskleri en aza indiren işlemlerin uygulamasını zorunlu kılabilir.

(6) Yukarıdaki hükümler saklı kalmak şartıyla, kan ve süt de dâhil hayvansal yan ürün ve türev ürünlerin kanalizasyon sistemine gönderilmesi yasaktır. Ancak, santrifüj veya ayırıcı tortularından oluşan Kategori III materyalleri, Tebliğin 89 uncu maddesinde belirtilmiş olan işlemlerden birinden geçmiş olduğu takdirde, kanalizasyona gönderilebilir.

Kategori I ve Kategori II materyallerinin işlenmesine ilişkin özel şartlar

MADDE 59- (1) Kategori I ve Kategori II materyallerinin işlendiği tesislerde, Kategori I ve II materyalleri karıştırılarak Kategori I materyali olarak işlenmiyorsa, ham maddenin teslim alınmasından elde edilen türev ürünün sevkiyatına kadar olan süre boyunca, Kategori I materyali Kategori II materyalinden tamamen ayrılır.

Kategori III materyallerinin işlenmesine ilişkin özel şartlar

MADDE 60- (1) 57 nci maddede belirtilen genel şartlara ek olarak;

a) Kategori III materyalinin işlendiği tesis, tamamen ayrı bir binada bulunmadığı takdirde, Kategori I ve Kategori II materyallerinin işlendiği tesislerle aynı alanda bulunmaz.

b) Ancak, aşağıdaki tedbirler alınarak çapraz bulaşmanın engellenmesi şartıyla;

1) Ham madde kabul alanı ile ham maddenin işleneceği alanların tasarımı çapraz bulaşmayı engellemesi,

2) Ayrı işleme hatlarının ya da insan ve hayvan sağlığına karşı tehlikenin yayılmasını engelleyecek temizlik prosedürleri dâhil, tüm donanımın kullanımı ve tasarımı barındırması,

3) Elde edilen ürünlerin geçici olarak depolanması için ayrılan yerlerin kullanım ve tasarımı yapılarak, Kategori I ve Kategori II materyalleriyle çalışılan alanlarda Kategori III materyalinin işlenmesine dair yetkili otorite onay verebilir.

c) Kategori III materyali işlenen tesisler, yem amaçlı olarak üretilecek olan hayvansal yan ürün ve türev ürünlerinde paketlenme öğeleri veya metal parçalar gibi yabancı maddelerin varlığını kontrol edebilecek sistemler bulundurur. Söz konusu yabancı maddeler işlemeden önce veya işleme sırasında üretim sürecinden ayrılır.

İşleme tesisleri ve diğer tesisler için hijyen ve işleme şartları

MADDE 61- (1) İşleme tesisleri, Yönetmeliğin 20 nci maddesinde belirtilmiş olan genel hijyen şartlarına ek olarak; böcek, kemirgen, kuş gibi zararlılara karşı korumaya yönelik uygulamaların yer aldığı haşere kontrol programı oluşturur.

(2) İşleme şartlarının sürekli olarak takip edilmesi için doğru kalibre edilmiş ölçüm ve kayıt cihazları kullanılır ve kalibrasyon tarihleri belli olacak şekilde kaydedilir.

(3) Önceki işlemde artan veya kazanlardan sızan ısı işlemlerden geçmemiş olan materyaller, toplanarak ısı işleme ile tekrar işlenir veya Yönetmeliğe uygun olarak imha edilir.

(4) Kategori I ve Kategori II materyalleri için yetkili otorite basınçlı sterilizasyon (1. metot) talep etmedikçe, bu materyaller standart işleme metotlarından 2, 3, 4 veya 5. metoda uygun olarak işlenebilir.

(5) Kategori III materyallerinin işlenmesinde uygulanan ısı işlemin derecesini gösteren kritik kontrol noktaları, belirtilmiş olan her işleme metodu için aşağıdakileri içerir:

a) Ham madde parça büyüklüğü.

b) Isıl işlem sırasında ulaşılan ısı.

c) Ham maddeye uygulanan basınç.

ç) Isıl işlemin süresi veya sürekli (continuous) sistemdeki besleme periyodu ve uygulanabilir her kritik kontrol noktası için minimum işleme standartları belirtilir.

(6) Yetkili otorite tarafından 7. işleme metodu olarak onaylanmış olan kimyasal işlemler,

işlemin derecesini belirten kritik kontrol noktaları, ulaşılan pH değerlerini de içerir.

(7) Her bir kritik kontrol noktası için tutulan kayıtlar, işleme sırasında minimum değerlerin uygulandığını göstermek amacıyla en az 2 yıl boyunca saklanır.

(8) Kategori III materyallerinin işlenmesi, 6. metot hariç diğer metotlarla veya su hayvanları kökenli materyallerin işlenmesi standart işleme metotlarından herhangi birisiyle gerçekleşir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Standart İşleme Metotları, Alternatif İşleme Metodlarından Elde Edilen Ürünlerde İşaretleme, Alkali Hidroliz Metodu, Yüksek Basınçlı ve Yüksek Isıda Hidroliz Metodu, Yüksek Basınçlı Hidroliz Biyogaz Metodu, Biyodizel Üretimi Metodu, Brookes'un Gazifikasyon Metodu, Hayvansal Yağın Termal Kazanda Yanma İşlemi, Termomekanik Biyoyakıt Üretim İşlemi, Sonradan İmha Yoluyla Hidroliz İşlemi, Domuz ve Kanatlı Hayvanların Gübresinin Kireç İle Muamele Edilmesi, Yenilenebilir Yakıtların Üretimi İçin Çok Adımlı Katalitik İşlem

Standart işleme metotları

MADDE 62– (1) İşletmeci, tesis veya işletmesinde aşağıdaki standart işleme metotlarına ilişkin şartlara uyulmasını sağlar.

a) 1. metot (basınçlı sterilizasyon):

1) Küçültme: İşlenecek hayvansal yan ürünlerde, parça büyüklüğü 50 milimetreyi aşıyorsa, hayvansal yan ürünler uygun donanım kullanılarak 50 milimetreyi aşmayacak şekilde küçültülür. Küçültücünün etkinliği günlük kontrol edilmeli ve durumu kayıt altında tutulur. Kontrollerde 50 milimetreden büyük parçaların tespiti durumunda, işlemler durdurulur ve küçültücü, tamir edildikten sonra işlemler devam eder.

2) Zaman, ısı ve basınç: Hayvansal yan ürünler, parça büyüklüğü en çok 50 milimetre olacak şekilde, en az 3 bar basınç ve aralıksız olarak en az 20 dakika boyunca iç ısı en az 133°C'de ısıtılır (pişirilir). Basınç, sterilizasyon odasındaki havanın tahliye edilmesi ve havanın buharla (doymuş buhar) yer değiştirmesi yoluyla oluşturulur. Isıl işlem tek bir işlem olarak ya da işlem öncesi veya sonrası sterilizasyon amacıyla uygulanabilir.

3) İşlem, dökme (batch) veya devamlı (continuous) sistemlerde gerçekleştirilebilir.

b) 2. metot:

1) Küçültme: İşlenecek hayvansal yan ürünlerde, parça büyüklüğü 150 milimetreyi aşıyorsa, hayvansal yan ürünler uygun donanım kullanılarak 150 milimetreyi aşmayacak şekilde küçültülür. Küçültücünün etkinliği günlük kontrol edilir ve durumu kayıt altında tutulur. Kontrollerde 150 milimetreden büyük parçaların tespiti durumunda, işlemler durdurulur ve küçültücü, tamir edildikten sonra işlemler devam eder.

2) Zaman, ısı ve basınç: Küçültme işleminden sonra, hayvansal yan ürünler en az 125 dakika boyunca, en az 100 °C'yi aşan iç sıcaklıkta, en az 120 dakika boyunca en az 110 °C'yi aşan iç sıcaklıkta ve en az 50 dakika boyunca 120 °C'yi aşan iç sıcaklıklarda ısıtılır.

3) İç sıcaklıklara, ardışık olarak ya da belirli zaman aralıklarında rastlantısal kombinasyon sonucu ulaşılabilir.

4) İşlem, sadece dökme (batch) sistemlerde gerçekleştirilebilir.

c) 3. metot:

1) Küçültme: İşlenecek hayvansal yan ürünlerde, parça büyüklüğü 30 milimetreyi aşıyorsa,

hayvansal yan ürünler uygun donanım kullanılarak 30 milimetreyi aşmayacak şekilde küçültülür. Küçültücünün etkinliği günlük kontrol edilir ve durumu kayıt altında tutulur. Kontrollerde 30 milimetreden büyük parçaların tespiti durumunda, işlemler durdurulur ve küçültücü, tamir edildikten sonra işlemler devam eder.

2) Zaman, ısı ve basınç: Küçültme işleminden sonra, hayvansal yan ürünler en az 95 dakika boyunca 100 °C'yi aşan iç sıcaklıkta, en az 55 dakika boyunca 110 °C'yi aşan iç sıcaklıkta ve en az 13 dakika boyunca 120 °C'yi aşan iç sıcaklıklarda ısıtılır.

3) İç sıcaklıklara, ardışık olarak ya da belirli zaman aralıklarında rastlantısal kombinasyon sonucu ulaşılabilir.

4) İşlem, dökme (batch) veya devamlı (continuous) sistemlerde gerçekleştirilebilir.

ç) 4. metot:

1) Küçültme: İşlenecek hayvansal yan ürünlerde, parça büyüklüğü 30 milimetreyi aşıyorsa, hayvansal yan ürünler uygun donanım kullanılarak 30 milimetreyi aşmayacak şekilde küçültülür. Küçültücünün etkinliği günlük kontrol edilir ve durumu kayıt altında tutulur. Kontrollerde 30 milimetreden büyük parçaların tespiti durumunda, işlemler durdurulur ve küçültücü, tamir edildikten sonra işlemler devam eder.

2) Zaman, ısı ve basınç: Küçültme işleminden sonra, hayvansal yan ürünler eklenen yağla bir tekneye yerleştirilir ve en az 16 dakika boyunca 100 °C'yi aşan iç sıcaklıkta, en az 13 dakika boyunca 110 °C'yi aşan iç sıcaklıkta, en az 8 dakika boyunca 120 °C'yi aşan iç sıcaklıkta ve en az 3 dakika boyunca 130 °C'yi aşan sıcaklıklarda ısıtılır.

3) İç sıcaklıklara, ardışık olarak ya da belirli zaman aralıklarında rastlantısal kombinasyon sonucu ulaşılabilir.

4) İşlem, dökme (batch) veya devamlı (continuous) sistemlerde gerçekleştirilebilir.

d) 5. metot:

1) Küçültme: İşlenecek hayvansal yan ürünlerde, parça büyüklüğü 20 milimetreyi aşıyorsa, hayvansal yan ürünler uygun donanım kullanılarak 20 milimetreyi aşmayacak şekilde küçültülür. Küçültücünün etkinliği günlük kontrol edilir ve durumu kayıt altında tutulur. Kontrollerde 20 milimetreden büyük parçaların tespiti durumunda, işlemler durdurulur ve küçültücü, tamir edildikten sonra işlemler devam eder.

2) Zaman, ısı ve basınç: Küçültme işleminden sonra, hayvansal yan ürünler pıhtılaşana kadar ısıtılır, su ve yağ, proteinli maddelerden ayrılana kadar preslenir. Proteinli madde, söz konusu işlemi takiben en az 80 dakika boyunca, 120 °C'yi aşan iç sıcaklıkta ve en az 60 dakika boyunca 100 °C'yi aşan iç sıcaklıklarda ısıtılır.

3) İç sıcaklıklara, ardışık olarak ya da belirli zaman aralıklarında rastlantısal kombinasyon sonucu ulaşılabilir.

4) İşlem, dökme (batch) veya devamlı (continuous) sistemlerde gerçekleştirilebilir.

e) 6. metot (su hayvanları ya da su omurgasızlarından olan Kategori III hayvansal yan ürünler için):

1) Küçültme: Hayvansal yan ürünlerdeki parça büyüklüğü ve uygulanacak ısılar aşağıdakileri aşmayacak şekilde küçültülür.

- 50 mm büyüklükte en az 60 dakika boyunca 90 °C'yi aşan iç sıcaklıkta,

- 30 mm büyüklükte en az 60 dakika boyunca 70 °C'yi aşan iç sıcaklıkta.

Küçültmeden sonra formik asitle karıştırılarak pH değeri 4,0 veya 4'ün altına düşmesi sağlandıktan ve karışım en az yirmidört saat bekletildikten sonra bir sonraki işleme tabi tutulur.

2) Devamlı (continuous) sistem kullanıldığında, ürünün ilerlemesi, yer değiştirmesini önleyecek şekilde mekanik olarak kontrol edilir. Böylece, ısıtım işlem uygulamasının sonunda, ürün zaman ve ısı açısından yeterli döngüden geçmiş olacaktır.

3) İşlem, dökme (batch) veya devamlı (continuous) sistemlerde gerçekleştirilebilir.

f) 7. metot:

1) İşletmeci tarafından yetkili otoriteye aşağıdaki şartların sağlandığı gösterildiğinde herhangi bir işleme metodu yetkili otorite tarafından onaylanabilir.

- Ürünün orijini dikkate alınarak başlangıç materyalindeki tehlikeler ile ülkedeki veya bölgedeki hayvan sağlığı durumu dikkate alınarak, kullanılacak metotla ilgili potansiyel riskin belirlenmesi,

- İşleme metodunun insan ve hayvan sağlığına karşı tehlike oluşturmayacak seviyeye düşürme kapasitesi,

- Elde edilen üründen otuz üretim günü boyunca alınan numunelerin aşağıdaki mikrobiyolojik standartlara uygun olması.

İşlemden hemen sonra alınan numunelerde: Ürünlerin 1 gr'ında hiç *Clostridium perfringens* bulunmaz.

Depolama sırasında veya depolamadan hemen sonra, materyallerden alınan numunelerde:

Salmonella: 25 gramda bulunmamalı: n=5, c=0, m=0, M=0

Enterobacteriaceae: 1 gramında n=5, c=2; m=10, M=300

n = test edilen numune sayısı

m = bakterinin eşik değeri; tüm numunelerdeki bakteri sayısı m'yi aşmadığında uygundur.

M = bakteri sayısı için maksimum sayı; bir veya birden fazla numunedeki bakteri sayısı M veya M'den daha fazlaysa uygun değildir.

c = bakteri sayıları M ve m arasında bir değer taşıyan numune sayısı; söz konusu numuneler diğer numunelerdeki bakteri sayısı m veya m'den az ise, numuneler yine de kabul edilebilir sayılır.

2) Her bir işleme tesisinin mikrobiyolojik standartları karşıladığını gösteren kritik kontrol noktalarının detayları, işletmeci ve yetkili otoritenin söz konusu işleme tesisinin nasıl çalıştığını izlemesi için sürekli kaydedilir ve saklanır. Kaydedilecek ve saklanacak olan bilgi; parça büyüklüğünü, kritik ısıyı, tam zamanı, mutlak basıncı, ham madde besleme sıklığını ve yağın yeniden kullanılma oranını içerir.

3) Bu maddenin birinci fıkrasının (f) bendinin (1) numaralı alt bendinin birinci ve ikinci satırlarında belirtilmiş olan herhangi bir durumda kayda değer bir değişiklik yapılması halinde, yetkili otorite aynı bendin (1) numaralı alt bendinde belirtilmiş olan işleme metotlarının uygulanmasını geçici veya kalıcı olarak askıya alabilir.

Alternatif işleme metotlarından elde edilen ürünlerde işaretleme

MADDE 63- (1) Kategori I ve Kategori II materyallerinin işlenmesiyle elde edilen maddeler, bazı türev ürünlerin işaretleme ile ilgili 46 ncı maddede belirtilen şartlara göre kalıcı olarak işaretleme yapılır. Bununla beraber aşağıdaki maddelerin bu şekilde işaretleme gerektirmemesi. Tebliğin;

a) 67 nci maddesine uygun olarak üretilen biyodizel.

b) 71 inci maddesinde belirtilen hidrolize materyaller.

c) 72 nci maddesine göre üretilen kireç ile birlikte domuz ve kanatlı gübresi karışımları olan Kategori II materyallerinden elde edilen materyaller.

ç) 73 üncü maddesine göre rendering yağlarından üretilen yenilenebilir enerjiler.

Alkali hidroliz metodu

MADDE 64- (1) Başlangıç maddesi (ham madde): Bu işlem için, her Kategoriden hayvansal yan ürün kullanılabilir.

(2) Alkali hidroliz metodu aşağıda belirtilen standartlara uyar:

a) Ayırıştırma işlemine girecek olan hayvansal yan ürünlerin ağırlık, tip ve bileşenler bakımından, ortalama molar eşitliği sağlayacak miktarda sodyum hidroksit (NaOH), potasyum hidroksit (KOH) çözeltisi veya her ikisinin karışımı kullanılır.

b) Hayvansal yan ürünlerde baz'ı nötralize eden yüksek yağ oranı bulunduğu durumlarda eklenecek olan baz, söz konusu molar eşitliğe ulaşacak şekilde ayarlanır.

c) Hayvansal yan ürünler, çelik alaşımdan yapılmış konteynerlere yerleştirilmelidirler. Ölçülen alkali miktarı, (a) bendinde belirtilen şekilde katı ya da solüsyon hâlinde eklenir.

ç) Konteyner kapatılmalı ve hayvansal yan ürün ile alkali karışım, en az 150 °C'deki iç sıcaklığa gelinceye kadar ve en az 4 bar olan basınçla (mutlak);

1) Ara verilmeksizin üç saat,

2) TSE hastalığı taşıdığından şüphelenilen veya resmî olarak doğrulanmış hayvanların, TSE hastalığının eradikasyonu amacıyla itlaf edilen hayvanlardan elde edilen hayvansal yan ürünlerin işlenmesi durumunda ise ara verilmeksizin altı saat işlem görür.

3) TSE'nin eradikasyonu amacıyla itlaf edilen, TSE testine gerek duyulmayan veya teste tabi tutulduklarında negatif sonuçlara ulaşılmış olan geviş getirenlerden elde edilen Kategori I materyalleri ara verilmeksizin üç saat işlenebilir.

4) Kanatlı hayvanlar ve balıklardan elde edilen hayvansal yan ürünler bir saat aralıksız işlenir.

d) İşlem, dökme (batch) sisteminde gerçekleştirilir ve tanktaki materyaller, ayırıştırma işleminin kolaylaştırılması amacıyla dokular çözünene ve kemik ile dişler yumuşayınca kadar, sürekli olarak karıştırılır.

e) Hayvansal yan ürünler; ısı, zaman ve basınca dair şartların aynı anda karşılanacağı şekilde işlenir.

Yüksek basınçlı ve yüksek ısıda hidroliz metodu

MADDE 65- (1) Başlangıç maddesi: Kategori II ve Kategori III materyalleri kullanılabilir.

(2) İşleme metodu: Yüksek basınçlı ve yüksek ısıda hidroliz işlemi aşağıdaki standartlara uygun olur:

a) Hayvansal yan ürünler biyolitik reaktörde dolaylı buhar uygulama yoluyla en az; 40 dakika aralıksız olarak iç ısısı 180 °C olacak şekilde ve 12 barlık (mutlak) bir basınçla ısıtılır.

b) İşlem dökme (batch) sisteminde gerçekleştirilir ve tanktaki materyaller sürekli olarak karıştırılır.

c) Hayvansal yan ürünler; ısı, zaman ve basınca dair şartların aynı anda karşılanacağı şekilde işlenir ve kaydedilir.

Yüksek basınçlı hidroliz biyogaz metodu

MADDE 66-(1) Başlangıç maddesi: Her Kategoriden hayvansal yan ürünler kullanılabilir.

(2) İşleme metodu: Yüksek basınçlı hidroliz biyogaz işlemi aşağıda belirtilen standartlara uygun olur:

a) Hayvansal yan ürünler, önce standart işleme metotlarından 1. metot kullanılarak, onaylanmış bir işleme tesisinde işlenir.

b) (a) bendinde belirtilen işlemi takiben, yağsız hale gelmiş materyal en az; 20 dakika boyunca, 220 °C olan iç ısıda ve 25 barlık basınçla iki basamaklı bir süreç izlenerek, önce doğrudan buhar enjeksiyonu ve ardından dolaylı olarak eşeksenli ısı dönüştürücüsünde ısıtılır.

c) İşlem, dökme (batch) veya devamlı (continuous) sistemi olarak gerçekleştirilir ve materyaller sürekli olarak karıştırılır.

ç) Hayvansal yan ürünler; ısı, zaman ve basınca dair şartların aynı anda karşılanacağı şekilde işlenir ve kayıt tutulur.

d) Elde edilen materyal suyla karıştırılmalı ve biyogaz reaktöründe anaerobik olarak fermente edilmelidir (biyogazı dönüştürme).

e) Başlangıç maddesinin Kategori I materyali olması durumunda, tüm işlemler aynı alanda, kapalı bir sistemde gerçekleştirilir ve işlem sırasında üretilen biyogaz, aynı tesiste zaman kaybedilmeden yakılır. Söz konusu işlem en az 900 °C'deki sıcaklıkta olur ve bunu hızlı soğutma işlemi (su vererek) takip eder.

Biyodizel üretimi metodu

MADDE 67- (1) Başlangıç materyali: Her Kategoriden hayvansal yan ürünlerden elde edilen yağ fraksiyonları kullanılabilir.

(2) İşleme metodu: Biyodizel üretimi işlemi aşağıda belirtilen standartlara uygun olur:

a) Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliğine uygun olarak üretilmiş olan balık yağı veya rendering yağları hariç, hayvansal yan ürünlerden elde edilen yağ fraksiyonları sırasıyla aşağıdaki metotlar kullanılarak işlenir.

1) Kategori I ve Kategori II materyalleri için, standart işleme metotlarından 1. metot (basınçlı sterilizasyon).

2) Kategori III materyalleri için standart işleme metotlarından 6. metot hariç diğer metotlar ile eğer balıklardan elde edilen maddeler söz konusuysa tüm metotlar.

b) İşlenmiş yağ yukarıdaki işlemlerden sonra aşağıdaki metotlardan birisi kullanılarak yeniden daha ileri işleme alınır.

1) İşlenmiş yağ proteinden ayrılır. Geviş getirenlerden elde edilen yağlar söz konusu olduğunda, ağırlığının % 0,15'ini aşan çözünmeyen çökeltiler ayrılmalı, işlenmiş yağ daha sonra esterleşme ve transesterleşme işlemlerinden geçer.

Kategori III materyalinden elde edilen işlenmiş yağ için esterleşme gerekli değildir. Esterleşme için, sülfürik asit (H₂SO₄) veya eşdeğer başka bir asit ekleyerek pH değeri 1 veya daha azına indirilir ve karışımın ısısı en az iki saat boyunca 72°C'ye getirilerek yoğun şekilde karıştırılır.

Transesterleşme potasyumhidroksit (KOH) veya eşdeğer bir bazik ile en az 15 dakika boyunca 35-50 °C de pH'nın yaklaşık 14'e yükselmesiyle gerçekleştirilir. Transesterleşme tarif edilen şartlarda iki kez yeni bazik solüsyonları kullanılarak gerçekleştirilir. Bu işlemi, biyodizel üretecek şekilde ürünün 150 °C de vakum distilasyonu dâhil, ürünlerin rafine edilmesi takip eder.

2) Yetkili otorite tarafından onaylanması halinde, eşdeğer işleme parametrelerinin kullanıldığı başka bir işlem kullanılabilir.

Brookes'un gazifikasyon metodu

MADDE 68- (1) Başlangıç materyali: Kategori II ve Kategori III materyalleri kullanılabilir.

(2) İşleme metodu: Brookes'un gazifikasyon süreci, aşağıdaki işleme standartlarına uygun olarak gerçekleştirilir.

a) Son yakıcı odası, doğal gaz kullanılarak ısıtılır.

b) Hayvansal yan ürünler, gazifikatörün birincil odasına yüklenir ve kapaklar kapatılır. Birincil odada hiçbir yakıcı bulunmaz ve birincil oda, hemen altında yer alan son yakıcının çalışması sonucu açığa çıkan ısıнын transferi yoluyla ısıtılır. İşlemin etkili olması için birincil odaya sadece ana girişte bulunan 3 giriş subabından hava sağlanır.

c) Hayvansal yan ürünler kompleks hidrokarbon halini almaları için buharlaştırılır ve açığa çıkan gazlar birincil odadaki arka duvarın üst tarafındaki ince bir açıklıktan, elementlerine ayrılacakları karıştırma ve parçalama alanlarına taşınır. Son olarak gazlar, fazla miktarda havanın bulunduğu, doğal gazla çalışan bir yakıcının ateşinde yakılacakları son yakıcı odasına geçer.

ç) Her işlem ünitesinde, yakıcıda veya fanlarda arıza durumunda devreye girmesi için, iki adet yakıcı ve iki adet ikincil hava fanı bulunur. İkincil oda, yanmanın her halinde en az 950 °C'lik ısıda iki saniye kalacak şekilde tasarlanır.

d) Ortam havasıyla hafifletilip soğutulacak, birincil ve ikincil odalardaki basınç sabit tutulacak şekilde ikincil odadan çıkan yanmış gazlar alt bacada bulunan barometrik damperden geçer.

e) Bu işlem, yirmidört saatlik bir süreçte gerçekleşir. Bu zaman dilimi, yükleme, işleme, soğutma ve küllerin atılmasını da içerecektir. Döngünün sonunda nakliyeden önce, kül kalıntıları vakumlu boşaltım sistemiyle mühürlü paketlerin içine toplanarak birincil odadan çıkarılır.

f) Hayvansal yan ürünler dışında hiçbir maddenin gazifikasyonuna izin verilmez.

Hayvansal yağın termal kazanda yanma işlemi

MADDE 69- (1) Başlangıç materyali: Her Kategoriden hayvansal yan üründen elde edilmiş yağlar kullanılabilir.

(2) İşleme metodu: Hayvansal yağın termal tankta yanma işlemi, işlemeye dair aşağıdaki standartlar göz önünde bulundurularak gerçekleşir.

a) Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliğine uygun olarak üretilmiş olan balık yağı veya rendering yağları peşpeşe kullanılmadığı zaman, hayvansal yan ürünlerden elde edilen yağ, öncelikle aşağıdakiler kullanılarak işlenir.

1) Ayrı bir tesiste yakılacak olan Kategori I veya Kategori II materyallerinden elde edilen yağ fraksiyonları,

- TSE testine tabi tutulup negatif bulunan geviş getirenler veya TSE testi gerektirmeyen hayvanlardan elde edilen yağlar, standart işleme metotlarından 1'den 5'e kadar olan metotlarla,

- Diğer geviş getirenlerden elde edilen yağ için, 1. işleme metoduyla işlenir.

2) Aynı tesiste yakılacak olan Kategori I ve Kategori II materyalleri ile Kategori III materyallerinde, standart işleme metotlarından 6. metot hariç diğer metotlarla, balıklardan elde edilen materyallerde ise tüm metotlar kullanılarak işlenir.

b) Yağ, proteinden ayrılır. Başka bir tesiste yakılacak olan geviş getirenlerin işlenmesinden elde edilen yağlarda ağırlık olarak % 0,15'i aşan çözünmeyen çökelti ayrılır.

c) İkinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen işlemleri takiben yağlar, aşağıdaki işlemlerden geçer.

1) Buhar üreten bir tankta buharlaştırılır ve en az 0,2 saniye boyunca, 1100 °C'de yakılır ya da,

2) Yetkili otorite tarafından onaylanmış, denk bir metot parametreleri ile işlenir.

ç) Hayvansal yağlar dışında, hiçbir hayvansal maddenin yakılmasına izin verilmez.

d) Kategori I ve Kategori II materyallerden elde edilen rendering yağları, elde edildikleri

tesisin enerji ihtiyacını karşılamak amacı ile aynı tesiste yakılır. Ancak, yetkili otorite aşağıdaki şartların sağlanması durumunda yağın başka tesislere nakline onay verebilir.

1) Gideceği tesis, yakma işlemi için yetkilendirilmiş olur.

2) Aynı tesiste yem ve gıdalar işleniyorsa kesin şekilde yakma işlemi yapılan bölüm kesin sınırlarla ayrılmış olur.

e) Yanma işleminde emisyonların kontrolü ve izlenmesi, mevcut tekniklerle çevre mevzuatına uygun olarak gerçekleştirilir.

Termomekanik biyoyakıt üretim işlemi

MADDE 70- (1) Başlangıç materyali: Gübre ve sindirim sistemi içeriği ile Kategori III materyalleri kullanılabilir.

(2) İşleme metodu: Termomekanik biyoyakıt üretimi, işlemeye dair aşağıdaki şartlara göre gerçekleştirilir.

a) Hayvansal yan ürün dönüştürücüye yüklenmeli ve ardından, sekiz saatlik bir süre boyunca 80 °C'de işlenir. Bu süre boyunca, uygun mekanik donanım kullanılarak materyalin boyu sürekli olarak küçültülür.

b) (a) benindeki işlemden sonra materyal en az iki saat boyunca, 100 °C'de işlenir.

c) Elde edilen ürünün parça boyutu 20 mm'i aşmaz.

ç) Söz konusu hayvansal yan ürünler; ikinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilmiş olan ısı ve zaman şartlarının eşzamanlı olarak karşılandığı şekilde işlenir.

d) Buharlaşan su biyoyakıt üstündeki hava boşluğundan düzenli olarak alınmalı ve paslanmaz çelik bir yoğunlaştırıcıdan geçirilir. Yoğunlaşan materyal atık su olarak atılmadan önce en az bir saat süre ile 70 °C sıcaklıkta bekletilir.

e) Materyal ısıl işleminden geçtikten sonra, dönüştürücüden elde edilen biyoyakıt tahliye edilmeli ve tamamen kapalı, birbirine geçmiş bir iletici yoluyla, aynı alandaki yakma ve birlikte yakma alanına iletilir.

f) İşlem, dökme (batch) metoduyla gerçekleştirilir.

Sonradan imha yoluyla hidroliz işlemi

MADDE 71- (1) Başlangıç materyali: Bu işlem için sadece aşağıdaki materyaller kullanılabilir:

a) Yönetmeliğin 7 nci maddesi birinci fıkrasının (b) bendinin (7) numaralı alt bendinde belirtilen domuz orijinli olan Kategori II materyalleri.

b) Yönetmeliğin 7 nci maddesi birinci fıkrasının (c) bendinin (8) numaralı alt bendinde belirtilen domuz orijinli Kategori III materyalleri.

c) Bir epizootik hastalık varlığı veya eradikasyonu amacıyla ölen domuzların vücutları ve vücut parçaları kullanılmaz.

(2) İşleme metodu: Daha sonra imha edilmek üzere hidroliz yerinde geçici depolanmalı ve aşağıdaki standartlara göre işlenir.

a) İşletmenin hayvan yoğunluğunun, olası ölüm oranının ve halk ve hayvan sağlığı için ortaya çıkabilecek potansiyel risklerin değerlendirilmesine dayanarak işleme metodunun izin verdiği işletmede toplanmalarını takiben, hayvansal yan ürünler (c) ve (d) bentlerine göre tahsis edilmiş bir alanda yer alan, (b) bendine göre yapılmış olan bir konteynere yerleştirilir.

b) Konteyner aşağıdaki özellikleri taşır:

1) Kapatmak için bir cihazı olur.

2) Su geçirmez, sızdırmaz ve hava geçirmez şekilde mühürlenir.

- 3) Aşınmayı engelleyecek şekilde kaplanmış olur.
- 4) Emisyonların kontrol edilmesi için bir cihazla donatılmış olur.
- c) Konteyner işletmeden fiziksel olarak ayrılmış bir alana yerleştirilir. Bu alanda materyallerin ve toplama araçlarının hareketi için ayrılmış girişler bulunur.
- ç) Konteyner ve tahsis edilmiş alan; kokuların önlenmesi, toprağa ve yer altı sularına karışacak riskleri engelleyecek şekilde çevrenin korunması için, çevre mevzuatına göre yapılır ve yerleştirilir.
- d) Konteyner gaz emisyonları için bir boruya bağlantılı olur ve bu boru insanlar ve hayvanlara bulaşabilen hastalıkların engellenmesi için uygun filtreler ile donatılır.
- e) Konteyner, hidroliz işlemi için en az üç ay süreyle kapatılır ve yetkisiz herhangi bir açılmaya izin verilmez.
- f) İşletmeci, personel hareketleri ile insanlar ve hayvanlara bulaşabilen hastalıkların engellenmesi için gerekli prosedürleri ortaya koyar.
- g) İşletmeci:
 - 1) Kuşlar, kemirgenler, böcekler ve diğer haşereler için koruyucu önlemleri alır.
 - 2) Belgelendirilmiş haşere kontrol programları uygular.
- ğ) İşletmeci aşağıdakilerin kaydını tutar:
 - 1) Konteynerde yerleştirilen herhangi bir materyali.
 - 2) Konteynerden hidrolize edilmiş materyalin toplanmasını.
- h) İşletmeci aşağıdakileri kontrol etmek için:
 - 1) Konteynerdeki aşınmanın varlığı ve sıvı materyallerin toprağa sızma olasılığını tespit etmek ve engellemek için düzenli olarak konteyneri boşaltarak kontrol eder.
 - 2) Hidrolizden sonra materyaller Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (a), (b) (c) ve (d) bentlerine göre toplanır, kullanılır ve imha edilir.
- ı) İşlem dökme (batch) modunda yürütülür.
- i) Hidrolize edilen materyallerin toprağa uygulanmaları dahil başka türlü muameleleri ve kullanımları yasaklanır.

Domuz ve kanatlı hayvanların gübresinin kireç ile muamele edilmesi

MADDE 72- (1) Başlangıç materyalleri: Bu işlem için Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendinde belirtilen gübrelerden domuz ve kanatlı orijinli gübreler kullanılabilir.

(2) İşleme metodu:

- a) Bu işlem için gübrenin kuru madde içeriği % 15 ila % 70 arasında olur (CEN EN 12880:2000: “Kuru Kalıntı veya Su İçeriğinin Belirlenmesi” metodu kullanılır).
- b) Eklenecek kireç miktarı, ikinci fıkranın (f) bendinde ortaya konan zaman ve ısı kombinasyonlarından birine ulaşılacak şekilde belirlenir.
- c) İşlenecek hayvansal yan ürün parça büyüklüğü 12 mm’den fazla olmaz. Gerektiğinde azami parça büyüklüğüne ulaşmak için gübre parçaları küçültülür.
- ç) Gübre, CEN EN 459-2:2002 metodunun (CEN EN 459-2:2002 metot CEN/TC 51 – Beton ve bina kireçleri). 5.10 reaktivite testindeki ısı kriterine göre 6 dakikadan az süreyle, ortadan yüksek reaktiviteye kadar ısı 40 °C ye yükselinceye kadar sönmemiş kireçle karıştırılır. Karıştırma her bir mikserde iki karıştırıcı olacak şekilde ve sıra hat halinde çalışan iki mikserde yapılır.
- d) Her iki mikserin;

- 1) Karıştırıcı çapı 0, 55 m çap ve uzunluğu 3,5 m uzunlukta,
 - 2) 30 kW güçle çalışmalı ve karıştırıcının dönme hızı 156 rpm,
 - 3) Saatte 10 ton muamele kapasitesi,
 - 4) Ortalama karıştırma süresi 2dakika,
- olur.

e) Bir parti (dökme yığını) karışım iki tondan az olmamak üzere ve en az altı saat süreyle karıştırılır.

f) Dökme yığnında bulunması gereken izleme noktalarında, aşağıdaki ısılara karşılık gelen süreler boyunca pH'sının en az 12' ye ulaştığını göstermek için sürekli ölçümler yapılır.

- 1) 60 °C ısı ve 60 dakika süre veya
 - 2) 70 °C ısı 30 dakika süre.
- g) İşlem dökme (batch) modunda yürütülür.

ğ) Tehlike analizi ve kritik kontrol noktalar (HACCP) prensiplerine dayalı yazılı prosedürler bulunur.

3) İşletmeciler, aşağıdaki kurallara göre validasyon metodu ile ikinci fıkranın (d) bendinde belirtilen karıştırma cihazından farklı bir karıştırma cihazı kullanan işlem veya sönmemiş kireç yerine dolime (CaOMgO) kullanılmasının en az (a) bendinden (h) bendine kadar olan işlemler kadar etkili olduğunu yetkili otoriteye gösterebilirler.

a) Bu validasyon, ikinci fıkranın (d) bendinde belirtilenden farklı bir karıştırma cihazı veya dolime kullanılması ile (f) bendinde belirtilen pH, zaman ve ısının elde edildiği gübre karışımının üretildiğini gösterir.

b) Temsili sayıda izleme noktaları ile birlikte dökme yığınının tabanı, ortası ve tavanda zaman ve ısının izlenmesine dayalı olur (tabanın en fazla 10 cm üstünde ve tavanın en fazla 10 cm altında yerleşik olacak şekilde taban alanında en az 4 izleme noktası).

c) Karıştırma, cihazın kullanılacağı coğrafi alanda biri soğuk mevsimde olmak üzere gereken en az otuz günlük iki dönem boyunca yapılır.

Yenilenebilir yakıtların üretimi için çok adımlı katalitik işlem

MADDE 73- (1) Başlangıç materyali;

a) Bu işlem için aşağıdaki materyaller kullanılır:

1) Standart işleme metotlardan 1. metot (basınçlı sterilizasyon) kullanılarak işlenmiş Kategori II materyalinden elde edilen rendering yağları.

2) 6. metot hariç diğer metotlardan herhangi biriyle Kategori III materyalinden elde edilen rendering yağı veya işleme metotlarından herhangi biri ile elde edilmiş balık yağı.

3) Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliğine uygun olarak üretilmiş olan balık yağı veya rendering yağları.

b) Bu işlemde Kategori I materyalinden üretilmiş rendering yağlarının kullanımı yasaktır.

(2) İşleme metodu;

a) Rendering yağları aşağıdakileri içeren ön muameleye tabi tutulur:

1) Santrifüjden geçmiş materyallerin killi bir filtreden geçerek ağartılması.

2) Geriye kalan çözünmez çöktülerinin filtrasyon yoluyla uzaklaştırılması.

b) Ön muamele edilmiş materyaller, izomerizasyon adımını izleyen hidro-deoksijenizasyon adımlarını içeren çok adımlı bir katalitik işleme tabi tutulur.

c) Materyaller en az 250 °C de 20 dakika 20 bar basınca tabi tutulur.

ONUNCU BÖLÜM

Biyogaz ve Kompost Tesisleri

Biyogaz tesisleri için geçerli şartlar

MADDE 74- (1) İşletmeciler, kendi kontrolleri altındaki işletmelerinde hayvansal yan ürünler ve türevlerinin bu Tebliğde belirtilen gerekliliklere uygun olarak biyogaza dönüştürülmesini sağlarlar. Hayvansal yan ürün ve türevlerini kullanan biyogaz tesislerinde, işleme girmeden önce maksimum parça büyüklüğü 12 mm olan hayvansal yan ve türev ürünleri için, by-pass edilemeyen aşağıdaki özellikleri bulunan bir pastörizasyon veya hijyenizasyon ünitesi bulunur:

- a) Bir saat boyunca 70°C'lik iç ısının korunup korunmadığını izleyecek donanım.
- b) Bu donanımın verilerini sürekli kaydedecek bir cihaz.
- c) Yetersiz ısıtmayı önleyecek bir sistem.

(2) Birinci fıkraya istisna olarak aşağıdakileri işleyen biyogaz tesisleri için, pastörizasyon veya hijyenizasyon üniteleri zorunlu değildir.

a) Standart işleme metotlarından 1. metoda uygun olarak işlenmiş olan Kategori II materyalleri,

b) Standart işleme metotlarından 6. metot dışındaki metotlara uygun olarak işlenmiş Kategori III materyalleri ya da su hayvanlarından elde edilmeleri durumunda, tüm metotlara göre işlenmiş materyaller,

c) Onaylanmış başka bir tesiste pastörizasyon veya hijyenizasyon işlemlerinden geçmiş olan Kategori III materyalleri,

ç) İşleme yapılmaksızın ham madde olarak kullanılan, Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen yetkili otoritenin herhangi ciddi bulaşıcı bir hastalığın yayılması için risk teşkil etmeyeceğini kabul ettiği işlenmemiş gübre, sindirim sistemi içeriği, süt ve süt ürünleri, kolostrum, yumurta ve yumurta ürünleri,

d) Alkali hidroliz metodundan geçmiş olan hayvansal yan ürünler,

e) Yetkili otorite tarafından onaylandığında aşağıdaki materyaller;

1) İnsan tüketimi dışındaki amaçlar için kullanılacak olan, Gıda Hijyeni Yönetmeliğine uygun işlemlerle işlenmiş olan, Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (6) numaralı alt bendinde belirtilmiş olan hayvansal yan ürünler.

2) Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (7) numaralı alt bendinde belirtilmiş olan hayvansal yan ürünler.

3) Hayvansal yan ürünlerin biyogaza dönüştürülme işleminden sonra Tebliğe uygun olarak kompostlanmış, işlenmiş ya da imha edilmiş olan biyogaz artıkları.

(3) Biyogaz tesisinin çiftlik hayvanlarının tutulduğu yerde bulunması ve tesisin, söz konusu hayvanlardan elde edilen doğal gübre, süt veya kolostrum kullanması durumunda, tesis, bu hayvanların tutulduğu yerden uzakta olur. Bu uzaklık, biyogaz tesisinden insan ve hayvan sağlığına ilişkin tehlikenin yayılmasını önleyici biçimde belirlenir. Biyogaz tesisi, hayvanlar, hayvan yemleri ve altlıkları arasında fiziksel ayrımlar olur, gerekli görüldüğünde çitler kullanılır.

(4) Biyogaz tesisleri, bünyelerinde laboratuvar bulundurur veya tesis dışındaki bir laboratuvardan yararlanır. Bu laboratuvarlar, gerekli analizleri gerçekleştirebilecek donanıma sahip olur ve Bakanlıkça çalışma izni olur. Bu laboratuvar ya uluslararası tanınan standartlara göre akredite edilir veya yetkili otorite tarafından, bahsedilen analizleri gerçekleştirme kapasitesi düzenli olarak kontrol edilir.

Kompostlama tesisleri için geçerli şartlar

MADDE 75- (1) Kompostlama tesislerinde, hayvansal yan ve türev ürünler için by-pass edilemeyen bir kapalı bölüm veya kapalı kompostlama reaktörü bulunur ve aşağıdakiler ile donatılır:

- a) Zamana karşı ısıнын ölçülebilmesi amacıyla bulunan donanım.
- b) Bu donanımların verilerini sürekli olarak kaydeden araç.
- c) Yetersiz ısıtmayı önleyecek bir sistem.

(2) Birinci fıkraya istisna olarak, diğer tip kompostlama tesislerine aşağıdaki şartları sağladıklarında izin verilebilir.

a) Tesisler, sistemdeki tüm materyalin gerekli ısı ve sıcaklık parametrelerini sağladığı, bu parametrelerin sürekli olarak kayıt altında tutulduğu şekilde çalıştırılıyorsa,

b) Standart işleme metotlarından 1.metoda uygun olarak işlenmiş olan Kategori II materyallerini dönüştürüyorsa,

c) Bu Tebliğdeki ilgili tüm diğer şartları sağlıyorsa.

(3) Kompostlama tesisi çiftlikteki hayvanların tutulduğu alanlarda ya da bu alanlara yakın yerlerde kurulmuşsa ve kompostlama tesisleri sadece bu hayvanlardan elde edilen doğal gübre, süt ve kolostrumla çalışmıyorsa söz konusu tesislerle hayvanların tutulduğu yerler arasında mesafe olur. Bu mesafe, kompostlama tesisinden insan ve hayvan sağlığına ilişkin tehlikenin yayılmasını önleyici şekilde belirlenir. Her durumda, tesis ile hayvanlar, hayvan yemleri ve altlıkları arasında fiziksel ayrımlar olur. Gerekli görüldüğünde çitler kullanılır.

(4) Her bir kompostlama tesisi, bünyesinde laboratuvar bulundurur veya tesis dışındaki bir laboratuvardan yararlanır. Bu laboratuvarlar, gerekli analizleri gerçekleştirebilecek donanıma sahip olur ve Bakanlıkça çalışma izni olur. Bu laboratuvar ya uluslararası tanınan standartlara göre akredite edilir veya yetkili makam tarafından, bahsedilen analizleri gerçekleştirme kapasitesi düzenli olarak kontrol edilir.

Biyogaz ve kompostlama tesisleri için geçerli hijyen şartları

MADDE 76- (1) Hayvansal yan ürünler biyogaz ve kompostlama tesislerine ulaştıkları andan itibaren en kısa sürede işlenir. İşlenene kadar, uygun şekilde depolanır.

(2) İşlenmemiş materyalin taşınmasında kullanılan konteyner, kap ve araçlar bu işlem için ayrılan bir alanda temizlenir ve dezenfekte edilir. Söz konusu alan, işlenmiş ürünlerin kontaminasyonunu önleyecek şekilde tasarlanır veya kurulur.

(3) Kuş, kemirgen, böcek ya da diğer haşerelere karşı sistematik olarak önlemler alınır. Bu amaçla belgelendirilen bir haşere kontrol sistemi kullanılır.

(4) Tesisin bütün alanları için temizlik sistemi oluşturulur ve belgelenir. Uygun temizlik malzemeleri ve donanımları kullanılır.

(5) Hijyen kontrolünde çevre ve donanımlar da denetlenir. Denetim programı ve sonuçları belgelenir.

(6) Kurulum ve donanımlar iyi durumda olmalı ve ölçüm aletleri düzenli aralıklarla kalibre edilir.

(7) İşleme artığı (posalar ve işleminden çıkan sıvı) ve kompost, biyogaz ve kompostlama tesislerinde yeniden bulaşmayı engelleyecek şekilde saklanır ve kullanılır

Biyogaz ve kompostlamada standart dönüştürme parametreleri

MADDE 77- (1) Pastörizasyon veya hijyenizasyon ünitesi bulunan biyogaz tesislerinde ham madde olarak kullanılacak Kategori III materyalleri aşağıda belirtilen asgari gerekliliklere tabidir.

a) Üniteye girmeden önceki parça büyüklüğü en çok 12 mm.
b) Üniteye girmeden önceki parça büyüklüğü en çok 12 mm.
c) Üniteye girmeden önceki parça büyüklüğü en çok 12 mm.
ç) Bununla beraber, yetkili otorite tarafından insanlar ve hayvanlara geçebilecek ciddi hastalık taşıma riski bulunmadığı düşünülen Kategori III materyallerinden süt, süt orijinli ürünler, süt türevi ürünler, kolostrum ve kolostrum ürünleri, pastörizasyon veya hijyenizasyondan geçmeden biyogaz tesislerinde ham madde olarak kullanılabilirler.

d) Ön işleme yapılmaksızın bir biyogaz tesisine kabul edilen Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen, yetkili otorite tarafından insan ve hayvanlara geçebilecek hastalık taşımadığına karar verilen Kategori II materyallerinden gübre, sindirim sistemi ve içeriği, süt ve süt ürünleri, kolostrum, yumurta ve yumurta ürünleri için birinci fıkranın (b) ve (c) bentlerinde belirtilen asgari şartlar geçerlidir.

(2) Kompostlama tesislerinde ham madde olarak kullanılacak olan Kategori III materyalleri aşağıda belirtilen asgari gerekliliklere tabidir.

- a) Reaktöre girmeden önceki parça büyüklüğü en çok 12 mm.
- b) Reaktördeki bütün materyallerdeki iç sıcaklık en az 70 °C.
- c) Aralıksız olarak tutulacakları asgari zaman 60 dakika.

(3) Ön işleme yapılmaksızın kompostlanan Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen, yetkili otorite tarafından insan ve hayvanlara geçebilecek hastalık taşımadığına karar verilen Kategori II materyallerinden gübre, sindirim sistemi ve içeriği, süt ve süt ürünleri, kolostrum, yumurta ve yumurta ürünleri için birinci fıkranın (b) ve (c) bentlerinde belirtilen asgari şartlar geçerlidir.

Biyogaz ve kompostlama tesisleri için alternatif dönüşüm parametreleri

MADDE 78- (1) Yetkili otorite, 74 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen parametrelerin dışında kalan ve standart dönüşüm parametreleri haricindeki parametrelerin kullanımına, biyolojik risklerin önüne geçileceğine dair garanti verildiğinde onay verebilir. Bunun için aşağıdaki şartlar doğrudandır:

a) Girdi maddesinin etkisi dâhil dönüşüm şartları ve parametrelerinin detaylı olarak tanımlanması ile olası tehlikelerin tanımlanması ve analizi.

b) Normal ve olağanüstü durumlarda, birinci fıkranın (a) bendinde belirtilen özel dönüşüm şartlarının uygulamada nasıl sağlandığının görülmesi amacıyla risk değerlendirilmesinin yapılması.

c) Yaşama kabiliyeti veya infektivitenin azaltılmasının ölçülmesiyle, amaçlanan işlemin doğrulanması;

1) İndikatör aşağıdaki şartları sağladığında, hedeflenen işlem süresince endojen indikatör organizmalar;

- Ham maddede yüksek miktarlarda, sürekli olarak bulunur,
- Dönüştürme sürecinin öldürücü ısisına karşı dayanıklılığı az olmalı ancak izleme için kullanılan patojenlerden daha az dayanıklı olmaz,
- Sayılarının belirlenmesi, tanımlanmaları ve doğrulanmaları kolay olur.

2) Test aşamasında başlangıç maddesi içine, iyi tanımlanmış test organizması veya virüs eklenmiş olur.

ç) (c) bendinde belirtilen işlem süreci, doğabilecek risklerin en aza indirilmesinde başarılı olduğunu göstermesi,

- 1) Isıl ve kimyasal işlemlerle;
 - *Enterococcus faecalis* ya da *Salmonella senftenberg*'in 5 log10 oranında azaltılması (775W, H2S negatif),
- 2) Tehlike olarak tanımlandıklarında; parvovirüs gibi ısıya dayanıklı virüslerin infektivite titresinin, en az 3 log10 oranında azaltılması.
- 3) Kimyasal işlemlerle;
 - *Ascaris sp.* yumurtaları gibi dayanıklı parazitlerin, yaşamsal fazlarda en az % 99,9 (3 log10) yaşama oranında azaltılması sağlanması,
- d) (c) bendinde belirtilen işlemin işleyişinin izlenmesine dair prosedürleri içeren bir kontrol programının oluşturulması,
- e) Tesisin işletilmesi sırasında, kontrol programı ile tespit edilmiş olan parametrelerin sürekli olarak izlenmesi ve kontrol edilmesine dair önlemlerin bulunması şarttır.
- (2) Tesisin çalışmalarının; işletmeci ile yetkili otorite tarafından izlenebilmesi amacıyla, biyogaz ya da kompostlama tesislerinde, diğer kritik kontrol noktalarıda dâhil olmak üzere kullanılan işlem parametrelerine ilişkin detaylar sürekli kaydedilir ve saklanır.
- (3) Kayıtlar ve bu süreçle ilişkin bilgiler talep edildiği takdirde, işletmeciler tarafından yetkili otoriteye sağlanır.
- (4) Birinci fıkraya istisna olarak, yetkili otorite patojenlerin azaltılmasına ilişkin eşit şartlar sağlandığı takdirde aşağıdakiler için bu maddede belirtilenler dışında diğer özel şartlara izin verebilir.
 - a) Biyogaz veya kompostlama tesislerinde kullanılan tek çeşit hayvansal yan ürün olmaları durumunda yemek atıkları,
 - b) Aşağıdakiler ile karışık yemek atıkları;
 - 1) Gübre,
 - 2) Sindirim sisteminden ayrılmış olan sindirim içeriği,
 - 3) Süt,
 - 4) Süt ürünleri,
 - 5) Süt türevi ürünler,
 - 6) Kolostrum,
 - 7) Kolostrum ürünleri,
 - 8) Yumurta,
 - 9) Yumurta ürünleri ve
 - 10) Gıda Hijyeni Yönetmeliği hükümlerine göre işlemden geçmiş hayvansal yan ürünler.
- (5) Biyogaz ve kompostlama tesislerinde başlangıç maddesi olarak kullanılacak hayvansal ürünler sadece dördüncü fıkranın (b) bendinde belirtilen materyaller ya da Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (7) numaralı alt bendinden türetilmiş ürünlerden oluşuyorsa, yetkili otorite aşağıdaki şartlar sağlandığı takdirde, bu maddede belirtilenlerden farklı özel şartlara izin verebilir.
 - a) İnsanlar ve hayvanlara bulaşabilecek ciddi hastalık taşımıyorsa,
 - b) İşleme artığı (posa) ve kompost işlenmemiş maddeler olarak görülüyorsa ve işletmecileri söz konusu ürünleri Yönetmeliğe ve bu Tebliğe göre işlemeye mecbur tutuyorsa.
- (6) İşletmeciler yetkili otorite tarafından onaylanmış birinci fıkradaki parametrelere göre üretilmiş olan işleme artığı (posa) kalıntılarını ve kompostu piyasaya sürebilirler.

İşleme artığı (posa) ve komposta dair standartlar

MADDE 79- (1) İşletmeciler işlemin izlenebilmesi için, biyogaz tesisi veya kompostlama tesisindeki işlemiden hemen sonra ya da işlem sırasında (yetkili otoritenin belirlediği periyot veya süre içinde) temsili amaçla alınmış işleme artığı (posa) veya kompost örnekleri aşağıdaki standartlara uyar:

1 gram numunede;

a) *Eshcherichia coli*: 1 gr'da $n = 5$, $c = 1$, $m = 1000$, $M = 5000$ veya *Enterococcaceae*: 1 gr'da $n = 5$, $c = 1$, $m = 1000$, $M = 5000$,

b) Temsili amaçla, depolama sırasında veya depodan çekilme sırasında alınmış olan sindirim kalıntıları veya kompost örnekleri aşağıdaki standartları karşılamalıdır.

25 gram numunede, *Salmonella*: $n = 5$, $c = 0$, $m = 0$, $M = 0$ (a) ve (b) bendinde aşağıdakiler geçerlidir.

n = test edilen örnek sayısı

m = bakterinin eşik değeri; tüm örneklerdeki bakteri sayısı m 'yi aşmadığında uygundur.

M = bakteri sayısı için maksimum sayı; bir veya birden fazla örnekteki bakteri sayısı M veya M 'den daha fazlaysa uygun değildir.

c = bakteri sayıları M ve m arasında bir değer taşıyan örnek sayısı; söz konusu örnekler diğer örneklerdeki bakteri sayısı m veya m 'den az ise, örnekler yine de kabul edilebilir sayılır.

(2) Bu maddede belirtilen şartlara uymayan işleme artığı (posa) ve kompost, yeniden kompostlanır ve dönüştürülür. *Salmonella* söz konusu olduğu durumlarda, yetkili otorite tarafından belirlenen yönergelerle göre kullanılmalı ya da elden çıkarılır.

(3) Hayvansal yan ürünlerin, hayvansal olmayan ürünler ile birlikte biyogaz veya komposta dönüştürülmesi söz konusuysa, yetkili otorite hayvansal yan ürünlerin dönüşme veya kompostlama veriminin izlenebilmesi amacıyla işletmecilere, 74 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen pastörizasyon işleminden sonra veya 75 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen kompostlama işleminden sonra ve hayvansal olmayan materyallerin karıştırılmasından önce temsili numuneler almasına izin verebilir.

Biyogaz ve kompost tesislerinin onaylanması

MADDE 80- (1) Yetkili otorite 74 ila 78 inci maddelerde belirtilen şartlar sağlandığında biyogaz ve kompostlama tesislerine onay verir.

Biyogaz ve kompost tesislerinde alternatif parametrelerin kullanımının onaylanması

MADDE 81- (1) Yetkili otorite biyogaz ve kompostlama tesislerinde, alternatif parametrelerin kullanımına 78 inci maddede belirtilen şartlara göre izin verebilir.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Yem Amaçlı Piyasaya Arz

Kürk hayvanları dışındaki çiftlik hayvanlarının beslenmesi için hayvansal yan ürünlerin işlenmesi ve piyasaya sürülmesi

MADDE 82- (1) İşletmeciler, kürk hayvanları dışındaki çiftlik hayvanlarının beslenmesi için hayvansal yan ürünlerin ithalatı dışında piyasaya sürülmesi için Yönetmeliğin 26 ncı maddesinin ikinci fıkrasına ilaveten 83 ila 96 ncı maddelerdeki şartları sağlar.

Yem maddelerinin işlenmesi ve piyasaya sürmeye dair genel şartlar

MADDE 83- (1) Türev ürünler işleme tesisinde son ürünün depolanması veya depodan çıkarılması sırasında (her partiden alınacak numune) aşağıdaki mikrobiyolojik standartları

karşılar:

a) 25 gr numunede *Salmonella*: en çok: $n = 5, c = 0, m = 0, M = 0$

b) 1 gr numunede *Enterobacteriaceae* en çok: $n = 5, c = 2, m = 10, M = 300$

c) n = Test edilen örnek sayısı

ç) m = Bakteri sayısında eşik değer. Eğer bütün örneklerde bakteri sayısı bu değeri aşmaz ise sonuç olumlu değerlendirilir.

d) M = Bakteri sayısı için en yüksek değer. Eğer bakteri sayısı bir ya da fazla örnekte “ M ” ya da daha fazla miktarda ise sonuç olumsuz olarak değerlendirilir.

e) c = Bakteri sayısının “ m ” veya “ M ” arasında olabileceği örnek sayısı. Diğer örneklerde bakteri sayısı “ m ” veya bunun altında ise sonuç yine kabul edilebilir sayılır.

(2) İşlenmiş hayvansal proteinler işlenme sürecinde yukarıda belirtilen şartlara uygunluk açısından teste tabi tutulmuşsa, aynı işleme sürecinde hayvansal yan ürünlerin işlenmesinden elde edilen rendering yağları ve balık yağları için bu maddede belirtilen mikrobiyolojik standartlar uygulanmaz.

İşlenmiş hayvansal protein ve diğer türev ürünlere ilişkin özel şartlar

MADDE 84- (1) Üretimde kullanılacak ham maddeler: Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (13), (14) ve (15) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori III materyalleri hariç, diğer Kategori III materyalleri ya da bunların ürünlerinden elde edilmiş hayvansal yan ürünler, işlenmiş hayvan proteini üretilmesi amacıyla kullanılabilir.

(2) İşleme standartları: memeli hayvanlardan elde edilmiş olan işlenmiş hayvansal protein, standart işleme metotlarından 1. işleme metodu (basınçlı sterilizasyon) ile işlenir.

a) Ancak, kan unu üretimi amacıyla kullanılan domuz kanı veya domuz kanı fraksiyonları söz konusu ise 6. metot hariç diğer işleme metotlarından herhangi biriyle işlenebilir. 7. metot kullanıldığında materyalin tamamı 80 °C'deki sıcaklıktaki ısıl işlemde geçer.

b) Memelilerden elde edilmiş olan hayvansal protein:

1) İşledikten sonra imha edilecek veya yakma işleminde yakıt olarak kullanılacaksa 6. metot hariç diğer işleme metotlarından herhangi biri ile işlenebilir.

2) Yalnızca pet hayvanı yeminde kullanılacaksa, aşağıdaki şartlar sağlandığı sürece 6. metot hariç diğer işleme metotlarından herhangi biri ile işlenebilir.

- Çiftlik hayvanları için hayvansal yan ürün veya yem maddesi taşınmasında kullanılmayan konteynerlerle ve sadece söz konusu ürünlerin taşınmasında kullanılan araçlarla taşınır.

- Kategori III materyali tesisinden doğrudan pet hayvanı yemi üreten tesislere ya da sonradan, doğrudan pet hayvanı yemi üreten tesislere sevk edilmek üzere onaylanmış depolama tesislerine sevk edilir.

3) Balık unu hariç, memeli hayvanlar haricindekilerden elde edilmiş hayvansal protein, 6. metot hariç diğer işleme metotlarından herhangi biriyle işlenir.

4) Balık yemi;

a) Standart işleme metotlarından herhangi bir işleme metoduyla,

b) 83 üncü maddedeki türev ürünleri için mikrobiyolojik standartları karşılayan başka bir metotla işlenir.

(3) Depolama:

a) İşlenmiş hayvansal protein, yeni paketlerde ya da sterilize edilmiş paketlerde ya da uygun inşa edilmiş olan dökme ambarlarda depolanır.

b) Ambarlarda, taşıyıcılar ya da asansörlerde yoğunlaşmayı önlemek amacıyla yeterli

önlemler alınır.

- c) Ambarlar, taşıyıcılar ya da asansörler kontaminasyondan korunur.
- ç) İşlenmiş hayvan proteinleri için kullanılan donanımlar, temiz ve kuru bir halde tutulmalı ve donanımın temizliğinin kontrol edilmesi amacıyla uygun denetim noktaları bulundurulur.
- d) Kontaminasyonu engellemek amacıyla tesis en az altı ayda bir düzenli olarak boşaltılır ve temizlenir.
- e) İşlenmiş hayvansal proteinler kuru tutulur.
- f) Depolama alanında sızıntı ve yoğunlaşma engellenir.

Kan ürünleri için özel şartlar

MADDE 85- (1) Ham madde; sadece, Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde belirtilen insan ve hayvanlara geçebilen bulaşıcı hastalık belirtisi göstermeyen ancak insan tüketimi için reddedilmiş olan hayvanlardan elde edilen kan kullanılır.

(2) İşleme standartları: Kan ürünleri, aşağıdaki metotlarla işlenir.

- a) Standart işleme metotlarından 6. metot hariç diğer işleme metotlarından herhangi biri,
- b) 83 üncü maddede belirtilen türev ürünlere ilişkin mikrobiyolojik standartları karşılayan başka bir metot.

Kategori III materyallerinden elde edilmiş rendering yağları, balık yağı ve yağ türevlerine ilişkin özel şartlar

MADDE 86- (1) Ham madde:

a) Rendering yağları: Sadece, Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (9), (10), (13), (14) ve (15) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori III materyalinin dışında kalan Kategori III materyalleri Kategori III rendering yağları üretimi amacıyla kullanılabilir.

b) Balık yağı: Sadece Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (5), (6) numaralı alt bentlerde belirtilen su hayvanları orijinli Kategori III materyali ile (9) ve (10) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori III materyali balık yağı üretimi amacıyla kullanılabilir.

(2) İşleme standartları: Balık yağı veya rendering yağları, Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliğine uygun olarak üretilmediği takdirde,

a) Rendering yağları: Standart işleme metotlarından 6. metot hariç diğer işleme metotlarından herhangi biri ile üretilir.

b) Balık yağı;

- 1) Standart işleme metotlarından herhangi biri kullanılarak,
- 2) 83 üncü maddede belirtilen türev ürünlere ilişkin mikrobiyolojik standartları karşılayan başka bir metoda göre üretilir.

(3) Geviş getirenlerden elde edilmiş rendering yağları, geriye kalan toplam çözünemez çökeltinin ağırlık olarak maksimum % 0,15'ini geçmeyecek şekilde saflaştırılır.

(4) Kategori III rendering yağları ve balık yağından elde edilen yağ türevleri standart işleme metotlarından herhangi birine uygun olarak üretilir.

(5) Hijyen şartları:

a) Rendering yağları ve balık yağı paketlenirken, yeni konteynerler veya kontaminasyonu engellemek için gerekli olduğu takdirde yıkanıp dezenfekte edilmiş konteynerler kullanılmalı ve yeniden kontaminasyonun önlenmesi için gerekli önlemler alınır.

b) Söz konusu ürünler dökme halinde taşınıyorsa üretim tesisinden doğrudan diğer gemilere veya limanlardaki tanklara veya doğrudan tesislere taşınma sırasında kullanılan boru, pompalar, dökme tankları ve diğer herhangi dökme konteynerleri kullanımdan önce temizlenir.

Süt, kolostrum ve bunlardan elde edilen ürünlere dair özel şartlar

MADDE 87- (1) Ham madde: Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrası (c) bendinin (5) numaralı alt bendinde belirtilen santrifüj ya da separatör tortusu dışındaki süt ve aynı bendin (6) ve (8) numaralı alt bentlerinde belirtilen süt, süt ürünleri ve süt türevi ürünlerin üretiminde kullanılabilir. Kolostrum sadece, kolostrumdan insan ve hayvanlara bulaşabilecek hastalık belirtisi göstermeyen canlı hayvanlardan elde edildiği takdirde kullanılabilir.

(2) İşleme standartları: Süt, aşağıdaki işlemlerden biri ile işlenir.

a) Üç ve daha fazla F_0 değeriyle sterilizasyon (F_0 değeri: sıcaklığın bakteriyel sporlar üzerindeki hesaplanmış öldürme etkisidir. F_0 değerinin 3,00 olması, 121°C ' de 3 dakika içinde ani ısıtma ve soğutma ile sağlanan öldürme etkisine eşdeğer bir etki sağlamak üzere üründeki en soğuk noktanın yeteri derecede ısıtılması anlamına gelir.)

b) Aşağıdakilerden biriyle kombine edilmiş UHT.

1) Aşağıda belirtilen müteakip fiziksel işlemler ile;

- Hayvan besleme amaçlı kullanılacak sütte, 72°C 'yi aşan ek ısı ile kurutma süreci.

- pH değerinin, en az bir saat boyunca 6'dan aza indirilmesi.

2) Süt, süt ürünleri ve süt türevi ürünlerin sevkiyattan en az yirmibir gün önce üretilmesi ve bu süre zarfında şap hastalığının görülmemiş olması.

c) HTST iki kez uygulanır.

ç) Aşağıdakilerden biriyle birleştirilmiş HTST.

1) HTST'yi takiben; hayvan besleme amaçlı kullanılacak sütte, 72°C ve daha fazla ek ısıyla kurutulma ve en az bir saat boyunca pH değerinin 6'dan aza indirilme.

2) Süt, süt ürünleri ve süt türevi ürünlerin sevkiyattan en az yirmibir gün önce üretilmesi ve bu süre zarfında şap hastalığının görülmemiş olması.

d) Süt ürünleri ve süt türevi ürünler, (a) bendinde belirtilen işlemlerden en az birinden geçmeli ya da (a) bendine göre işlenmiş olan süttten elde edilir.

e) Peynir altı suyu, şap hastalığına duyarlı tür hayvanların beslenmesi için kullanılacaksa ve ikinci fıkranın (a) bendine uygun olarak işlenmiş olan süttten elde edilmişse aşağıdaki şartlar sağlanır:

1) Süt pıhtılaştıktan en az onaltı saat sonra toplanmış olmalı ve çiftliklere gönderilmeden önceki pH değeri, 6,0'dan düşük olarak kaydedilir ya da

2) Süt, süt ürünleri ve süt türevi ürünlerin sevkiyattan en az yirmibir gün önce üretilmesi ve bu süre zarfında şap hastalığının görülmemiş olması.

f) İkinci fıkranın (a), (b) ve (ç) bentlerinde belirtilen şartlara ek olarak; süt, süt ürünleri ve süt türevi ürünler aşağıdaki şartları sağlar:

1) İşlendikten sonra, ürünlerin kontaminasyonunu engellemek amacıyla her türlü önlem alınır.

2) Son ürün, Kategori III materyali içerdiğini ve insan tüketimi amaçlı olmadığını belirtecek şekilde etiketlenir. Ayrıca;

-Yeni kap veya ambalajlarla paketlenir ya da

-Kullanımdan önce temizlenmiş ve dezenfekte edilmiş olan dökme konteynerleri ya da diğer taşıma araçlarıyla taşınır.

g) Çiğ süt, hayvan sağlığı için uygun şartlarda elde edilir.

ğ) Kolostrum ve kolostrum ürünleri, aşağıdaki şartları sağlar:

1) Resmî olarak tüberküloz, bruselloz, enzootik sığır lökozu hastalıklarından arı işletmedeki sürülerden elde edilir.

2) Sevkiyattan en az yirmi bir gün önce üretilir ve bu süre içinde, şap hastalığı belirtisine rastlanmaz.

3) Bir defa HTST işleminden geçer.

h) İkinci fıkranın (f) bendinde belirtilmiş olan şartları sağlar.

İşlenmiş süt ve türevi ürünlerin piyasaya sürülmesinde istisnalar

MADDE 88- (1) Bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen şartlar, Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrası (c) bendinin (5) numaralı alt bendinde belirtilen Kategori III materyali olan süt, süt ürünleri ve süt türevi ürünlerinin işlenmesi, depolanması ve kullanılmasında uygulanır.

(2) Yetkili otorite, Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmeliğe göre onaylı veya kayıtlı süt işleme tesislerinin, ilgili tesisin ürünlerin izlenebilirliğini sağlaması şartıyla, üçüncü fıkra da belirtilen amaçlar için süt, süt ürünleri ve süt türevi ürünlerini tedarik etmesine izin verir.

(3) Süt, süt ürünleri ve süt türevi ürünler hayvan yemi olarak aşağıdaki şartlarda tedarik edilebilir ya da kullanılabilir.

a) Çiğ süt ile Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliğine göre pastörize edilmiş olan sütle teması olan beyaz su dâhil türev ürünler aşağıdaki şartlardan birini sağlar:

1) UHT;

2) 3 ve 3'ten fazla F_0 değerinde ya da 15 dakika boyunca 115 °C'lik ısıda veya ısı ve zaman bakımından denk bir birleşimle yapılan sterilizasyon işlemi.

3) (2) numaralı alt bentte belirtilenlerin dışında pastörizasyon ya da sterilizasyonu takiben aşağıdaki işlemlerden geçer.:

- Kurutulmuş süt veya kurutulmuş süt ürünleri ya da süt türevi ürünler söz konusuysa, kurutma işlemi.

- Ekşitilmiş süt ürünleri söz konusuysa, pH değerinin, en az bir saat boyunca 6'dan aza indirilmesi.

b) Süt, süt ürünleri ve süt türev ürünler;

1) Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliği hükümlerine göre pastörize edilmiş olan sütle temas etmiş olan beyaz su da dâhil, süütün pıhtılaşmasından en az onaltı saat sonra toplanmış olan ve gıda amaçlı kesik süt suyu olarak kullanılmadan önceki pH değeri < 6,0 olarak kaydedilmiş, ısı işlemlerinden geçmemiş süt orijinli ürünlerden üretilmiş türev ürünlerde, şap hastalığı gibi ihbarı mecburi hastalıklara ilişkin mücadele önlemleri kapsamında hazırlanan acil eylem planları dikkate alınarak, sınırlı sayıdaki onaylanmış hayvancılık işletmelerinde yem maddesi olarak kullanılabilir.

2) Çiğ süt ve diğer ürünlerle temas etmiş ancak birinci fıkranın (a) bendi ve (b) bendinin (1) numaralı alt bendinde belirtilen işlemler uygulanmamış beyaz su dâhil çiğ ürünler şap hastalığı gibi ihbarı mecburi hastalıklara ilişkin mücadele önlemleri kapsamında hazırlanan acil eylem planları dikkate alınarak sınırlı sayıdaki onaylanmış hayvancılık işletmelerine gönderildiklerinde ve doğrudan bir kesimhaneye gönderileceği takdirde yem maddesi olarak kullanılabilir.

(3) Yetkili otorite, 87 nci maddenin ikinci fıkrasının (ğ) bendinde belirtilen şartları sağlamayan kolostrumun, hastalıkların yayılmasına ilişkin tedbirler alınarak bir çiftçiden diğerine besleme amacıyla temin edilmesine izin verir.

(4) Yetkili otorite, Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrası (c) bendi (5), (6) ve (8) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori III materyali olarak sınıflandırılan ve 87 nci maddede belirtilen genel şartlara göre işlenmemiş olan süt, süt ürünleri ve süt türevi ürünlerin piyasaya sürülmesine izin verebilir.

Santrifüj ve separatör tortularına ilişkin özel şartlar

MADDE 89- (1) Santrifüj ve separatör tortuları içeren Kategori III materyalleri, çiftlik hayvanlarının beslenmesi amacıyla piyasaya sürülmeden önce, 60 dakika süreyle en az 70 °C'de ya da 30 dakika süreyle en az 80 °C'de ısıtılmalıdır.

Jelatin ve hidrolize proteine ilişkin özel şartlar

MADDE 90- (1) Ham madde olarak; Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (13), (14), (15) ve (16) numaralı alt bentlerinde belirtilen materyaller dışındaki Kategori III hayvansal yan ürünler veya bunlardan türetilmiş ürünler, jelatin ve hidrolize protein üretimi için kullanılabilir.

(2) Jelatin için işleme standartları:

a) Jelatin, Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliğine uygun olarak üretilmediği takdirde, Kategori III materyalinin asit veya alkali ile işlem görmesini takiben bir ya da birden fazla durulanma işleminden geçer. Bu işlemin ardından pH değeri ayarlanır. Jelatin bir kez ya da art arda birkaç kez ısıtma işlemini takiben süzme ve sterilizasyon yoluyla saflaştırma işlemi ile çıkarılır.

b) İkinci fıkranın (a) bendindeki işlemten geçtikten sonra, jelatin kurutma işleminden ve mümkün olan hallerde granülasyon veya tabakalaştırma süreçlerinden geçebilir.

c) Kükürt dioksit ve hidrojen peroksit dışındaki koruyucuların kullanımı yasaktır.

(3) Jelatin için diğer şartlar: Jelatin hijyen şartları altında ambalajlanmalı, paketlenmeli, depolanır ve taşınır.

a) Ambalajlanacak ve paketlenecek materyalin depolanması için özel olarak ayrılmış bir oda veya bölme bulunur.

b) Ambalajlama ve paketleme işlemleri, bu işlem için ayrılmış bir oda veya bölmede gerçekleşir.

(4) Hidrolize proteine ilişkin işleme standartları; hidrolize edilmiş protein, kontaminasyonu en aza indirecek şartlar altında üretilir. Geviş getiren hayvanlardan elde edilen hidrolize proteinin moleküler ağırlığı 10000 Dalton'dan düşük olur. Tamamen ya da kısmen geviş getiren hayvanların derisinden elde edilecek hidrolize protein, yalnızca hidrolize protein üretimi yapan işleme tesislerinde, ham Kategori III materyalinin, salamura, kireçleme ve yoğun yıkama işleminden geçmesinden sonra aşağıdaki işlemlerden geçmesi suretiyle üretilir.

a) Üç saatten fazla bir süre için, 80 °C'yi aşan ısıda 11den fazla pH'da ve takiben, 140 °C'den fazla ısıda 30 dakika boyunca 3,6 bar'ı aşan basınçla işlem veya

b) 1 ila 2 pH değerini takiben 11 den fazla pH değeri ve takiben 3 bar'lık basınçta ve 140 °C'lik ısıda, 30 dakikalık bir ısıtma işlemi.

Dikalsiyum fosfat (DCP)'a ilişkin özel şartlar

MADDE 91- (1) Ham madde olarak: Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (13), (14), (15) ve (16) numaralı alt bentlerinde belirtilen materyaller dışındaki

Kategori III hayvansal yan ürünler veya bunlardan türetilmiş ürünler dikalsiyum fosfat üretimi için kullanılabilir.

(2) İşleme standartları:

a) Dikalsiyum fosfat, aşağıdaki üç basamaktan oluşan bir süreçten geçerek üretilir.

1) İlk işlem olarak Kategori III materyali kemikler iyice ezilir ve sıcak su ile yağdan arındırılır, seyreltilir hidroklorik asitle (HCl) (en az % 4 yoğunluğunda ve en fazla 1,5 pH değerinde) en az iki gün süreyle işlemden geçer.

2) Birinci işlemden geçerek elde edilen fosforik eriyik kireçle işlemden geçer ve bunun sonucu olarak, pH değeri 4-7 aralığında olan dikalsiyum fosfat çökeltisi elde edilir.

3) Son işlem olarak dikalsiyum fosfat çökeltisi 65 °C ila 325 °C'lik iç ısıda kurumaya bırakılır ve son ısısı 30 °C ve 65 °C arasında işlem tamamlanır.

b) Dikalsiyum fosfat, yağdan arınmış kemiklerden elde edilecekse, Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrası (c) bendinin (1) numaralı alt bendinde belirtilen kemiklerden elde edilir.

(3) Üzerinde hayvansal orijinli ürün olduğuna dair etiket bilgileri bulunan ambalajla piyasaya sürülür.

Trikalsiyum fosfat (TCP)'a ilişkin özel şartlar

MADDE 92- (1) Ham madde olarak; Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (13), (14), (15) ve (16) numaralı alt bentlerinde belirtilen materyaller dışındaki Kategori III hayvansal yan ürünler veya bunlardan türetilmiş ürünler trikalsiyum fosfat üretimi için kullanılabilir.

(2) İşleme standartları: Trikalsiyum fosfat, aşağıdaki işlemlerden geçerek elde edilir.

a) Kategori III materyali kemikler iyice ezilmeli ve ters akımda sıcak su yardımıyla yağdan arındırılır (kemik parçalarının boyutu, 14 mm'den az olur).

b) 30 dakika boyunca ve 4 bar'lık basınçla, 145 °C'de devamlı olarak buharla pişirilir.

c) Santrifüj yoluyla sıvı protein hidroksiapatitten (trikalsiyum fosfat) ayrılır.

ç) Akışkan trikalsiyum fosfat yatakta (kanalda) 200 °C'de kurumaya bırakıldıktan sonra granülendir.

d) Ürün granül (tane) haline getirilip, üzerinde ürüne dair bilgiler bulunan ambalajla piyasaya sürülür.

Kolajene dair özel şartlar

MADDE 93- (1) Ham madde olarak; Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (13), (14), (15) ve (16) numaralı alt bentlerinde belirtilen materyaller dışındaki Kategori III hayvansal yan ürünler veya bunlardan türetilmiş ürünler kolajen üretimi için kullanılabilir.

(2) İşleme standartları: Kolajen, Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliğine göre üretilmemişse, işlenmemiş Kategori III materyalinin bir ya da daha fazla yıkama, asit veya alkali kullanılarak pH dengelemeyi takiben bir veya birkaç kez durulama, süzme ve sıkma işleminden sonra kolajen, kalıplarından çıkarılarak kurutma işlemine tabi tutulabilir.

(3) 30/6/2013 tarihli ve 28693 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliği hükümlerine göre izin verilmiş koruyucuların dışında koruyucuların kullanılması yasaktır.

(4) Kolajen, genel hijyen kuralları altında yalnız o işlem için ayrılmış bir oda veya

bölümde steril ambalaj malzemesi ile ambalajlanmalı, depolanmalı ve taşınmalıdır.

Yumurta ürünlerine ilişkin özel şartlar

MADDE 94- (1) Ham madde olarak: Yumurta ürünlerinin üretilmesi amacıyla, yalnızca Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (5), (6) ve (11) numaralı alt bentlerinde belirtilen hayvansal yan ürünler kullanılır.

(2) Yumurta ürünleri işleme standartları;

a) Yumurta ürünleri, standart işleme metotlarından 6. metot hariç diğer metotlardan herhangi birinden geçmiş veya

b) 83 üncü maddede belirtilen türev ürünler için mikrobiyolojik standartları karşılayan başka bir metot ve parametrelerle işleminden geçmiş veya

c) Yumurta ve yumurta ürünleri, Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliğine uygun olarak işleminden geçer.

Bazı Kategori III materyallerine ilişkin özel şartlar

MADDE 95- (1) Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde belirtilen üretim veya paketlenme hataları bulunan veya halk ve hayvan sağlığı için risk taşımayan diğer kusurları olan veya ticari sebeplerle insan tüketimine sunulması amaçlanmayan hayvansal ürünler veya hayvansal ürün içeren gıda maddelerinden oluşan Kategori III materyalleri çiftlik hayvanlarının beslenmesi amacıyla piyasaya sürülmesi için;

a) Materyal aşağıdaki şekillerde işlenmemiş hayvansal ürünlerden oluşmamalıdır ya da söz konusu maddelerle temas etmez.

1) Bu Tebliğe uygun olarak veya

2) Gıda Hijyeni Yönetmeliğine uygun şekilde işlenir.

b) Materyalin kontaminasyonunu engelleyecek şekilde tüm önlemler alınır.

Bazı balık yemleri ve olta yemlerine ilişkin şartlar

MADDE 96- (1) Çiftlik balıkları ya da diğer su kültürü türleri için yem olarak kullanılacak olan balık veya su omurgasızlardan elde edilen hayvansal yan ürünler ve bunların türev ürünleri aşağıdaki şartları sağlar:

a) Aynı amaç için kullanılmasına izin verilmeyen diğer materyallerden ayrı olarak muamele edilir ve işlenir.

b) Deniz memelileri haricinde ticari amaçlarla karaya çıkarılan deniz balıkları ve diğer su hayvanlarından ya da insan tüketimi için balık ürünleri üreten tesislerdeki deniz balıklarından veya başka bir türün beslenmesi amacıyla çiftlik balıklarından elde edilen hayvansal yan ürünlerden elde edilir.

c) İşleme tesislerinde, balık patojenlerine ilişkin olarak mikrobiyolojik açıdan güvenli ürünlerin üretildiği bir metotla işlenir.

(2) Yetkili otorite, insan ve hayvanlara geçebilecek hastalıkların önüne geçilebilmesi amacıyla su hayvanları ile omurgasız su ve kara hayvanlarının aşağıdaki kullanımları için kurallar ortaya koyabilir.

a) (c) bendine uygun olarak işlenmediğinde hayvansal yan ürünlerin çiftlik balıkları ya da su omurgasızları için yem olarak kullanımı,

b) Su omurgasızları için balık yemleri dahil, balık yemi olarak kullanımı.

ONİKİNCİ BÖLÜM

Organik Gübre ve Toprak Zenginleştiricilerin Piyasaya Arzı ve Kullanımı

Organik gübre ve toprak zenginleştirici işletmecilerinin sorumlulukları

MADDE 97- (1) İşletmeciler, organik gübre ve toprak zenginleştiricilerin piyasaya sürülmesi ve kullanımına ilişkin, Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendi ve 27 nci maddesinin birinci fıkrası hükümleri ve 98 ila 104 üncü maddelerde belirtilen şartları sağlar.

İşlenmemiş gübre

MADDE 98- (1) Kanatlı ya da tek tırnaklı hayvanlar dışındaki türlerden elde edilen işlenmemiş gübrenin ticaretinde, Yönetmeliğin 43 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilen kurallara ek olarak aşağıdaki şartlara uyulur.

a) Bulaşıcı hayvan hastalıkları sebebiyle kısıtlamalara tabi olan alanlardan gelen işlenmemiş gübrenin yurt içindeki hareketi yasaktır.

b) Bulaşıcı hayvan hastalıkları sebebiyle kısıtlamaya tabi olmayan alanlardan gelen gübrenin orijini, varış yeri ve hayvan sağlığı şartları göz önüne alınarak;

1) Yem zincirinin dışında kullanım için türev ürünler üreten organik gübre ve toprak zenginleştirici üretim tesislerinde işlenmesi,

2) 99 uncu maddede belirtilen ürünleri üretme amacıyla Yönetmeliğe ve 74 ila 81 inci maddelere uygun olarak biyogaza dönüştürme ya da kompostlama,

3) Bir işletmede doğrudan toprağa uygulanması amacıyla işlenmemiş gübrenin il veya ilçeye girişine izin verilebilir.

c) (b) bendinin uygulanması durumunda sevkியatta veteriner sağlık raporu ve nakil beyannamesi bulunur.

(2) Kanatlılardan elde edilen işlenmemiş gübrenin yurt içindeki hareketinde Yönetmeliğin 43 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilen şartlara ek olarak, aşağıdaki şartlar sağlanır.

a) Gübre, newcastle veya avian influenza hastalıkları sebebiyle kısıtlamalara tabi olmayan bir alandan gelir.

b) Newcastle hastalığına karşı aşılanmış sürülerden gelen işlenmemiş gübre, newcastle hastalığına karşı aşılanmamış statüsü almış sürülerin bulunduğu bir alana sevk edilmez.

c) Sevkiyata veteriner sağlık raporu veya nakil beyannamesi eşlik eder.

(3) Tek tırnaklı hayvanlardan elde edilen işlenmemiş gübre Yönetmeliğin 43 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilen kurallara göre ve ulusal mevzuata uygun olarak ruam, veziküler stomatit, antraks veya kuduz hastalığı sebebiyle kısıtlamalara tabi olmayan bir alandan gelir.

Yarasalardan elde edilen guano, işlenmiş gübre ve işlenmiş gübre türevi ürünler için piyasaya arz şartları

MADDE 99- (1) Yarasalardan elde edilen guano, işlenmiş gübre ve işlenmiş gübre türevi ürünler, Yönetmeliğin 43 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilen kurallar ve aşağıdaki şartları sağladığı takdirde piyasaya sürülebilir.

a) Yem zincirinin dışında kullanılacak olan türev ürünler üreten tesislerden, biyogaz ve kompostlama tesislerinden ya da organik gübre ve toprak zenginleştiriciler üreten tesislerden gelir.

b) 70 °C'lik ısıda, en az 60 dakika süren ısıl işleminden geçmiş ve tehlike olarak tanımlandığı durumlarda, spor oluşturan bakteri ve toksin oluşumunun azaltılması işlemine tabi tutulur.

c) Yetkili otorite, başvuru sahibi biyolojik risklerin en aza indirildiğine dair kanıt gösterdiği takdirde (b) bendinde belirtilen şartlardan farklı standardize parametrelerin kullanımına izin

verebilir. Başvuru sahibi aşağıda verilenlere ilişkin kanıt sunar:

1) Normal olan ve olmayan durumlarda, özel işleme şartlarının uygulamada nasıl sağlandığının görülmesi amacıyla işleme şartlarının tanımı, risk değerlendirmesi ve girdi materyalinin etkisi dâhil olası tehlikelerin tanımlanması ve analizi,

2) Hedeflenen sürecin doğrulanması;

-İndikatör ham maddede, yüksek miktarlarda devamlı hâlde bulunması durumları karşıladığı takdirde, işlem süresince endojen indikatör organizmaların yaşama gücü ve infektivitesinin azaltılmasının ölçülmesi yoluyla ve sürecin ölümcül safhalarındaki ısıya dayanıklı olmasına rağmen, izlenmeleri adına kullanılan patojenlerden daha dayanıksız olması ile miktarlarının belirlenmesi ile tanımlanmaları ve doğrulanmasının kolay olması.

- Maruz bırakılma sırasında, başlangıç maddesi içine uygun test biriminde, iyi tanımlanmış test organizması veya virüsün yaşama gücü ve infektivitesinin azaltılmasının ölçülmesi yoluyla olur.

3) (2) numaralı alt bentte belirtilen doğrulama, aşağıdakilere ilişkin genel riskin azaltıldığını gösterir.

- Isı ve kimyasal işlemler için; *Enterococcus faecalis*'in 5 log10 oranında ve tehlike olarak tanımlandıklarında parvovirüs gibi ısıya dayanıklı virüslerin infektivite titrasyonunun en az 3 log10 oranında azaltılması,

- Kimyasal işlemler için: *Ascaris sp.* gibi dayanıklı parazit yumurtalarının, yaşamsal fazlarda en az % 99,9 (3 log10) oranında azaltılması,

4) Sürecin izlenmesini de kapsayan, tam bir kontrol programının oluşturulması,

5) Tesisin işletilmesi sırasında, kontrol programı ile tespit edilmiş olan parametrelerin sürekli olarak izlenmesi ve kontrol edilmesine dair önlemler.

6) Tesisin sahibi, işletmeci veya temsilcileri ile yetkili otorite tarafından izlenebilmesi amacıyla tesiste kullanılan işleme parametrelerinin yanında diğer kritik kontrol noktalarına ilişkin detayları kaydeder ve sürdürür. Kayıtlar, yetkili otorite talep ettiği takdirde, işletmeciler tarafından yetkili otoriteye sağlanır.

ç) İşlemden hemen sonra, ya da işlem sırasında temsili amaçla gübreden alınan temsili örnekler, aşağıdaki standartları karşılar:

1) Numunenin 1 gramında;

2) *Escherichia coli*; $n=5$, $c=5$, $m=0$, $M=1000$ ya da *Enterococcaceae*; $n=5$, $c=5$, $m=0$, $M=1000$

d) Gübre, depolandığı süre boyunca ya da depodan çıkarılma aşamasında üretim tesisinde veya biyogaz veya kompostlama tesislerinden alınan temsili örnekler, aşağıdaki standartları karşılar:

1) Numunenin 25 gramda;

2) *Salmonella*; $n=5$, $c=0$, $m=0$, $M=0$

3) Aşağıdakiler göz önünde bulundurularak:

4) n = Test edilen örnek sayısı.

5) m = Bakteri sayısında eşik değeri; eğer bütün örneklerde bakteri sayısı bu değeri aşmaz ise sonuç olumlu değerlendirilir.

6) M = Bakteri sayısı için en yüksek değer. Eğer bakteri sayısı bir ya da fazla örnekte “ M ” ya da daha fazla miktarda ise sonuç olumsuz olarak değerlendirilir.

7) c = Bakteri sayısının “m” veya “M” arasında olabileceği örnek sayısı, diğer örneklerde bakteri sayısı “m” veya bunun altında ise sonuç yine kabul edilebilir sayılır. İşlenmiş gübre ve işlenmiş gübreden elde edilen türev ürünler bu noktadaki standartlara uymuyorsa, işlenmemiş olarak kabul edilir.

e) Gübreler bir kez işlendiklerinde, kontaminasyon ya da ikincil enfeksiyon ve rutubeti en aza indireyecek şekilde aşağıdaki yöntemlerle depolanır.

1) Sızdırmaz ve yalıtılmış silolar, ya da uygun olarak inşa edilmiş depolama alanlarında.

2) Plastik torba ya da çuvallar gibi uygun şekilde kapatılmış paketlerde.

Guanonun piyasaya sürülmesi ve ithalatı

MADDE 100- (1) Yaban deniz kuşlarından elde edilen guanonun piyasaya sürülmesi ve ithalatında herhangi bir hayvan sağlığı şartı aranmaz.

Bazı organik gübre ve toprak zenginleştiricilerin üretimine ilişkin şartlar

MADDE 101- (1) Hayvansal yan ürünler veya türev ürünlerin biyogaza dönüştürülmesi sırasında ortaya çıkan işleme artığı (posa), gübre, sindirim sistemi içeriği, kompost, süt, süt ürünleri, süt türevi ürünler, kolostrum ve kolostrum ürünleri haricindeki organik gübre ve toprak zenginleştiriciler aşağıdaki metotlar kullanılarak üretilir.

a) Başlangıç maddesi olarak Kategori II materyali kullanılıyorsa, 1. işleme metodu (basınçlı sterilizasyon).

b) 84 üncü maddeye uygun olarak Kategori III materyalinden üretilmiş hayvansal protein kullanarak veya Tebliğe uygun başka bir işlemde geçip organik gübre ve toprak zenginleştirici olarak kullanılabilecek işlenmiş hayvansal protein kullanarak,

c) İşlenmiş hayvansal protein üretiminde kullanılmayan Kategori III materyalinin başlangıç maddesi olarak kullanılması halinde, standart işleme metotlarından 6. metot hariç diğer metotlardan herhangi birini kullanarak,

(2) İşlenmiş hayvansal proteinden ya da Kategori II materyalleri elde edilmiş et ve kemik unundan üretilmiş olan ya da söz konusu materyalleri içeren organik gübre ve toprak zenginleştiriciler toprağa uygulanacaksa daha sonradan besleme amaçlı kullanılmamaları için kayıtlı bir tesis veya işletmede yetkili otoritenin kabul ettiği bir katkı maddesi ile yeteri oranda karıştırılır.

(3) İkinci fıkrada belirtilmiş olan katkı maddesi yetkili otorite tarafından aşağıdaki şartlarda kabul edilir:

a) Katkı maddesi, hayvan yemlerinde kullanılmayacak ve iyi tarım uygulamalarına göre daha sonra hayvan besleme amacından çıkarılacak şekilde kireç, doğal gübre, idrar, hayvansal yan ürünlerin biyogaz ya da diğer maddelere dönüştürülmesiyle açığa çıkan işleme artığı (posa), mineralli gübre gibi diğer maddelerden oluşur.

b) Katkı maddesi, karışımın gübre olarak kullanılmasında iklim ve toprak şartlarında değerlendirilerek;

1) Karışımın hayvanlar için lezzetli olmayacağı veya karışımın besleme amaçlı kullanılmasını engelleyecek şekilde,

2) Ulusal mevzuata göre toprak ve yer altı suyunun korunmasına ilişkin kurallara uygun olarak belirlenir.

(4) Organik gübre ve toprak zenginleştirici üreticileri organik gübre ve toprak zenginleştiricileri piyasaya sunmadan önce aşağıda belirtilenlere göre patojenlerin bulaşmasını önleyici tedbirler alır:

a) Kategori II ya da Kategori III materyalinden elde edilmiş türev ürünler ya da işlenmiş hayvansal proteini söz konusuysa, 83 üncü maddedeki mikrobiyolojik kriterleri,

b) Hayvansal yan ürün ve türev ürünlerin biyogaza dönüştürülmesinde elde edilen işleme artığı (posa) ile kompost söz konusuysa, 79 uncu maddedeki mikrobiyolojik kriterleri sağlar.

Organik gübre veya toprak zenginleştiricilere karıştırılacak bileşenin kabul edilmesi

MADDE 102- (1) Yetkili otorite, Yönetmeliğin 27 nci maddesinin birinci fıkrası (ç) bendinde belirtilen organik gübre ya da toprak zenginleştiricilere karıştırılmak üzere bir veya daha fazla katkı maddesini 101 inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen kriterlere göre kabul eder.

Depolama ve taşıma

MADDE 103- (1) Organik gübre ve toprak zenginleştiriciler işlendikten ya da dönüştürüldükten sonra;

a) Ürünlerin kontaminasyonunu engelleyecek şartlar altında dökme hâlde,

b) Son kullanıcıya satılması amaçlanan organik gübre ve toprak zenginleştiriciler söz konusuysa, paketlenerek veya büyük çuvallarda veya

c) Çiftlikte depolanması halinde, çiftlik hayvanlarının erişemediği depolama alanında depolanır ve taşınır.

İyi tarım uygulamaları kılavuzları

MADDE 104- (1) Yetkili otorite, organik gübre ve toprak zenginleştiricilerde iyi tarım uygulamaları için kılavuzların hazırlanması, yayılması ve kullanılmasını destekler.

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hayvan Yemi, Çiğneme Ürünleri ve Diğer Türev Ürünlerin Üretimi ve Piyasaya Sürülmesi

Hayvan yemi, çiğneme ürünleri ve diğer türev ürünlerin üretiminde kullanımı yasak materyaller

MADDE 105- (1) Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrası (a) bendinin (3), (9) ve (13) numaralı alt benlerinde belirtilen Kategori I materyallerinin, Yönetmeliğin 28 ve 31 nci maddelerde belirtilen ürünlerin üretimi haricinde, insanlar veya hayvanlar tarafından gıda ve yem olarak tüketilmesi veya insanlar veya hayvanlarda kullanılması amacıyla türev ürünlerin üretilmesinde kullanımı yasaktır.

Pet hayvanı yemi ve diğer türev ürünlerin piyasaya sürülmesi

MADDE 106- (1) İthalatı yapılanlar dışındaki hayvansal yan ürün ve bunların türev ürünleri, çiftlik hayvanlarını beslemek amacıyla ya da Yönetmeliğin 31 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen diğer amaçlar için kullanılıyorsa, bu gibi ürünler için 107 ila 122 nci maddelerde özel şartlar belirtilmediği takdirde, 84 ila 95 inci maddelerdeki işlenmiş hayvansal protein ve diğer türev ürünlere ilişkin belirtilen özel şartları sağladığı takdirde piyasaya sürülebilir.

Pet hayvanı yemi ve diğer türev ürünler için genel şartlar

MADDE 107- (1) Pet hayvanı yemi tesisleri ya da 108 ila 122 nci maddelerde belirtilen türev ürünleri üreten tesisler aşağıdaki şartları sağlar:

a) İşletme veya tesislere giren materyal insan ve hayvan sağlığına karşı oluşacak riskleri engelleyecek şekilde depolanır ve muamele edilir.

b) Üretimden sonra artakalan kullanılmayan hayvansal yan ürün ve türev ürünler, bu

Tebliğe uygun olarak başka bir tesise işleme ya da imha amacıyla gönderilmemesi durumunda, imha edilir.

Çiğ pet hayvanı yemine ilişkin özel şartlar

MADDE 108- (1) Çiğ pet hayvanı yemi üreten işletmeciler aşağıdaki şartları sağlar:

a) Yalnızca Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde belirtilen hayvansal yan ürünler çiğ pet hayvanı yemi üretiminde kullanılabilir.

b) Çiğ pet hayvanı yemi, sızıntıyı önleyecek şekilde yeni paketlerle paketlenir.

c) Üretilmesinden satış yerine kadar, ürünün kontaminasyonunu engelleyecek önlemler alınır.

İşlenmiş pet hayvanı yemi ve çiğneme ürünlerinde kullanılacak ham maddeler

MADDE 109- (1) İşlenmiş pet hayvan yemi ve çiğneme ürünlerinin üretiminde,

a) Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (14), (15) ve (16) numaralı alt bentlerde belirtilen Kategori III materyali dışındaki hayvansal yan ürünler ve

b) İthal edilmiş pet hayvan yemi ve ithal edilmiş materyallerden üretilen pet hayvanı yemi söz konusuysa, Canlı Hayvanlar ve Hayvansal Ürünlerde Belirli Maddeler ile Bunların Kalıntılarının İzlenmesi İçin Alınacak Önlemlere Dair Yönetmeliğe göre izin verilmeyen uygulama yapılmış hayvanlardan elde edilen Kategori I hayvansal yan ürünleri kullanılır.

İşlenmiş pet hayvanı yemine ilişkin özel şartlar

MADDE 110- (1) Konserve pet hayvan yemi, F_{c3} değerinde ısıtıl işleminden geçer (121 °C'de 3 dakika).

(2) Konserve pet hayvanı yemi dışındaki işlenmiş pet hayvanı yemi, aşağıdaki şartları sağlar.

a) Son ürün en az 90 °C'de ısıtıl işleminden geçer.

b) İçeriğindeki hayvansal orijinli ürünler, en az 90 °C'de ısıtıl işleminden geçer veya

c) Hayvansal orijinli yem materyali olarak aşağıdakiler kullanılır.

1) En az 90 °C'de ısıtıl işleminden geçmiş olan et ve et ürünlerinden elde edilmiş hayvansal yan ürün ve türev ürünler,

2) Bu Tebliğe uygun olarak üretilen, süt ve süt ürünleri, jelatin, hidrolize protein, yumurta ürünleri, kolajen, 85 inci maddede belirtilen kan ürünleri, balık ununuda içeren işlenmiş hayvansal protein, rendering yağı, balık yağı, dikalsiyum fosfat, trikalsiyum fosfat veya lezzet artırıcılar gibi türev ürünler kullanılır.

(3) Yetkili otorite tarafından izin verilmesi durumunda, pet hayvanı yeminin insan ve hayvan sağlığına karşı risk oluşturmasını engelleyecek şekilde, kurutma veya fermantasyon gibi işlemlerden geçer.

(4) Yetkili otorite tarafından izin verilmesi durumunda, Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (12) ve (13) numaralı alt bentlerinde belirtilen hayvansal yan ürünler ile su hayvanları, su ve kara omurgasızlardan elde edilmiş hayvansal yan ürünlerden elde edilen pet hayvanı yemi, insan ve hayvan sağlığına karşı risk oluşturmasını engelleyecek şekilde işleminden geçer.

(5) Yemin üretiminden sonra ürünün kontaminasyonunu engelleyecek önlemler alınır.

(6) İşlenmiş pet hayvanı yemi yeni paketlerle paketlenir.

Çiğneme ürünlerine ilişkin özel şartlar

MADDE 111- (1) Çiğneme ürünleri, salmonella dahil, patojenik organizmaları yok edecek

bir işlemten geçer.

(2) Üretimden sonra ürünün kontaminasyonunu engelleyecek önlemler alınır.

(3) Çiğneme ürünleri yeni paketlerle paketlenir.

İşlenmiş pet hayvanı yemi ve çiğneme ürünlerine ilişkin mikrobiyel şartlar

MADDE 112- (1) Konserve pet hayvanı yemi ve 110 uncu maddenin dördüncü fıkrasına uygun olarak işlenmiş pet hayvanı yemi haricindeki işlenmiş pet hayvanı yemi ve çiğneme ürünlerinden, üretim ve depolama sırasında (sevkiyattan önce), aşağıdaki standartların karşılandığını doğrulamak amacıyla rastgele (üretimi temsil edecek sıklıkta) numuneler alınır ve aşağıdaki değerleri karşılanır.

a) 25 gr numunede *Salmonella*: $n = 5$, $c = 0$, $m = 0$, $M = 0$.

b) 1 gr. numunede *Enterobacteriaceae*: $n = 5$, $c = 2$, $m = 10$, $M = 300$,

c) n = Test edilen örnek sayısı

ç) m = Bakteri sayısındaki eşik değeri; eğer bütün örneklerde bakteri sayısı bu değeri aşmaz ise sonuç olumlu değerlendirilir.

d) M = Bakteri sayısı için en yüksek değer. Eğer bakteri sayısı bir ya da fazla örnekte “ M ” ya da daha fazla miktarda ise sonuç olumsuz olarak değerlendirilir.

e) c = Bakteri sayısının “ m ” veya “ M ” arasında olabileceği örnek sayısı, diğer örneklerde bakteri sayısı “ m ” veya bunun altında ise sonuç yine kabul edilebilir sayılır.

Çiğ pet hayvanı yemine ilişkin mikrobiyel şartlar

MADDE 113- (1) Çiğ pet hayvanı yeminden üretim veya depolama sırasında (sevkiyattan önce) rastgele (üretimi temsil edecek sıklıkta) numune alınmalı ve aşağıdaki standartları karşılanır.

a) 25 gr numunede *Salmonella*: $n = 5$, $c = 0$, $m = 0$, $M = 0$.

b) 1 gr. numunede *Enterobacteriaceae*: $n = 5$, $c = 2$, $m = 10$, $M = 5000$

c) n = Test edilen örnek sayısı.

ç) m = Bakteri sayısında eşik değeri; eğer bütün örneklerde bakteri sayısı bu değeri aşmaz ise sonuç olumlu değerlendirilir.

d) M = Bakteri sayısı için en yüksek değer. Eğer bakteri sayısı bir ya da fazla örnekte “ M ” ya da daha fazla miktarda ise sonuç olumsuz olarak değerlendirilir.

e) c = Bakteri sayısının “ m ” veya “ M ” arasında olabileceği örnek sayısı, diğer örneklerde bakteri sayısı “ m ” veya bunun altında ise sonuç yine kabul edilebilir sayılır.

Pet hayvanı yemi üretiminde kullanılan lezzet artırıcılara ilişkin şartlar

MADDE 114- (1) 109 uncu maddeye uygun olarak işlenmiş pet hayvan yemi ve çiğneme ürünleri için ham madde olarak kullanılabilen hayvansal yan ürünler, pet hayvanı yeminin lezzetini arttırmak amacıyla kullanılacak sıvı ya da suyu alınmış türev ürünlerin üretiminde kullanılabilir.

(2) Lezzet artırıcılar 112 nci maddede belirtilen olan mikrobiyolojik standartları karşılamasını sağlayan bir işleme metodundan geçer ve aynı bölümdeki parametreleri karşılanır. Üretilmesinden sonra ürünün kontaminasyonunu engelleyecek önlemler alınır.

(3) Son ürün, aşağıdaki şartları sağlar:

a) Yeni ya da sterilize edilmiş ambalajlarla paketlenir veya

b) Temizlenmiş ve dezenfekte edilmiş konteyner ya da diğer taşıma kaplarıyla, dökme halinde taşınır.

Tek tırnaklı hayvanlardan elde edilen kan ve kan ürünlerine ilişkin özel şartlar

MADDE 115- (1) Yemlerde kullanım amacı dışındaki amaçlarla, tek tırnaklılardan elde edilen kan ve kan ürünlerinin piyasaya sürülmesinde aşağıdaki şartları sağlar.

a) Kan, aşağıdaki şartları karşılayan tek tırnaklı hayvanlardan elde edildiği sürece piyasaya sürülebilir.

1) Kanın alındığı tarihte yapılan kontrollerde, İhbarı Mecburi Hayvan Hastalıkları ve Bildirimine İlişkin Yönetmelikte listelenmiş olan hastalıklar ve OIE'nin 2010 tarihli “Kara Hayvanları Sağlık Kodu”nda listelenmiş olan afrika at vebası, ruam, durine, equine encephalomyelitis (venezuelan dahil her tipi), atların enfeksiyöz anemisi, vesiküler stomatitis, kuduz ve anthraks (şarbon) hastalığı çıkışı olmayan klinik olarak at nezlesi (equine influenza), at proplazmozisi, equine rhinopneumonitis ve atların viral arteritisi görülmeyen ülke veya bölgedeki tek tırnaklılardan alınması,

2) Kanın toplanması sırasında ve kan alım tarihinden en az otuz gün öncesine kadar veteriner gözetimi (karantina) altında tutulan ve tek tırnaklı hayvan hastalıkları sebebiyle herhangi bir kısıtlamaya tabi olmayan işletmelerden,

3) Kan alınma tarihinde; ruam, durine, kuduz, atların ensefolomiyelitis ve vesiküler stomatitis hastalığının altı ay, enfeksiyöz anemi hastalığının üç ay, anthraks hastalığının onbeş gün öncesine kadar görülmemiş ve kan alınma tarihinden kırk gün öncesine kadar bu hastalıklarla temas etmemiş tek tırnaklılardan alınması.

b) Aşağıdaki alanlardan birinde, veteriner kontrolü altında toplanır:

1) Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmeliğe göre kayıt altına alınmış ya da onaylanmış kesimhanelerden.

2) Yetkili otorite tarafından onaylanmış, veteriner onay numarası almış ve gözetim altında tutulan, beslenme dışındaki amaçlarla kan ürünleri üretimi için tek tırnaklı hayvanlardan kan toplayan tesislerden.

(2) Kan ürünleri, aşağıdaki şartlar sağlandığı takdirde piyasaya sürülebilir:

a) Kan ürünlerinin üretim, kullanım ve paketlenmesi sırasında patojenik etkenlerle kontaminasyonunu engelleyecek tüm önlemlerin alınması.

b) Kan ürünlerinin, aşağıdaki şartları sağlayan kandan üretilmesi:

1) Birinci fırkanın (a) bendinde belirtilen şartları sağlar ya da

2) Etkinlik kontrolünü takiben, afrika at vebası, venezuelan equine encephalomyelitis dâhil tüm equine encephalomyelitler, equine enfeksiyöz anemisi, vesiküler stomatitis ve ruam gibi hastalık patojenlerinin inaktive edilmesini sağlayacak aşağıdaki işlemlerden en az birinden geçer:

- En az üç saat, en az 65 °C'de ısıtma işlemi.
- Gamma ışınları yoluyla, 25 kGy'de irradyasyon.
- pH'nın iki saat boyunca pH 5 olacak şekilde değişmesi.
- Ürünün tamamının en az 80 °C'de ısıtma işleminden geçmesi.

c) Tek tırnaklılardan elde edilen kan ve kan ürünleri, mühürlü, sızdırmaz ve birinci fırkanın (b) bendinde belirtilmiş olan kesimhane ya da kanın alındığı tesislerin onay numarasını taşıyan kaplara yerleştirilir.

Çift tırnaklı hayvanların derilerine ve bunlardan elde edilen türev ürünlere ilişkin özel şartlar

MADDE 116- (1) Yetkili otorite, hayvan besleme amaçlı jelatin, organik gübre ve toprak zenginleştirici üretimi amacıyla kireçlenmiş deri ve post dahil, traşlama ve bunların parçalarını

tedarik eden tesislere aşağıdaki şartları karşılamak şartıyla izin verir.

a) Tesiste, temizlik ve dezenfeksiyonun kolay olacağı şekilde zemin ve duvar yüzeyleri sert ve düzgün depoları bulunmalı ve mümkünse soğutma imkânları sağlar.

b) Depolama alanları ham maddelerin kontaminasyonunu engelleyecek şekilde, temiz olmalı ve devamlı bakımı yapılır.

c) Tesislerde bu maddede belirtilen şartlara uygun olmayan ham madde depolanması veya işlenmesi söz konusuysa, bu ham maddeler alım, depolama, işleme ve sevk edilme süresince bu maddede belirtilen şartlara uygun ham maddeyle ayrı tutulur.

ç) Kireçlenmiş deri ve postlardan elde edilen traşlama ve parçaları söz konusu olduğunda, aşağıdakilerin üretiminde kullanılmadan önce insan ve hayvan sağlığına karşı riskleri ortadan kaldıracak şekilde işleminden geçer.

1) Hayvan tüketimi amaçlı jelatin,

2) Organik gübre ve toprak zenginleştirici üretimi.

(2) Hayvansal yan ürün ve türev ürünlerin piyasaya sürülmesi;

a) İşlenmemiş deri ve post, taze et için ulusal mevzuatta ortaya konan hayvan sağlığı şartları göz önünde bulundurularak piyasaya sürülebilir.

b) İşlenmiş deri ve post;

1) Bulaşıcı hastalık riski taşıyan hayvansal ürün ya da canlı hayvanlarla temas etmemek,

2) Patojenik etkenlerle kontaminasyonun engellenmesi için tüm önlemlerin alındığını gösteren nakil beyannamesi veya veteriner sağlık raporu ile hareket ettiği takdirde, piyasaya sürülebilir.

3) 5 inci maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinin (2) ve (3) numaralı alt bentlerinde belirtilen işlenmiş deri ve postlar, pet hayvanı yemi, organik gübre ve toprak zenginleştirici veya biyogaz üretimi için tedarik edilecekse söz konusu ürünlere verilen nakil beyannamesi veya veteriner sağlık raporu eşlik eder.

Trofe ve hayvanlardan elde edilen diğer preparatlara ilişkin özel şartlar

MADDE 117- (1) Bu Tebliğ, yabani hayvan varlığının korunmasına ilişkin mevzuat hükümleri saklı kalmak kaydıyla uygulanır.

(2) Trofeler ve hayvanlardan elde edilen diğer preparatlar insan ve hayvan sağlığına risk oluşturmayacak şekilde hazırlanmış veya işleminden geçmiş olması durumunda aşağıdakilerden elde edilmesi (güvenli kaynaktan gelmesi) şartıyla piyasaya arz edilebilir.

a) Tırnaklı hayvanlar, kuş ve *Insecta* ya da *Arachnida* biyolojik sınıflarına ait hayvanlar dışında kalan türler,

b) Bu hayvanların duyarlı olduğu bulaşıcı hastalıklar sebebiyle herhangi bir kısıtlama getirilmemiş alanlardan gelen hayvanlar.

(3) Güvenli İşleme: Trofeler ve hayvanlardan elde edilen diğer preparatlar, insan ve hayvan sağlığına risk oluşturmayacak ve aşağıdaki şartları sağlayacak şekilde hazırlanmış veya aşağıdaki işlemlerden geçmiş (güvenli işleme) olması şartıyla piyasaya arz edilebilir.

a) Ortam sıcaklığında korunacak şekilde tam bir taksidermi işleminden geçmiş tırnaklı hayvanlar ya da kuşlardan elde edilmesi,

b) Monteli tırnaklı hayvanlar veya kuşlar ya da söz konusu hayvanların monteli parçaları olması,

c) Plastinasyon gibi, anatomik hazırlanma işleminden geçmesi veya

ç) İnsan ya da hayvanlara geçebilecek hastalıkların yayılmasını önlemek amacıyla kurutulma gibi işlemlerden geçmiş olan, *Insecta* ya da *Arachnida* biyolojik sınıflarına mensup olan hayvanlar olmaları.

(4) İkinci ve üçüncü fıkralarda belirtilen trofeler veya hayvanlardan elde edilen diğer preparatlar haricinde, hayvanların duyarlı olduğu bulaşıcı hastalıklar sebebiyle kısıtlama getirilen bir alandan gelen hayvanlardan elde edilen,

a) Yalnızca kemik, boynuz, tırnak, pençe, geyik boynuzu ya da dişlerden oluşan trofe ve diğer preparatlar.

1) Kemik, boynuz, pençe, tırnak, geyik boynuzu ya da dişlerin diğer tüm maddelerden arınması amacıyla, uygun süre boyunca kaynar suda tutulur.

2) Yetkili makam tarafından onaylanan bir ürünle, kemikten oluşan parçalar söz konusuysa özellikle hidrojen peroksitle dezenfekte edilir.

3) İşlendikten hemen sonra söz konusu ürünleri kontamine edecek başka hayvansal kökenli ürünle temasa geçmeksizin ve daha sonra olası kontaminasyonu engellemek için ayrı, şeffaf ve kapalı ambalajlarla paketlenir.

4) Bu ürünlere bu bendin (1), (2) ve (3) numaralı alt bentlerinde belirtilen şartların karşılandığını belgeleyen bir veteriner sağlık raporu eşlik edecek şekilde, piyasaya arz edilir.

b) Yalnızca deri ve postlardan oluşan trofeler ve diğer preparatlar aşağıdaki şartları sağladıkları takdirde;

1) Kurutulmuş veya sevkiyattan önce en az ondört gün boyunca tuzda veya tuzlu suda bekletilmiş veya tabaklama dışında, koruma metodu olan başka bir işleminden geçmiş.

2) İşlemden hemen sonra, söz konusu ürünleri kontamine edecek başka bir hayvansal ürünle temasa geçmeksizin, ayrı, şeffaf ve kapalı ambalajlarla paketlenmiş ve daha sonra olası kontaminasyon engellenmiş ve

3) Ürünlere bu bendin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde belirtilen şartların karşılandığını belgeleyen bir veteriner sağlık raporu eşlik edecek şekilde, piyasaya arz edilir.

Yün, kıl, domuz kılı, kuş tüyü ve kuş tüyü kırpıntılarına ilişkin özel şartlar

MADDE 118- (1) Ham madde olarak Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrası (c) bendinin (2), (8) ve (14) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori III materyalinden elde edilen işlenmemiş yün, kıl, domuz kılı ve kuş tüyü ve kırpıntıları kullanılır.

a) Güvenli şekilde paketlenir ve kurutulur.

b) Ancak, kesimhaneden doğrudan işleme tesisine gönderilen işlenmemiş kuş tüyü ve kırpıntıları söz konusu olduğunda, yetkili otorite materyallerin kurutulmadan sevk edilmesine aşağıdaki şartlara uymak şartıyla istisna uygulayabilir.

1) Hastalıkların yayılmasını önlemek amacıyla tüm önlemlerin alınması.

2) Su geçirmez ve her kullanımdan sonra temizlenip dezenfekte edilen konteyner veya araçlarla taşınması.

(2) Afrika domuz vebası'nın endemik olarak görüldüğü bölgelerden gelen domuz kılı hareketi aşağıdaki şartları sağlanmadığı takdirde yasaktır.

a) Kaynatılmış, kurutulmuş, ağartılmış ya da

b) Patojen etkenleri öldürmesi kesin olan ve sorumlu veteriner hekim tarafından bir belge ile söz konusu etkiye dair kanıt sunulan bir işleminden geçer. Fabrikada yıkama işlemi, söz konusu

işlem türlerinden biri olarak görülmez.

(3) Birinci fıkrada belirtilen şartlar aşağıda belirtilmiş olan kuş tüyleri ya da dekoratif amaçlı kuş tüyleri için geçerli değildir.

- a) Seyahat eden kişilerle beraber hareket eden kişisel kullanım amaçlı olanlar ya da
- b) Ticari amaçlı olmayacak şekilde özel kişilere gönderilenler.

Arıcılık yan ürünlerine dair özel şartlar

MADDE 119- (1) Arıcılık alanında kullanılacak olan arıcılık yan ürünleri aşağıdaki hastalıkların görülmesine bağlı olarak yasaklamaya tabi olan alanlardan gelmez.

a) Yetkili otoritenin riskin ihmal edilebilir olduğuna karar vermesi, hastalığın yayılmasını engellemek için gerekli tedbirleri alması ve özel izin vermesi durumu haricinde,

- 1) Amerikan yavru çürüklüğü (*Paenibacillus larvae larvae*),
- 2) Gerekli önlemlerin alındığı durumlar haricinde, akariyoz [*Acarapis woodi* (Rennie)],
- 3) Küçük vovan böceği (*Aethina tumida*),
- 4) Tropilaelaps akarı (*Tropilaelaps spp.*).

Kategori I ve Kategori II materyallerinden elde edilen rendering yağlarının oleokimyasal amaçlarla kullanımına dair özel şartlar

MADDE 120- (1) Kategori I materyalleri ya da Kategori II materyallerinden elde edilen ve oleokimyasal amaçlarla kullanılacak olan rendering yağları, standart işleme metotlarından 1'den 5'e kadar olanlardan herhangi biri kullanılarak üretilir.

(2) Geviş getirenlerden elde edilen rendering yağları, kalan toplam çözünemez tortuların ağırlığının maksimum oranı % 0,15'i geçmeyecek şekilde arındırır.

Yağ türevlerine dair özel şartlar

MADDE 121- (1) Kategori I ve Kategori II materyallerinden elde edilen rendering yağlarından yağ türevleri üretilmesi amacıyla aşağıdaki işlemler kullanılabilir.

a) En az 200 °C'de, uygun basınç altında, 20 dakika boyunca gerçekleşen transesterifikasyon ya da hidroliz (gliserol, yağ asiti ve esterler).

b) NaOH 12M (gliserol ve sabun) ile sabunlaşma;

1) Dökme (batch) sistemi kullanılıyorsa üç saat boyunca, 95 °C sıcaklıkta ya da

2) Devamlı (continuos) sistemde 140 °C sıcaklıkta, 2 bar (2000 hPa) basınçla, 8 dakika boyunca ya da

c) En az 12 bar (12000 hPa) basınçla, 160 °C sıcaklıkta, 20 dakika süren bir hidrojenizasyon süreci.

(2) Bu maddeye uygun olarak üretilmiş yağ türevleri, sadece aşağıdaki amaçlarla piyasaya sürülür.

a) Yem dışında, kozmetik ve tıbbi ürünlere ilişkin amaçlarla kullanımlar için,

b) Kategori I materyalinden elde edilen yağ türevleri söz konusu olduğunda, organik gübre ve toprak zenginleştiriciler dışındaki kullanımlar için.

Organik gübre ve toprak zenginleştirici üretiminde kullanılacak olan boynuz ve tırnak unu dışındaki boynuz, boynuz ürünleri, tırnak ve tırnak ürünlerine ilişkin özel şartlar

MADDE 122- (1) Organik gübre ve toprak zenginleştirici üretiminde kullanılacak olan boynuz unu dışındaki boynuz ve boynuz ürünleri ile tırnak ve tırnak ürünlerinin piyasaya sürülmesinde aşağıdaki şartları sağlar.

a) Aşağıdaki hayvanlardan elde edilir.

1) Kesim öncesi muayenesi yapılır ve sağlıklı olduğuna karar verilen, kesimhanede insan tüketimi amacıyla uygun bulunarak kesilir olan veya

2) Elde edilen üründen insanlara ya da hayvanlara geçebilecek herhangi bir hastalık belirtisi taşımayan hayvanlardan elde edilir.

b) İç ısısı en az 80 °C sıcaklığa ulaşacak ortamda, bir saat boyunca ısıtılma işleminden geçer.

c) Boynuzlar, kafatası boşluğu açılmadan alınır.

ç) İşleme, depolama ve taşımanın her aşamasında, çapraz kontaminasyonun önlenmesi için her türlü önlem alınır.

d) Paketlenirken yeni ambalaj ya da konteyner kullanılır veya yükleme öncesi yetkili otorite tarafından onaylanan bir ürün kullanılarak temizlenir ve dezenfekte edilir olan dökme konteynere ya da araçlarla taşınır.

e) Ambalaj ya da konteynerlerde;

1) Ürünün tipi (boynuz, boynuz ürünü, tırnak, tırnak ürünü gibi),

2) Kayıtlı ya da onaylı varış tesisinin adı ve adresi belirtilir.

Ara ürünlerin son varış yerine ilişkin şartlar

MADDE 123- (1) Son varış tesisi sahibi, işletmecisi ya da işletmecinin temsilcisi, ara ürünleri sadece karıştırma, kaplama, birleştirme, paketleme veya etiketleme işlemleri için kullanabilir ya da sevk edebilir.

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İthalat, Transit ve İhracat

Hayvansal yan ürün ve bunların türev ürünlerinin ithalatı, transiti ve ihracatı

MADDE 124- (1) Aşağıdaki hayvansal yan ürünlerin ithalatı ve transiti yasaktır.

a) İşlenmemiş gübre,

b) İşlenmemiş kuş tüyü ve kuş tüyü kırpıntıları,

c) Bal peteği formundaki balmumu.

(2) Aşağıdaki hayvansal yan ürünlerin ithalatı ve transitinde herhangi bir hayvan sağlığı şartı aranmaz.

a) Fabrikada yıkanmış veya hiçbir riskin kalmayacağı şekilde başka bir metotla işlenmiş yün ve kıl.

b) % 55 nem oranında, en az iki gün boyunca 18 °C'lik ortam ısıcılığında kurutulmuş kürk.

c) Su, sabun ve sodyum hidroksit veya potasyum hidroksit banyo serilerinde yün ve kılın daldırılmasından oluşan fabrika yıkaması ile işlenmiş domuz cinsi hayvanlar dışındaki hayvanlardan elde edilen yün ve kıl,

ç) Tekstil sanayi için kıl ve yünden türev ürünler üreten bir tesise doğrudan gönderilen ve aşağıdaki metotlardan en az biri ile işlenmiş domuz cinsi hayvanlar dışındaki hayvanlardan elde edilen yün ve kıl:

1) Sönmüş kireç veya sodyum sülfat ile kimyasal olarak kılların temizlenmesi,

2) En az yirmidört saat boyunca sızdırmaz olarak kapatılmış odada formaldehit ile fumigasyon,

3) Kıl ve yünün 60-70 °C'de suda çözünebilir bir deterjana daldırmayı içeren sanayi ovalamasından geçmiş olması,

4) Seyahat süresini içerebilecek şekilde 37 °C'de sekiz gün, 18 °C'de yirmisekiz gün veya 4

°C'de yüzyirmi gün depolama,

d) Tekstil sanayi için kıl ve yünden türev ürünler üreten bir tesise gönderilmesi amaçlanan ve aşağıdaki koşulların tümünü karşılayan domuz cinsi hayvanlar dışındaki hayvanlardan elde edilmiş kuru ve güvenli şekilde paketlenmiş yün ve kıl:

1) Ülkeye giriş tarihinden en az yirmibir gün önce üretilen, 20/9/2015 tarihli ve 29481 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Belirli Canlı Tırnaklı Hayvanların İthalatı ve Transit Geçişine İlişkin Hayvan Sağlığı Kurallarının Belirlenmesine Dair Yönetmeliğin EK-2'sinde listelenen temel kriterlere uygun olarak şap hastalığından ve koyun ve keçilerden elde edilen yün ve kıl olması durumunda koyun keçi çiçeğinden ari bir ihracatçı ülke veya ihracatçı ülke bölgesinde tutulan,

2) Bakanlıkça içeriği belirlenen ithalatçı beyanı ve/veya veteriner sağlık sertifikası eşlik eden,

3) Bir veteriner sınır kontrol noktasına işletmeci tarafından sunulacak Ürünlerin Ülkeye Girişinde Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına uygun olarak yürütülen belge kontrolünde uygun bulunan.

Pet hayvan yemi ya da kürk hayvanları yemi olarak kullanım haricinde, yem zincirindeki kullanım için Kategori III materyalleri ve türev ürünlerin ithalatı ve transitine ilişkin özel şartlar

MADDE 125- (1) Yönetmeliğin 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve üçüncü fıkrasında belirtildiği üzere pet hayvanı yemi ya da kürk hayvanı yemi olarak kullanımın haricinde, yem zincirindeki kullanım için Kategori III materyalleri ve türev ürünlerin ithalatı ve transitinde aşağıdaki şartlar uygulanır:

a) EK-3'deki "ham madde" sütununda belirtilen Kategori III materyallerinden oluşur veya üretilir.

b) EK-3'deki "ithalat ve transit şartları" sütununda belirtilen ithalat ve transit şartlarına uyar.

c) İthalata izinli bir ülkeden veya ülke bölgesinden gelir.

ç) İhracatçı ülkenin yetkili makamı tarafından kayıt altına alınmış veya onaylanmış ve 150 nci maddede belirtilen işletme ve tesis listesindeki bir işletmeden veya tesisten gelir.

d) Veteriner kontrollerinin gerçekleşeceği ülkeye giriş noktasına varana kadar nakliye süresince sevkiyata bir veteriner sağlık sertifikası veya Bakanlıkça modeli belirlenmiş bir belge eşlik eder.

İşlenmiş hayvansal protein içeren pet hayvanı yemi dışındaki ürünler ve karışımlar dâhil işlenmiş hayvansal proteinin ve Yemlerin Piyasaya Arzı ve Kullanımı Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde tanımlandığı gibi bu proteini içeren karma yemlerin ithalatı ve çiftlik hayvanlarının beslemesi için kan ürünlerinin ithalatı

MADDE 126- (1) İşlenmiş hayvansal protein ithalatında aşağıdaki şartlar uygulanır:

a) Sevkiyatlar serbest dolaşım için bırakılmadan önce, veteriner sınır kontrol noktası müdürlüğü 83 üncü maddedeki şartlara uygunluğu sağlamak için, ithal edilecek işlenmiş hayvansal protein sevkiyatından veteriner sınır kontrol noktasında numune alır. Veteriner sınır kontrol noktası müdürlüğü;

1) Dökme olarak taşınan ürünlerin her bir sevkiyatından numune alır.

2) Menşe üretim tesisinde paketlenmiş ürünlerin sevkiyatlarından rastgele numune alır.

b) (a) bendinin uygulamasına istisna olarak, ihracatçı ülke menşeli dökme halindeki sevkiyatlara uygulanan art arda altı kez uygulanan testlerden uygun sonuç alınır, veteriner sınır

kontrol noktasındaki yetkili otorite, daha sonra aynı menşeden gelecek olan dökme halindeki sevkiyattan rastgele numune alabilir.

1) Rastgele numunelerden birinde uygun olmayan sonuç alınması durumunda, menşe ülkedeki yetkili otorite durumu düzeltmek için gerekli önlemleri alabilmesi amacıyla bilgilendirilir. Menşe ülkenin yetkili otoritesi, alınan önlemleri Bakanlığa sunar.

2) Aynı menşe ülkeden daha fazla uygun olmayan sonuç alınması halinde, sınır kontrol noktasında aynı menşeden gelecek her sevkiyattan, en az art arda altı kez uygulanan testlerden uygun sonuç alınana kadar numune alınır.

c) Yetkili otorite, numune alınan her sevkiyatın sonuçlarını, en az 3 yıl boyunca saklar.

ç) İthal edilen sevkiyatta Salmonella için uygun olmayan sonuç alındığında veya Enterobacteriaceae için 83 üncü maddede belirtilen mikrobiyolojik standartlar karşılanmadığında aşağıdakilerden biri uygulanır:

1) Ürünlerin Ülkeye Girişinde Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendine göre işlem yapılır.

2) Bir işleme tesisinde yeniden işlenir veya yetkili makam tarafından izin verilen bir işlemle dekontamine edilir. Sevkiyat işlem görmeden ve yetkili makam tarafından 83 üncü maddeye uygun olarak Salmonella veya Enterobacteriaceae için yapılan testlerden uygun sonuç alınmadan serbest bırakılmaz.

(2) Domuzların beslemesi için amaçlanan domuzlardan türevli olan sprey kurutulmuş kan ve kan plazması dâhil kan ürünlerinin ithalatında aşağıdaki şartlar uygulanır:

(a) Bu türev ürünler:

1) Ürünün tamamına nüfuz edecek şekilde en az 80 °C sıcaklıkta bir ısıl işleme tabi tutulur ve kuru kan ve kan plazması 0,60'dan daha az su aktivitesi ile % 8'den daha fazla nem içermez.

2) Kuru depo şartlarında en az 6 hafta boyunca oda sıcaklığında depolanır.

Rendering yağlarının ithalatı

MADDE 127- (1) Rendering yağlarının ithalatında aşağıdaki şartlar uygulanır:

a) Rendering yağları tamamen veya kısmen domuz ham maddesinden elde edilmişse, elde edildiği tarihten önceki, 2 yıl boyunca şap hastalığı, 1 yıl boyunca da klasik domuz vebası ve afrika domuz vebasından ari bir ülkeden veya bölgesinden gelir.

b) Rendering yağları tamamen veya kısmen kanatlı hayvan ham maddesinden elde edilmişse, elde edildiği tarihten önceki altı ay boyunca newcastle ve avian influenza hastalıklarından ari bir ülkeden veya bölgesinden gelir.

c) Rendering yağları tamamen ya da kısmen geviş getiren hayvan ham maddesinden elde edilmişse, elde edildiği tarihten önceki 2 yıl boyunca şap hastalığı, 1 yıl boyunca da sığır vebasından ari bir ülkeden veya bölgesinden gelir.

ç) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen sürelerde aynı bentlerde belirtilen hastalıklardan birine ilişkin bir salgın görülürse;

1) En az 30 dakika süre ile en az 70 °C'lik ısı veya

2) En az 15 dakika süre ile 90 °C'lik ısı işlemlerinden biri uygulanır.

(2) Kritik kontrol noktalarına ilişkin detaylar işletmeci tarafından kayıt altına alınır ve sahibi, işletmecisi ya da temsilcileri tarafından yetkili otoritenin tesisin işleyişini izleyebileceği şekilde sürekliliği sağlar. Tutulan kayıtlarda parça büyüklüğü, kritik ısı ve uygun olduğunda mutlak zaman, basınç, ham madde besleme oranı ve yağ geri dönüşüm oranını da içerir.

Süt, süt bazlı ürünler, süt türevli ürünler, kolostrum ve kolostrum ürünlerinin ithalatı

MADDE 128- (1) Süt, süt bazlı ürünler, süt türevli ürünler, kolostrum ve kolostrum

ürünlerinin ithalatında aşağıdaki şartlar uygulanır:

a) Süt, süt bazlı ürünler ve süt türevli ürünler;

1) 87 nci maddenin ikinci fıkrasının (a), (b), (c) bentleri ve (ç) bendinin (1) numaralı alt bendinde belirtilmiş olan işlemlerden en az birinden geçmiş olur.

2) Şap hastalığına duyarlı hayvanlar için yem amacıyla kullanılacak süt, süt bazlı ürünler, süt türevli ürünler için 87 nci maddenin ikinci fıkrasının (d) ve (f) bentlerine uygun ve peynir altı suyu için (e) bendine uygun işlemlerden geçer.

3) 87 nci maddenin ikinci fıkrasının (ç) bendine istisna olarak süt, süt orijinli ürünler ve süt türevi ürünlerin tek bir HTST işleminden geçmiş olması ve aşağıdaki şartların sağlanmış olması şartıyla ithal izni verilebilir.

- Ürünün üretiminden sonra en az yirmibir gün geçmeden yüklenmemiş olması ve bu süre boyunca ihracatçı ülkede hiçbir şap hastalığı vakası tespit edilmemiş ya da

- Üretimden en az yirmibir gün

sonra, girişte sınır kontrol noktasına sunulur ve bu süre boyunca ihraç edecek olan ülkede şap hastalığı tespit edilmemiş olması.

b) Kolostrum ve kolostrum ürünlerinin ithalatında aşağıdaki şartlar uygulanır.

1) Materyaller tek bir HTST işleminden geçmiş ve

- Ürünün üretiminden sonra en az yirmibir gün geçmeden yüklenmemiş olması ve bu süre boyunca ihracatçı ülkede hiçbir şap hastalığı vakası tespit edilmemiş ya da

- Üretimden en az yirmibir gün sonra, girişte sınır kontrol noktasına sunulmuş ve bu süre boyunca, ihraç edecek olan ülkede şap hastalığı vakası tespit edilmemiş olması.

2) Materyaller tüm sığır sürülerinin aşağıdaki şartları sağladığından emin olmak için geldikleri işletmelerdeki sığır cinsi hayvanlara düzenli veteriner kontrollerinin uygulandığı sığır cinsi hayvanlardan elde edilmiş olması.

- 3/4/2009 tarihli ve 27189 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bruselloz ile Mücadele Yönetmeliği ve 2/4/2009 tarihli ve 27188 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sığır Bovine Tüberkülozu Yönetmeliğinde tanımlandığı gibi resmi olarak tüberküloz hastalığından ari ve resmi olarak bruselloz hastalığından ari olarak kabul edilmiş veya kolostrumun ihracatçı ülkenin tüberküloz ve brusellozun eradikasyonuna ilişkin mevzuatına göre kısıtlanmamış olması.

- 23/12/2011 tarihli ve 28151 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sığırlarda Löykoz Hastalığına Karşı Koruma ve Mücadele Yönetmeliğinde tanımlandığı gibi resmi olarak enzootik sığır löykoz hastalığından ari olarak kabul edilmiş veya enzootik sığır löykoz hastalığının kontrolü için resmi bir sisteme dâhil edilmiş ve son 2 yılda söz konusu hastalığın sürüde bulunmadığı klinik ve laboratuvar testlerle kanıtlanmış olması.

3) İşlemenin tamamlanmasından sonra, kolostrum ve kolostrum ürünlerine bulaşmayı önlemek için her türlü tedbir alınır.

(2) Son ürün, Kategori III materyali içerdiğini ve insan tüketimi için amaçlanmadığını belirtecek şekilde etiketlenir.

(3) Son ürün, yeni konteynerlerde paketlenmiş olmalı veya kullanımdan önce tamamen temizlenmiş ve dezenfekte edilmiş konteynerlerde veya başka nakliye araçlarında dökme halinde taşınır.

Kürk hayvanlarının haricindeki çiftlik hayvanlarının yem zinciri dışındaki kullanımları için hayvansal yan ürün ve türev ürünlerinin ithalatına ve transitine ilişkin özel şartlar

MADDE 129- (1) Yönetmeliğin 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve ikinci

fıkrasının (c) bendinde belirtildiği şekilde, çiftlik hayvanlarının (kürk hayvanları hariç) beslenme zinciri dışındaki kullanımları için hayvansal yan ürün ve türev ürün sevkiyatlarının ithalatı ve transitinde aşağıdaki şartlar uygulanır.

a) EK-3'deki "ham madde" sütununda belirtilen hayvansal yan ürünlerden oluşur veya üretilir.

b) EK-3'deki "ithalat ve transit şartları" sütununda belirtilen ithalat ve transit şartlarına uyar.

c) İthalata izinli bir ülkeden veya ülke bölgesinden gelir.

ç) İhracatçı ülkenin yetkili makamı tarafından kayıt altına alınmış veya onaylanmış ve 150 nci maddede belirtilen işletme ve tesis listesindeki bir işletmeden veya tesisten gelir.

d) Veteriner kontrollerinin gerçekleşeceği ülkeye giriş noktasına varana kadar taşınma süresince sevkiyata bir veteriner sağlık sertifikası veya Bakanlıkça modeli belirlenmiş bir belge eşlik eder.

Çiftlik hayvanlarının yem zinciri dışındaki kullanımları için türev ürünlerin üretimi amacıyla tek tırnaklılardan elde edilenler haricindeki kan ve kan ürünlerinin ithalatı

MADDE 130- (1) Çiftlik hayvanlarının yem zinciri dışındaki kullanımları için türev ürünlerin üretimi amacıyla tek tırnaklılardan elde edilenler haricindeki kan ve kan ürünlerinin ithalatında aşağıdaki şartlar uygulanır:

a) Kan ürünleri, çiftlik hayvanlarının yem zinciri dışındaki kullanımları için türev ürünler üreten ve bu Tebliğde belirtilen özel şartları karşılayan bir tesis veya toplama işletmesinden (menşeden) gelir.

b) Çiftlik hayvanlarının yem zinciri dışındaki kullanımları için türev ürünlerinin üretilmesinde kullanılacak kan ürünlerinin üretildiği kan veteriner hekim gözetimi altında aşağıdakilerden toplanır:

1) Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliğine uygun olarak onaylanan kesimhanelerden veya toplama ülkesinin yetkili makamı tarafından onaylanan ve gözetim altında tutulan kesimhanelerden iki toplama ülkesinin yetkili makamı tarafından onaylanan ve gözetim altında tutulan tesislerdeki canlı hayvanlardan,

c) Artiodactyla, Perissodactyla ve Proboscidea taksonlarına mensup olan hayvanlardan ve söz konusu hayvanların melezlerinden elde edilmiş olan, çiftlik hayvanlarının beslenme zincirinin dışındaki kullanımlar için türev ürünlerin üretiminde kullanılacak kan ürünleri söz konusu olduğunda, bu bendin (1) ya da (2) numaralı alt bentlerinde belirtilen şartlar sağlanır.

1) Ürünler, (2) numaralı alt bentte belirtilen hastalıklara ilişkin patojenlerin bulunmamasını garantileyen aşağıdaki işlemlerden birinden geçmiş olur:

- 65 °C'lik ısıda, en az üç saat süren ısıl işlem ve bunu takip eden etkinlik kontrolü.

- Gamma ışınları ile 25 kGy'de ışınlama ve bunu takip eden etkinlik kontrolü.

- Ürünün tamamına nüfuz edecek şekilde en az 80 °C'de ısıl işlem ve bunu takip eden etkinlik kontrolü.

- Yalnızca Suidae ve Tayassuidae haricindeki hayvanlar söz konusu olduğunda; pH değerinin iki saat için pH 5'e getirilmesi ve bunu takip eden etkinlik kontrolü.

2) (1) numaralı alt bende uygun olarak işlenmemiş olan kan ürünleri söz konusu olduğunda, ürünler aşağıdaki şartları sağlayan orijin ülkeden ya da bölgesinden gelir.

- En az oniki ay boyunca sığır vebası, koyun ve keçi vebası ile rift vadisi humması vakalarının kaydedilmediği ve en az son oniki ay boyunca bu hastalıklara karşı aşılamanın

yürütülmediği,

- En az oniki ay boyunca şap hastalığı vakasının kaydedilmediği ve en az oniki ay boyunca bu hastalığa karşı aşılamanın yürütülmediği veya en az oniki ay boyunca evcil geviş getiren hayvanlarda şap hastalığına karşı resmi olarak aşılama programlarının yürütüldüğü ve kontrol edildiği (en az oniki ay boyunca evcil geviş getiren hayvanlarda şap hastalığına karşı resmi olarak aşılama programlarının yürütüldüğü ve kontrol edildiği durumda, Ürünlerin Ülkeye Girişinde Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte öngörülen veteriner kontrollerinden sonra ve aynı Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen şartlara uygun olarak, ürünler kayıtlı varış işletmesine veya tesisine doğrudan nakledilmeli ve hayvanlara veya insanlara hastalıkların yayılma risklerinin önlenmesi için atıkların, kullanılmayan veya artan materyalin güvenli bertaraf edilmesi dâhil tüm tedbirler alınır).

ç) (c) bendinin (2) numaralı alt bendine ilave olarak, Suidae ve Tayassuidae dışındaki hayvanlar söz konusuysa, aşağıdaki şartlardan biri sağlanır.

1) Menşe ihracatçı ülke veya bölgesinde, en az oniki ay boyunca vesiküler stomatit ve mavi dil hastalığı vakası (seropozitif hayvanlar dâhil) kaydedilmemiş ve duyarlı türlerde en az oniki ay boyunca bu hastalıklara karşı aşılama yürütülmemiş olması.

2) Ürünlerin Ülkeye Girişinde Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte öngörülen veteriner kontrollerinden sonra ve aynı Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen şartlara uygun olarak, ürünler varış tesisine doğrudan nakledilir ve hayvanlara veya insanlara hastalıkların yayılma risklerinin önlenmesi için atıkların, kullanılmayan veya artan materyalin güvenli bertaraf edilmesi dâhil tüm tedbirler alınır.

d) (c) bendinin (2) numaralı alt bendine ilave olarak, Suidae ve Tayassuidae olması durumunda, menşei ihracatçı ülke veya bölgesinde en az oniki ay boyunca domuz vesiküler hastalığı, klasik domuz vebası ve afrika domuz vebası vakası kaydedilmemiş, en az oniki ay boyunca bu hastalıklara karşı aşılama yürütülmemiş olur ve aşağıdaki şartlardan birine uyar.

1) Menşe ihracatçı ülke veya bölgesinde, en az oniki ay boyunca vesiküler stomatit vakası (seropozitif hayvanlar dâhil) kaydedilmemiş ve duyarlı türlerde en az oniki ay boyunca bu hastalıklara karşı aşılama yürütülmemiş olması.

2) Ürünlerin Ülkeye Girişinde Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte öngörülen veteriner kontrollerinden sonra ve aynı Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen şartlara uygun olarak, ürünler kayıtlı varış işletmesi veya tesisine doğrudan nakledilmeli ve hayvanlara veya insanlara hastalıkların yayılma risklerinin önlenmesi için atıkların, kullanılmayan veya artan materyalin güvenli bertaraf edilmesi dâhil tüm tedbirler alınır.

e) Kanatlı hayvanlar ya da diğer kuş türlerinden elde edilen, çiftlik hayvanlarının beslenme zincirinin dışında kullanılması amaçlanan türev ürünlerin üretiminde kullanılacak olan kan ürünler (1) veya (2) numaralı alt bentlerdeki koşullardan birini sağlar.

1) Ürünler, (2) numaralı alt bentte belirtilen hastalık patojenlerinin bulunmayacağını garantileyen aşağıdaki işlemlerden birinden geçmiş olur.

- 65 °C'de, en az üç saat boyunca ısıtma işlemi takip eden etkinlik kontrolü,
- 25 kGy'de gama ışınları ile ışınlamayı takip eden etkinlik kontrolü,
- Ürünün tamamına nüfuz edecek şekilde en az 70 °C'de ısıtma işlemi takip eden etkinlik kontrolü.

2) Bu bendin (1) numaralı alt bendine uygun olarak işlenmemiş olan kan ürünleri aşağıdaki şartları sağlayan menşe ülke ya da bölgeden gelir.

- OIE'nin, Karasal Hayvanlar Sağlık Kodu'nda listelendiği şekilde yüksek patojeniteli avian

influenza ve newcastle hastalıklarından ari,

- Son oniki ay boyunca avian infleunza hastalığına karşı aşılama yürütülmemiş,
 - Ürünlerin elde edildiği kanatlı hayvanlar ve diğer kuş türleri, lentojenik virus suşlarından daha yüksek patojenitesi bulunan newcastle hastalığı etkeni master suşundan hazırlanan aşılarla newcastle hastalığına karşı aşılanmamış,
- olur.

Tek tırnaklılardan elde edilen kan ve kan ürünlerinin ithalatı

MADDE 131- (1) Tek tırnaklılardan elde edilen kan ve kan ürünlerinin ithalatında aşağıdaki şartlar uygulanır.

a) Kan 115 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen şartları karşılar ve aşağıdaki alanlarda veteriner hekim kontrolü altında aşağıdaki tesislerden toplanır:

1) Hayvansal Gıdalar İçin Özel Hijyen Kuralları Yönetmeliğine uygun olarak onaylanan kesimhanelerden veya toplama ülkesinin yetkili makamı tarafından onaylanan ve gözetim altında tutulan kesimhanelerden.

2) Besleme amacı dışındaki kan ürünleri üretimi için tek tırnaklılardan kan toplamak amacıyla toplama ülkesinin yetkili makamı tarafından onaylanan ve gözetim altında tutulan tesislerdeki canlı tek tırnaklılardan.

b) Kan ürünleri, 115 nci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen şartları sağlar.

(2) 115 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen kan ürünleri, kanın toplandığı tarihten önceki en az üç ay boyunca veya üç aylık yaştan küçükse doğumlarından itibaren aşağıda belirtilen hastalıklar için belirlenmiş süre boyunca ve kan toplama süresince ari olan ülkede, veteriner hekim gözetimindeki çiftliklerde tutulan tek tırnaklılardan toplanan kanlardan üretilir:

- a) Afrika at vebası, en az 2 yıl boyunca,
- b) Venezuela equine ensefalomyelitis, en az 2 yıl boyunca,
- c) Ruam;
- 1) 3 yıl boyunca veya

2) Birinci fıkranın (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde belirtilen kesimhanelerde; kafa düzleminin ortadan bölünmesi ve nazal septumun alınmasından sonra trake, larinks, nazal kavite ve sinüsler ile bunların yayıldığı kolların mukoz zarlarının dikkatli muayenesini içeren post mortem muayenelerde ruam hastalığı (b. mallei)'na ilişkin klinik belirti göstermeyen hayvanlar için altı ay boyunca.

ç) Vesiküler stomatit, serum ve plazma haricindeki kan ürünlerinde en az altı ay boyunca.

(3) Kan ürünleri, ihracatçı ülke yetkili otoritesi tarafından onaylanmış ya da kayıt altına alınmış tesisler veya işletmelerden gelir.

(4) Kan ve kan ürünleri, 115 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendine göre paketlenir ve etiketlenir.

Tırnaklı hayvanlardan elde edilen post ve derilerin ithalatı

MADDE 132- (1) Tırnaklı hayvanlardan elde edilen post ve derinin ithalatında, aşağıdaki şartlar uygulanır.

a) Taze ya da soğutulmuş post ve deri, aşağıdaki şartlar sağlandığı takdirde ithal edilebilir.

1) İlgili türlere uygun olarak aşağıdaki şartları karşılayan ithalata izinli bir ülkeden veya ülke bölgesinden gelir:

- Sevk edilmeden önceki en az oniki ay boyunca klasik domuz vebası, afrika domuz vebası, sığır vebası hastalıklarından ari olan,

- Sevk edilme tarihinden önceki en az oniki ay boyunca şap hastalığından arı olan ve sevk edilme tarihinden önceki en az oniki ay boyunca şap hastalığına karşı aşılama yürütülmemiş olan.

2) Tırnaklı hayvanlardan elde edilen post ve deri aşağıdakilerden elde edilir:

- Kesimden önceki en az üç ay boyunca veya üç aylıktan küçük hayvanlarda doğumundan itibaren menşei ihracatçı ülke topraklarında bulunan hayvanlardan,

- Çift tırnaklılardan elde edilen post ve deri olması durumunda, önceki otuz gün boyunca şap hastalığı çıkışı görülmeyen ve otuz gün boyunca çevresindeki 10 km yarıçaplı alanda şap hastalığı vakası görülmeyen çiftliklerden gelen hayvanlardan,

- Domuzdan elde edilen post ve deri olması durumunda, önceki otuz gün boyunca domuz vesiküler hastalığı veya kırk gün boyunca afrika domuz vebası çıkışı görülmeyen ve otuz gün boyunca çevresindeki 10 km yarıçaplı alanda bu hastalık vakaları görülmeyen hayvanlardan,

- Kesimden önceki yirmidört saat boyunca, kesimhanede ante-mortem sağlık muayenesinden geçen ve şap hastalığı, sığır vebası, klasik domuz vebası, afrika domuz vebası veya domuz vesiküler hastalığına dair bulguya rastlanılmayan hayvanlardan.

3) Patojenik etkenlerle yeniden bulaşmanın önlenmesi için tüm önlemler alınır.

b) 5 inci maddenin birinci fıkrasının (ç) bendinin (2), (3), (4) ve (5) numaralı alt bentlerinde belirtilmiş olan işlenmiş post deri, hiçbir kısıtlama olmaksızın ithal edilebilir.

c) Diğer işlenmiş post ve deriler aşağıdaki şartlar sağlandığı takdirde ithal edilebilir:

1) Diğer işlenmiş post ve deriler aşağıdakilerden gelir:

- İthalata izinli bir ülkeden veya ülke bölgesinden gelmeli ve 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (v) bendinde belirtildiği gibi kurutulmuş, sevk edilmeden en az ondört gün önce kuru tuzlanmış veya ıslak tuzlanmış veya % 2 oranında sodyum karbonat eklenmiş deniz tuzunda en az yedi gün boyunca tuzlanır.

- İthalata izinli bir ülkeden gelmeli ve 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (v) bendinde belirtildiği gibi % 2 oranında sodyum karbonat eklenmiş deniz tuzunda en az yedi gün boyunca tuzlanmış veya en az 20 °C'lik sıcaklıkta en az kırkiki gün boyunca kurutulur.

- Herhangi bir ihracatçı ülkeden gelen tek tırnaklı veya geviş getiren hayvanlardan gelmeli ve 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (v) bendinde belirtildiği gibi kurutulmuş, sevk edilmeden en az ondört gün önce kuru tuzlanmış veya ıslak tuzlanmış veya % 2 oranında sodyum karbonat eklenmiş deniz tuzunda en az yedi gün boyunca tuzlanmış ve bu işlemlerden sonra en az yirmibir gün boyunca bekletilmiş veya ithalattan önce yirmibir gün kesintisiz nakledilecek olur.

2) Gemiyle taşınan tuzlanmış post ve deri söz konusu olduğunda; eğer post ve deriye kuru tuz veya yaş tuzlama işlemi uygulanmışsa en az ondört gün, % 2 oranında sodyum karbonat eklenmiş deniz suyunda en az yedi gün bekletilmiş işlemler söz konusuysa işlemten sonra, taşıma boyunca en az ondört günlük süre için ya da % 2 oranında sodyum karbonat eklenmiş deniz tuzunda bekletme işlemi uygulanmışsa yedi günlük süre nakliye süresince geçirilebilir. Ancak nakliye süresi ve uygulanan işlem sevküyata eşlik eden veteriner sağlık sertifikasında belirtilir.

ç) Tırnaklı hayvanların taze, soğutulmuş veya işlenmiş post ve derileri ihracatçı ülkenin yetkili makamının sorumluluğu altındaki mühürlü konteynerler, kara yolu taşıtları, demir yolu vagonları veya balyalarla ithal edilir.

Hayvanlardan elde edilen av trofeleri ve diğer müstahzarların ithalatı

MADDE 133- (1) Trofeler ve hayvanlardan elde edilen diğer preparatların ithalatında aşağıdaki şartlar uygulanır.

a) Hayvanlardan elde edilen av trofeleri ve diğer müstahzarlar, 117 nci maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen şartlar sağlandığı sürece kısıtlama olmaksızın ithal edilebilir.

b) İşlem görmüş av trofeleri veya kuşlar ve tırnaklı hayvanlardan elde edilen diğer müstahzarlar yalnızca kemik, boynuz, toynak, pençe, geyik boynuzu, diş, post veya derilerden oluştuğunda 117 nci maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendi, dördüncü fıkrasının (a) bendinin (1), (2) ve (3) numaralı alt bentleri ve (b) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde belirtilen şartlara uygunsa ithal edilebilir.

c) (b) bendinde belirtilen kuru tuzlanmış veya ıslak tuzlanmış derilerin gemiyle taşınması durumunda, ithalattan önce ondört gün boyunca tuzlanmış olması koşuluyla sevk edilmeden ondört gün önce tuzlanmış olması zorunlu değildir.

ç) Kuşlar ve toynaklı hayvanlardan elde edilen trofeler veya diğer müstahzarlar, işlem görmemiş bütün anatomik parçalar ihtiva ediyorsa, aşağıdaki şartlar karşılandığı takdirde ithal edilebilir.

1) İlgili türlerden hayvanların duyarlı olduğu ciddi bulaşıcı hastalıkların varlığı sonucu getirilen kısıtlamalara tabi olmayan bir alandan orijinlenen hayvanlardan elde edilir.

2) Sonradan bulaşmayı önlemek için, bulaşma ihtimali olan diğer hayvansal ürünlerle temasta bulunmaksızın ayrı, şeffaf ve kapalı paketlerde paketlenir.

İşlenmiş kuş tüyü ve kuş tüyü kırpıntıları ithalatı

MADDE 134- (1) İşlenmiş kuş tüyü ve kuş tüyü kırpıntıları, aşağıdaki durumlarda ithal edilebilir:

a) İşlenmiş dekoratif kuş tüyleri, yolcular tarafından özel kullanımları için taşınan işlenmiş kuş tüyleri veya sanayi dışında amaçlar için özel şahıslara gönderilen işlenmiş kuş tüyleri ve ince tüylerin sevkiyatları olması,

b) Kuş tüyleri ve kuş tüyleri parçaları veya ince tüylerin su buharı veya kabul edilemez risklerin bulunmamasını sağlayan başka bir metotla işlenmiş olduğunu belirten ticari bir belgenin eşlik etmesi ve ambalajın güvenli bir şekilde kapatılması ve kuru olması,

c) Ticari belgenin, kuş tüyleri ve kuş tüyleri parçaları veya ince tüylerin fabrikada yıkanmış ve en az 30 dakika boyunca 100 °C'de sıcak su buharıyla işlenmiş olduğunu belirtilmediği takdirde bu işlem için kayıtlı bir işletme veya tesise gönderilmesi.

Yem maddesi ile organik gübre ve toprak zenginleştirici olarak kullanımı dışında kalan kullanımlar için amaçlanan kemik ve kemik ürünleri (kemik unu hariç), boynuz ve boynuz ürünleri (boynuz unu hariç), tırnak ve tırnak ürünleri (tırnak unu hariç) ithalatı

MADDE 135- (1) Kemik ve kemik ürünleri (kemik unu hariç), boynuz ve boynuz ürünleri (boynuz unu hariç), tırnak ve tırnak ürünleri (tırnak unu hariç) aşağıdaki durumlarda yem zinciri dışındaki kullanımlar için türev ürünlerinin üretilmesi amacıyla ithal edilebilir:

a) Ürünler ülkeye girmeden önce kurutulur. Soğutulmuş ya da dondurulmuş olmaz.

b) Ürünlerin menşe ihracatçı ülkeden veteriner sınır kontrol noktasına doğrudan nakledilir ve ülke dışındaki herhangi bir liman veya yerde aktarılmaz.

c) Ürünlerin Ülkeye Girişinde Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte belirtilen belge kontrollerinden sonra, ürünler, kayıtlı veya onaylı işletmelere doğrudan iletilir.

(2) Her bir sevkiyata aşağıdaki bilgileri içeren, menşei işletmenin gözetiminden sorumlu yetkili makam tarafından mühürlenmiş ticari belge eşlik eder:

a) Menşe ihracatçı ülke.

b) İşletme veya tesisinin adı.

c) Ürünün niteliği (kurutulmuş kemik, kurutulmuş kemik ürünü, kurutulmuş boynuz,

kurutulmuş boynuz ürünü, kurutulmuş tırnak ve kurutulmuş tırnak ürünü).

ç) Ürünün, aşağıdaki şartları sağladığına dair taahhüt verilir:

1) Kesimhanede kesilmiş olan sağlıklı hayvanlardan elde edilir.

2) En az 20 °C'lik ortalama sıcaklıkta kırkiki gün boyunca kurutulur.

3) Kurutma işleminden önce, bir saat boyunca, iç ısı 80 °C olacak şekilde ısıtılır.

4) Kurutma işleminden önce bir saat boyunca merkez sıcaklığı en az 800 °C'lik iç ısıya gelene kadar kül haline getirilir.

5) Kurutma işleminden önce, pH değeri en az bir saat boyunca 6'dan düşük bir asidik ortamda asitleştirme sürecinden geçirilir.

6) Gıda, yem maddesi, organik gübre ve toprak zenginleştirici amacıyla kullanılması, hiçbir basamakta amaçlanmaz.

(3) Ülkeye sevk edilirken materyal kapalı ve mühürlü konteynerlerde veya araçlarda olmalı veya gemilerde dökme olarak taşınır. Eğer konteynerlerde naklediliyorsa konteynerler ve her durumda eşlik eden tüm belgeler kayıtlı varış işletmesi veya tesisinin adı ve adresini üzerinde taşır.

(4) Ürünlerin Ülkeye Girişinde Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte belirtilen veteriner kontrollerinden sonra ve aynı Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen koşullara uygun olarak materyal kayıtlı varış işletmesi veya tesisine doğrudan nakledilir.

Kürk hayvanları için yem ve işlenmemiş hayvan yemi haricinde hayvan yemi üretimi amacıyla hayvansal yan ürünler ve çiftlik hayvanlarının beslenme zincirinin dışındaki amaçlarla kullanılacak olan türev ürünlerin ithalatı

MADDE 136- (1) Kürk hayvanları yemi, çığ pet hayvanı yemi dışında kalan pet hayvanı yemi üretimi amacıyla hayvansal yan ürünler ve çiftlik hayvanlarının yem zinciri dışındaki kullanımlar için türev ürünler aşağıdaki şartların sağlanması koşuluyla ithal edilebilir:

a) Hayvansal yan ürünler menşe tesiste derin dondurulmuş olmalı veya sevk edilmesi ile varış işletmesi veya tesisine teslim edilmesi arasında bozulmayı önleyecek şekilde korunur.

b) Patojenik etkenlerle bulaşmayı önlemek için gerekli tüm önlemler alınır.

c) Hayvansal yan ürünler sızmayı önleyecek yeni paketlerle veya kullanımdan önce temizlenmiş ve dezenfekte edilmiş paketlerle paketlenir.

ç) Ürünlerin Ülkeye Girişinde Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte belirtilen veteriner kontrollerinden sonra ve aynı Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen koşullara uygun olarak aşağıda belirtilen yerlere doğrudan nakledilir:

1) Doğrudan imha edilmesi dışında işlem görmeden işletme veya tesisten çıkarılmaması şartıyla, hayvansal yan ürünlerin sadece pet hayvanı yemi tesisine veya gerekli görülürse yetkili makam tarafından uygulanabilir olduğu durumlarda belirlendiği şekilde, kayıt altına alındığı veya onaylandığı ürünlerin üretimi için amaçlandığını garanti eden kayıtlı varış işletmesi veya tesisine,

2) Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine uygun olarak onaylanmış bir işletme veya tesise,

3) Hayvansal yan ürünlerin sadece kayıtlı bir kullanıcıya veya gerekli görülürse yetkili makam tarafından belirlendiği şekilde, izin verildiği amaçlar için kullanılacağını garanti eden toplama merkezine,

4) Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine uygun olarak onaylanmış olan işletme veya tesise.

d) Yönetmeliğin 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen pet hayvanı yemi üretimi için ham madde olması durumunda ham madde aşağıdaki şartları sağlar:

1) Donmuş blokların her bir dış yüzeyinde veya ham maddenin varış pet hayvanı yemi tesisine nakliyesi süresince ayrı sevkiyatlara bölünmemiş paletlerde nakledildiğinde paletlerin her bir dış yüzeyinde, donmuş bloğun köşegen uzunluğunun en az % 70' ini kaplayacak ve en az 10 cm genişliğinde olacak şekilde sıvılaştırılmış kömür veya aktif karbonla çaprazlama olarak ülkeye girişten önce ihracatçı ülkede işaretlenir.

2) Dondurulmamış maddeler durumunda, sıvılaştırılmış kömür püskürtülerek veya kömürün maddede açıkça görülebileceği şekilde kömür tozu uygulanarak ülkeye girişten önce ihracatçı ülkede işaretlenir.

3) Aşağıda belirtilen yerlere doğrudan nakledilir:

- (ç) bendinin (1) numaralı alt bendine uygun olarak pet hayvanı yemi tesisine,
- Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine uygun olarak onaylanmış bir varış işletmesi veya tesisine ve buradan sadece bu bendin kapsadığı maddeleri muamele eden veya sadece pet hayvanı yemi tesisine gönderilen maddeleri muamele eden varış tesisi olması koşuluyla doğrudan pet hayvanı yemi tesisine.

4) (1) ve (2) numaralı alt bentlerde belirtilen işaretler, sadece varış pet hayvanı yemi tesisinde ve sadece 108 ila 113 üncü maddelerde belirtilen Kategori III materyalinden üretilen pet hayvanı yemine ilişkin şartlara uygun olarak pet hayvanı yemi üretimi için kullanımından hemen önce kaldırılır.

e) (d) bendinde belirtilen işlem görmüş ham madde ve diğer işlem görmemiş ham maddeden oluşan sevkiyatlar durumunda, sevkiyattaki tüm ham maddeler (d) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde belirtildiği şekilde işaretlenir.

f) (d) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde ve (e) bendinde belirtilen işaretleme, sevk edildikten itibaren varış pet hayvanı yemi tesisine teslim edilinceye kadar görülebilir şekilde kalır.

g) Varış pet hayvanı yemi tesisinde, Yönetmeliğin 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen pet hayvanı yemi üretiminde kullanılacak ham madde, yetkili makam tarafından izin verilen koşullar altında üretimden önce depolanır, kullanılır ve bertaraf edilir. Uygulanabilir olduğu durumlarda, teslim alınan madde miktarları ile üretim için kullanılan ve bertaraf edilen madde miktarlarına resmi kontrollerde yer verilir.

ğ) Yetkili makam bu materyallerin Kategori III materyalleri ile birlikte depolanması için pet hayvan yemi tesisi işletmecisine izin verebilir.

Çiftlik hayvanlarının yem zinciri dışındaki bazı amaçlar için rendering yağlarının ithalatı

MADDE 137- (1) Çiftlik hayvanları yemi üretiminde, kozmetik ürünlerin, tıbbi ürünlerin veya tıbbi cihazların imalinde kullanılması amaçlanmayan rendering yağları aşağıdaki şartların sağlanması koşuluyla ithal edilebilir:

a) Rendering yağları aşağıdakilerden elde edilir:

1) Biyodizel veya oleokimyasal ürünlerin üretimi için gönderilen maddeler durumunda, Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen hayvansal yan ürünler,

2) Organik gübreler ve toprak zenginleştiricilerin üretimi için gönderilen maddeler durumunda, Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (3) ve (4) numaralı alt bentlerinde belirtilen ve (7) numaralı alt bendinde belirtilen hastalık kontrolü amacıyla öldürülen hayvanlar dâhil insan tüketimi amacı dışında ölen veya öldürülen hayvanlar ve bunların parçaları olan Kategori II materyalleri veya (c) bendinin (3) ve (16) numaralı alt bentlerinde belirtilen materyaller dışındaki Kategori III materyalleri,

3) 73 üncü maddede belirtilen yenilenebilir yakıtların üretimi için gönderilen maddeler

durumunda, Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen Kategori II materyaller ve (c) bendinde belirtilen Kategori III materyaller,

4) Diğer materyaller durumunda, Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (8) ve (9) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori I materyal, (b) bendinin (3) ve (4) numaralı alt bentlerinde belirtilen ve (7) numaralı alt bendinde belirtilen hastalık kontrolü amacıyla öldürülen hayvanlar dâhil insan tüketimi amacı dışında ölen veya öldürülen hayvanlar ve bunların parçaları olan Kategori II materyalleri veya (c) bendinin (3) ve (16) numaralı alt bentlerinde belirtilen materyaller dışındaki Kategori III materyalleri.

b) 62 nci maddede belirtilen 1. işleme metodu (basınçlı sterilizasyon) veya diğer işleme metotlarından herhangi birine uygun olarak işlenir.

c) Geviş getiren hayvan orijinli yağlar durumunda, ağırlıkça % 0,15'i geçen çözünemeyen tortular arındırılır.

ç) Ülkeye gönderilmeden önce 46 ncı maddede belirtilen minimum GTH yoğunluğuna ulaşacak şekilde işaretleştir.

d) Ürünlerin Ülkeye Girişinde Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte belirtilen veteriner kontrollerinden sonra ve aynı Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen koşullara uygun olarak rendering yağları kayıtlı varış işletmesine veya tesisine bulaşmayı önleyecek şekilde doğrudan nakledilir.

e) Ambalaj ya da konteynerlerde, "İNSAN VEYA HAYVAN TÜKETİMİ AMAÇLI DEĞİLDİR" ibaresi taşıyan etiketler bulunur.

Yağ türevlerinin ithalatı

MADDE 138- (1) Yağ türevleri, sevkiyata eşlik eden veteriner sağlık sertifikası aşağıdakileri beyan ediyorsa ithal edilebilir.

a) Yağ türevinin Yönetmeliğin 7 nci maddesinde belirtilen Kategori I, II veya III materyalinden elde edildiğini,

b) Yönetmeliğin 7 nci maddesinin (b) bendinde belirtilen Kategori II materyallerinden elde edilmiş yağ türevleri durumunda ürünler;

1) 121 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen işlemlerden en az birinin standartlarını karşılayan bir metot kullanılarak üretilir,

2) Sadece kozmetik ürünler, farmasötik ürünler veya tıbbi cihazlarda kullanım dışında kalan, çiftlik hayvanlarının yem zinciri dışındaki diğer kullanımlar veya organik gübre veya toprak zenginleştiricilerde kullanılır.

c) Kategori I materyalinden üretilmiş yağ türevleri durumunda, ürünler organik gübreler ve toprak zenginleştiricileri, kozmetik ürünler, farmasötik ürünler ve tıbbi cihazlarda kullanılmaz. Ancak, çiftlik hayvanlarının yem zinciri dışındaki diğer amaçlarla kullanılabilirler.

(2) Birinci fıkrada belirtilen veteriner sağlık sertifikası ülkeye girişte veteriner sınır kontrol noktasında yetkili makama sunulmalı ve bundan sonra bir kopyası varış tesisine ulaşınca kadar sevkiyata eşlik eder.

(3) Ürünlerin Ülkeye Girişinde Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte belirtilen veteriner kontrollerinden sonra ve aynı Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen koşullara uygun olarak rendering yağları kayıtlı varış işletmesine veya tesisine doğrudan nakledilir.

Fotojelatin ithalatı

MADDE 139- (1) Kategori I materyalden oluşan sığır vertebral kolonu içeren materyalden üretilen ve fotoğraflık sanayi (fotojelatin) için amaçlanan jelatin, fotojelatinin aşağıdaki şartların

sağlanması koşuluyla ithal edilebilir:

- a) İthalata izinli menşei bir tesisten gelir.
- b) Beşinci fıkraya uygun olarak üretilir.
- c) Ülkeye girişte veteriner sınır kontrol noktalarından birinden geçerek ithal edilir.
- ç) Onaylı bir fotoğrafik fabrikada üretim için gönderilir.

(2) Ürünlerin Ülkeye Girişinde Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte belirtilen veteriner kontrollerinden sonra ve aynı Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen koşullara uygun olarak fotojela-tin onaylı varış fotoğrafik fabrikasına doğrudan nakledilir.

(3) İkinci fıkrada belirtilen nakliye işlemi, fotojela-tinin gıda veya yem için amaçlanan herhangi bir üründen fiziksel olarak ayrıldığı araç veya konteynerlerde gerçekleştirilir.

(4) İşletmeci, onaylı varış fotoğrafik fabrikasında artıklar veya kalıntılar ve fotojela-tin türevli diğer atıkların aşağıdakileri sağlar:

a) Yeterli hijyen şartları altındaki araçlarda "SADECE İMHA İÇİNDİR" etiketli mühürlü sızdırmaz konteynerlerde nakledilir.

b) Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine uygun olarak işlenmeden doğrudan yakılarak imha edilmeli veya başka bir ülkeye ihraç edilir.

(5) Fotojela-tin aşağıdaki şartlara göre üretilir.

a) Fotojela-tin sadece, ilgili ihracatçı ülkenin yetkili makamı tarafından onaylanmış ve ülkeye sevk edilmek için amaçlanan gıda veya yem için jela-tin üretmeyen tesislerde üretilir.

b) Fotojela-tin, ham maddenin 62 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen 1. işleme metoduna (basınçlı sterilizasyon) uygun olarak işlem görmesini veya en az iki gün boyunca asit veya alkaliyle işleme tabi tutulmasını, suyla yıkanmasını ve aşağıdakilerinden birini sağlayan bir süreç izlenerek üretilir;

1) Bir asit işleminden sonra, en az yirmi gün boyunca alkali solüsyonuyla işlem görür.

2) Bir asit işleminden sonra, on-oniki saat boyunca asit solüsyonuyla işlem görür.

3) (1) ve (2) numaralı alt bentlerde belirtilen işlemlerden sonra, pH ayarlanmalı ve madde 138 °C ila 140 °C'de 4 saniyede filtrasyon ve sterilizasyon yoluyla arındırılır.

c) (b) bendinde belirtilen sürece tabi tutulduktan sonra fotojela-tin bir kurutma işlemi ve uygun olduğu durumda pulverizasyon veya laminasyon işleminden geçebilir.

ç) Fotojela-tin ambalajlanmış, yeni paketlerde paketlenmiş, yeterli hijyen şartları altındaki araçlarda mühürlü sızdırmaz, etiketli konteynerlerde depolanır ve nakledilir. Sızıntı gözlemlenirse, araç ve konteynerler yeniden kullanımdan önce iyice temizlenir ve denetlenir.

d) Fotojela-tin içeren ambalaj ve paketler üzerinde "SADECE FOTOĞRAFİK SANAYİİ İÇİNDİR" ibaresi bulunur.

Organik gübreler veya toprak zenginleştiricilerin üretimi için amaçlanan boynuz ve boynuz ürünleri (boynuz unu hariç) ile tırnak ve tırnak ürünleri (tırnak unu hariç) ithalatı

MADDE 140- (1) Organik gübreler veya toprak zenginleştiricilerin üretimi için amaçlanan boynuz ve boynuz ürünleri (boynuz unu hariç) ile tırnak ve tırnak ürünleri (tırnak unu hariç) aşağıdaki şartların sağlanması koşuluyla ithal edilebilir:

a) 122 nci maddeye uygun olarak üretilir.

b) Ürünlerin Ülkeye Girişinde Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte belirtilen veteriner kontrollerinden sonra ve aynı Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen koşullara uygun olarak onaylı veya kayıtlı bir işletme veya tesise doğrudan nakledilir.

Bazı Kategori I materyallerinin ithalatı dâhil piyasaya arzı ve ihracatı

MADDE 141- (1) Yetkili makam, Canlı Hayvanlar ve Hayvansal Ürünlerde Belirli Maddeler ile Bunların Kalıntılarının İzlenmesi İçin Alınacak Önlemlere Dair Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde tanımlandığı gibi izin verilmeyen uygulamaya

maruz kalmış hayvanlardan elde edilen deri ve postların, geviş getiren hayvanların içerikli veya içeriksiz bağırsaklarının, vertebral kolon ve kafatasını içeren kemikler ve kemik ürünlerinin ithalatı dâhil piyasaya arzı ve ihracatına aşağıdaki şartlara uyması koşuluyla izin verebilir:

a) Bu ürünler aşağıdaki hayvanlardan elde edilen Kategori I materyali olmaz:

- 1) TSE şüphesi bulunan hayvanlar.
- 2) TSE varlığı resmi olarak doğrulanmış hayvanlar.
- 3) TSE eradikasyonu tedbirleri kapsamında itlaf edilen hayvanlar.

b) Bu ürünler aşağıdaki kullanımlardan herhangi biri için amaçlanmaz:

- 1) Besleme.
- 2) Çiftlik hayvanlarının otladığı alanlara uygulama.
- 3) Aşağıdakilerin üretimi,

- 23/5/2005 tarihli ve 25823 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kozmetik Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin (h) bendinde tanımlanan kozmetik ürünler,

- 7/6/2011 tarihli ve 27957 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Vücuda Yerleştirilebilir Aktif Tıbbi Cihazlar Yönetmeliğinin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde tanımlanan vücuda yerleştirilebilir aktif tıbbi cihazlar,

- 7/6/2011 tarihli ve 27957 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tıbbi Cihaz Yönetmeliğinin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (o) bendinde tanımlanan tıbbi cihazlar,

- 9/1/2007 tarihli ve 26398 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Vücut Dışında Kullanılan (in-vitro) Tıbbi Tanı Cihazları Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde tanımlanan in-vitro tıbbi tanı cihazları,

- 24/12/2011 tarihli ve 28152 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Veteriner Tıbbi Ürünler Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (kk) bendinde tanımlanan veteriner tıbbi ürünler,

- 21/10/2017 tarihli ve 30217 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Beşeri Tıbbi Ürünlerin İmalathaneleri Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde tanımlanan beşeri tıbbi ürünler.

c) Ürünler etiketleri ile ithal edilir ve 142 nci maddede belirtilen hayvansal yan ürünlerin bazı hareketleri için özel şartlara uygun olur.

ç) Ürünler ulusal mevzuatta belirtilen sertifikasyon şartlarına uygun olarak ithal edilir.

Bazı Kategori I materyallerinin ithalatı

MADDE 142- (1) 141 inci maddede belirtilen materyaller aşağıdaki şartlar altında ithal edilir:

a) Materyaller, paket, konteyner veya araca iliştirilen, "GIDA, YEM, GÜBRE, KOZMETİK ÜRÜNLER, TIBBİ ÜRÜNLER VE TIBBİ CİHAZLARDA YASAKLANMIŞTIR" ibaresini belirten bir etiketle ithal edilir.

b) Materyaller, (a) bendinde belirtilen ürünler dışında kalan türev ürünlerinin üretimi için kayıtlı veya onaylı bir işletme veya tesise doğrudan teslim edilir.

c) Kullanılmayan veya artık materyaller, Yönetmeliğin 9 uncu maddesinin birinci fıkrasına uygun olarak kullanılır veya imha edilir.

Araştırma ve tanı amaçlı numunelerin ithalatı ve transiti

MADDE 143- (1) 124 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen hayvansal yan ürünler de dâhil, hayvansal ürün ve türev ürünlerden oluşan araştırma ve tanı amaçlı numunelerin, halk ve hayvan sağlığına ilişkin riskleri kontrol altına alacak şekilde ithalatına ve transitine aşağıdaki şartlarda izin verilir.

- a) Sevkiyatın girişı için önceden izin verilir.
- b) Sevkiyat giriş noktasından yetkili kullanıcıya doğrudan iletilir.
- c) Ülkeye girişte veteriner sınır kontrol noktalarından birinden geçerek ithal edilir.
- ç) Giriş veteriner sınır kontrol noktası müdürlüğü, ürünlerin girişini, varış yeri yetkili otoritesine bildirir.

d) Ürünler giriş yaptığı bir veteriner sınır kontrol noktasından başka bir veteriner sınır kontrol noktasından çıkış yapacaksa giriş noktasında veteriner kontrollere tabi değildir.

e) Araştırma ve tanı amaçlı numuneleri kullanan işletmeciler, söz konusu numunelerin imhasına ilişkin özel şartları sağlar.

(2) Referans amaçlı tutulmadığında ya da menşei ülkesine yeniden sevk edilmediğinde, araştırma ve tanı amaçlı örneklerin kullanımından elde edilen her türlü türev ürün, aşağıdaki şartlar sağlanarak imha edilir:

- a) Atık olarak yakma yöntemiyle.
- b) Yönetmeliğin 9 uncu maddesine uygun olarak, basınçlı sterilizasyon, daha ileri imha veya kullanım yoluyla.
- c) Aşağıdaki durumlarda, 6 ncı maddenin beşinci fıkrasının (b) bendine uygun olarak,
 - 1) 2000 ml'i aşmayan miktarlar ve
 - 2) Yetkili otorite tarafından sığır cinsi hayvanlardan elde edilen taze etin ithalatını izin verdiği ülke ya da bölgelerde üretilmiş ve buralardan sevk edilmiş olan numuneler ve türev ürünler.

Ticari ve tanıtım amaçlı numunelerin ithalat ve transit

MADDE 144- (1) Yetkili otorite 146 ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen özel şartlara göre ticari numunelerin ithalat ve transitine onay verir.

(2) Ticari numuneleri kullanan işletmeciler, 146 ncı maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen ticari numunelerin muamelesi ve imha edilmesine ilişkin özel kuralları karşılar.

(3) Yetkili otorite tanıtım amaçlı numunelerin ithalatına ve transitine, 147 nci maddede belirtilen tanıtım amaçlı numunelere ilişkin özel kurallara göre izin verir.

(4) Tanıtım amaçlı numuneleri kullanan işletmeciler 147 nci maddede belirtilen numunelerin paketlenmesi, muamelesi ve imha edilmesine ilişkin özel kuralları karşılar.

Ticari örneklerin ithalatı

MADDE 145- (1) Yetkili otorite, aşağıdaki şartların sağlanması durumunda ticari örneklerin ithalatına ve transit geçişine izin verebilir:

- a) İthalatına izin verilen ülkelerden gelir.
- b) Sevkiyata bir veteriner sağlık sertifikası eşlik eder.
- c) Ürünlerin Ülkeye Girişinde Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğe göre veteriner kontrollerini takiben ticari örnekler doğrudan kayıtlı ve onaylı bir tesis veya işletmeye kontaminasyonu engelleyecek şekilde gönderilir.

(2) Referans amaçlı saklanmadıklarında, ticari örnekler;

- a) Yönetmeliğin 9 uncu maddesine göre elden çıkarılır ya da kullanılır veya
- b) Menşei ülkesine geri gönderilir.

(3) Ticari örnekler makinelerin test edilmesinde kullanıldığında, testler aşağıdaki ekipmanlar kullanılarak yapılır.

- a) Özel olarak tahsis edilmiş ekipmanla ya da
- c) Test amacı dışında kullanımdan önce temizlenen ve dezenfekte edilen ekipmanla.

(4) Onaylanmış ya da kayıtlı tesise taşıma sırasında, ticari örnekler sızdırmaz konteynerlerle taşınır.

Teşhir amaçlı ürünlerin ithalatı

MADDE 146- (1) Teşhir amaçlı öğelerin ithalatı ve geçişi, aşağıdaki şartlara uygun olarak gerçekleşir.

- a) İthalatına izin verilen ülkelerden gelir.
- b) Yetkili otoritenin önceden izin vermiş olur.
- c) Ürünlerin Ülkeye Girişinde Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğe göre veteriner kontrollerini takiben yetkili kullanıcıya doğrudan iletilir.

(2) Her sevkiyat paketlenirken, sızdırmaz ambalaj kullanılır ve sevkiyata aşağıdaki bilgileri içeren bir veteriner sağlık sertifikası eşlik eder.

- a) Materyalin tanımı ve hayvan türü,
- b) Materyalin kategorisi,
- c) Materyalin miktarı,
- ç) Materyalin sevk edildiği yer,
- d) Sevk edenin adı ve adresi,
- e) Teslim alanın adı ve adresi,
- f) Yetkili otoritenin verdiği izin ile ürünün uyuşmasına ilişkin detaylar.

(3) Sergi ya da sanatsal faaliyet sona erdiğinde, teşhir amaçlı ürünler aşağıdakilerden birisine tabi tutulur.

- a) Menşesine geri gönderilir.
- b) Yetkili otoritesinin izni ile diğer bir ülkeye gönderilir.
- c) Yönetmeliğin 9 uncu maddesine göre imha edilir.

Karasal çiftlik hayvanlarının beslemesi dışındaki amaçlar için bazı maddelerin ithalatı

MADDE 147- (1) Yetkili makam, insanlara veya hayvanlara bulaşabilecek hastalıkların yayılmasına ilişkin kabul edilemez risklerin bulunmaması koşuluyla, kürk hayvanlarının beslemesi haricindeki karasal çiftlik hayvanlarının beslemesi dışında kalan amaçlar için aşağıdaki materyallerin ithalatına izin verebilir:

- a) Su hayvanlarından elde edilen hayvansal yan ürünler ve su hayvanlarından elde edilen türev ürünler,
- b) Su omurgasızları ve su omurgasızlarından elde edilen türev ürünler,
- c) Balık yumurtaları gibi, (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen hayvanlar tarafından üretilen ürünler,
- ç) Kemirgen ve tavşanımsıların zoolojik türlerinden hayvanlar ve hayvan parçalarından oluşan Kategori III materyali.

(2) Birinci fıkrada belirtilen materyallerin sevkiyatlarının ithalatı ulusal kurallar doğrultusunda sertifikasyon şartlarına uygun olarak gerçekleştirilir.

Ara ürünlerin ithalatı ve transit

MADDE 148- (1) Yönetmeliğin 29 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına uygun olarak, ara ürünlerin ithalatında ve ülkemiz toprakları üzerinden transitinde aşağıdaki şartlar uygulanır:

- a) Aşağıdaki materyallerden elde edilir:
 - 1) Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (3), (14), (15) ve (16) numaralı alt bentlerinde belirtilen materyaller dışındaki Kategori III materyalleri.
 - 2) Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin (9), (12) ve (13) numaralı

alt bentlerinde belirtilen hayvanlar tarafından üretilen ürünler.

3) (1) ve (2) numaralı alt bentlerde belirtilen materyallerin karışımları.

b) Tıbbi cihaz, in vitro tıbbi tanı cihazı ve laboratuvar reaktiflerinin üretimi için gönderilen ara ürünler durumunda, bu ürünler aşağıdakilerden elde edilir:

1) Canlı Hayvanlar ve Hayvansal Ürünlerde Belirli Maddeler ile Bunların Kalıntılarının İzlenmesi İçin Alınacak Önlemlere Dair Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde tanımlandığı gibi izin verilmeyen uygulamaya maruz kalmış hayvanlardan elde edilenler haricindeki (a) bendinde belirtilen kriterleri karşılayan materyaller,

2) Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (7) ve (9) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori II materyaller,

3) (1) ve (2) numaralı alt bentlerde belirtilen materyallerin karışımları.

c) Vücuda yerleştirilebilir aktif tıbbi cihazlar, tıbbi ürünler ve veteriner tıbbi ürünlerin üretimi için gönderilen ara ürünler durumunda, yetkili makamın bu materyallerin halk veya hayvan sağlığının korunmasına dayalı kullanımına karar vermesi halinde bu ürünler (b) bendinde belirtilen materyallerden elde edilir.

ç) Bu ürünler, Dünya Hayvan Sağlığı Teşkilatı (OIE) bülteninde, OIE üyesi olarak listelenmiş bir ihracatçı ülkeden gelir.

d) Bu ürünler, ikinci fıkrada belirtilen şartlara uygun olarak (ç) bendinde belirtilen bir ihracatçı ülkenin yetkili makamı tarafından kayıt altına alınmış veya onaylanmış bir işletme veya tesisten gelir.

e) Her sevkiyata Bakanlıkça modeli belirlenmiş bir ithalatçı beyanı eşlik eder.

f) (b) bendinde belirtilen materyaller durumunda, ithalatçı bu materyallerin aşağıdakileri sağladığını yetkili makama gösterir:

1) İnsanlara veya hayvanlara bulaşabilecek hastalıkların yayılma riski taşımadığı.

2) İnsanlara veya hayvanlara bulaşabilecek hastalıkların yayılma riskini önleyen şartlar altında nakledildiği.

(2) Bir işletme veya tesis, aşağıdakileri sağlaması koşuluyla birinci fıkranın (d) bendinde belirtildiği gibi, bir ihracatçı ülkenin yetkili makamı tarafından kayıt altına alınabilir veya onaylanabilir:

a) Tesisin sahibi veya işletmecisi veya temsilcisi;

1) Gerekli tasarım, dönüşüm ve üretim basamaklarının tamamlanmasını sağlamak amacıyla, tesisin birinci fıkranın (a), (b) veya (c) bentlerinde belirtilen materyallerin dönüşümü için yeterli donanımına sahip olduğunu gösterir.

2) Kullanılan işleme dayanarak, kritik kontrol noktalarının izlenmesi ve kontrol edilmesine ilişkin metotları oluşturur ve uygular.

3) (2) numaralı alt bent gereğince elde edilen bilginin kaydını yetkili makama sunmak için en az 2 yıl boyunca saklanır.

4) Mevcut herhangi bir bilgi, ciddi bir hayvan sağlığı veya halk sağlığı riskinin varlığını ortaya çıkarıyorsa yetkili makamı bilgilendirir.

b) İhracatçı ülke yetkili makamı, işletme veya tesisin denetimini ve gözetimini düzenli aralıklarla aşağıdaki şartlara uygun olarak yürütür:

1) Denetim ve gözetim sıklığı, tehlike analizi ve kritik kontrol noktaları (HACCP) prensiplerine uygun olarak kurulmuş bir kontrol sistemi temelinde, tesisin büyüklüğüne, üretilen ürünlerin tipine, risk değerlendirmesine ve verilen garantilere bağlı olur.

2) Yetkili makam tarafından yürütülen denetimler bu Tebliğin hükümlerine uyulmadığını ortaya çıkarırsa yetkili makam uygun tedbirleri alır.

3) Yetkili makam, bu maddeye uygun olarak onaylanmış veya kayıt altına alınmış işletme veya tesislerin listesini hazırlamalı ve her tesise faaliyetlerin niteliği yönünden işletme veya tesisi tanımlayan resmi bir numara verir. Bu liste ve sonraki değişiklikler veteriner sınır kontrol

noktasında denetimlerin yürütüldüğü yetkili makama sunulur.

(3) Ülkeye ithal edilen ara ürünler, Ürünlerin Ülkeye Girişinde Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğin 6 ncı maddesine uygun olarak veteriner sınır kontrol noktasında veteriner kontrollerinden geçer ve veteriner sınır kontrol noktasından aşağıdaki varış yerlerine doğrudan nakledilir:

a) Ara ürünlerin piyasaya arz edilmeden veya türev ürünlere uygulanan ulusal mevzuata uygun olarak hizmete sunulmadan önce daha ileri karıştırılacağı, kaplama amacıyla kullanılacağı, toplanacağı veya paketleneyeceği, veteriner amaçlı laboratuvar reaktifleri, tıbbi cihazlar ve in vitro tıbbi tanı cihazların üretimi veya Yönetmeliğin 28 nci maddesinde belirtilen türev ürünlerin üretimi için kayıtlı bir işletme veya tesis,

b) Sadece (a) bendinde belirtilen kullanımlar için (a) bendinde belirtilen bir işletme veya tesise sevk edileceği, Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendine uygun olarak hayvansal yan ürünlerin depolanması için onaylanmış bir işletme veya tesis,

(4) Ülkemiz toprakları üzerinden transit geçen ara ürünler, Ürünlerin Ülkeye Girişinde Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğin 13 üncü maddesine uygun olarak nakledilir.

(5) İlgili veteriner sınır kontrol noktasındaki resmi veteriner hekim, sevkiyatın varış yerindeki işletme veya tesisten sorumlu yetkili makamı ulusal veri tabanı yoluyla veya diğer uygun iletişim araçlarıyla bilgilendirir.

(6) Varış işletmesi veya tesis işletmecisi veya sahibi veya temsilcisi, Yönetmeliğin 17 nci maddesine uygun olarak kayıtları tutar ve bu Tebliğe uygunluğun kontrolü amacıyla yetkili makamın talebi üzerine, ara ürünlerin satın alımları, satışları, kullanımları, stokları ve artıklarının imhasına ilişkin gerekli detayları sağlar.

(7) Yetkili makam, Ürünlerin Ülkeye Girişinde Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliğe uygun olarak, ara ürün sevkiyatlarının veteriner kontrollerinin yürütüldüğü veteriner sınır kontrol noktasından üçüncü fıkarda belirtilen varış tesislerine veya transit durumunda çıkış veteriner sınır kontrol noktasına gönderildiğinden emin olur.

(8) Bu Tebliğe uygunluğun kontrolü açısından yetkili makam, ithal edilen ara ürünlerin miktarları ile stoklanan, kullanılan, sevk edilen veya imha edilen miktarların karşılaştırılması amacıyla düzenli aralıklarla belge kontrolleri yürütür.

(9) Transit geçen sevkiyatlar için giriş ve çıkışlardaki veteriner sınır kontrol müdürlüğünden sorumlu yetkili otoriteler etkin kontrollerin yürütülmesini ve sevkiyatın izlenebilirliğini sağlamak için işbirliği içerisinde olur.

Belirli türev ürünlerin ihracatı için kurallar ve ithal edilen ara ürünlerin nakledilmesi

MADDE 149- (1) İşlenmiş gübre ve organik gübreler, işlenmiş gübre dışındaki diğer hayvansal yan ürünleri veya türev ürünleri içermeyen biyogaz dönüşümünden gelen kompost veya sindirim kalıntılarının ihracatında, asgari 99 uncu maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (ç), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen şartlar sağlanır.

(2) 148 inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen bir işletme veya tesise nakledilen ara ürünler, aşağıdaki şartları karşılamaı koşuluyla Yönetmelik ve bu Tebliğe göre daha ileri kısıtlamalar olmaksızın muamele edilebilir:

a) İşletme veya tesis, ara ürünlerin kabulünde insanlara veya hayvanlara bulaşabilecek hastalıkların yayılmasını önleyecek yeterli imkânlarla sahip olur.

b) Ara ürünler, içeriğindeki hayvansal yan ürünlerin maruz kaldığı arındırma veya diğer işlemler, içeriğindeki hayvansal yan ürünlerin yoğunluğu veya muamele edilmeleri için yeterli biyogüvenlik önlemleri nedenleriyle insanlara veya hayvanlara bulaşabilecek hastalıkların

yayılma riski oluşturmaz.

c) İşletme veya tesis, teslim alınan maddelerin miktarı, kategorileri, uygulanabilir olduğu durumlarda ürünlerini tedarik eden işletme, tesis veya işletmecilerin kayıtlarını tutmalıdır.

ç) İşletme veya tesisten gelen kullanılmayan ara ürünler veya diğer artık materyaller (tarihi geçmiş ürünler gibi) Yönetmeliğe uygun olarak imha edilir.

İhracatçı ülkelerdeki işletmelerin ve tesislerin listeleri

MADDE 150- (1) İhracatçı ülkelerdeki işletmelerin ve tesislerin listeleri düzenli olarak güncel tutulur ve Bakanlık resmi internet sitesinde yayınlanır.

İthalat ve transitte kullanılacak veteriner sağlık sertifikası ve beyanlar

MADDE 151- (1) Ürünlerin Ülkeye Girişinde Veteriner Kontrollerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelikte belirtildiği gibi, ülkeye ithalat veya ülkemiz üzerinden transit amaçlı hayvansal yan ürün ve türev ürünlerin sevkiyatlarına, veteriner kontrollerinin gerçekleştirildiği giriş veteriner sınır kontrol noktasında Bakanlıkça belirlenen modele uygun olarak veteriner sağlık sertifikaları ve beyanlar eşlik eder.

ONBEŞİNCİ BÖLÜM

Resmi Kontroller

Resmi kontroller

MADDE 152- (1) Resmi Kontroller, 17/12/2011 tarihli ve 28145 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gıda ve Yemin Resmi Kontrollerine Dair Yönetmelik hükümlerine uygun olarak ve Yönetmelik çerçevesinde yürütülür.

(2) Resmi kontroller, kayıtların tutulmasını ve bu Tebliğ hükümlerine göre gerekli olan diğer belgelerin kontrol edilmesini de içerir.

(3) Yetkili otorite, Yönetmeliğin 40 ıncı maddesi gereği, resmi kontrolleri 153 ila 168 inci maddelerde belirtilmiş olan şartlara göre yürütür.

a) İşleme tesisleri için 154 ve 155 inci maddelerde belirtilen resmi kontroller,

b) Hayvansal yan ürün ve türev ürünlerin kullanımını da içeren, diğer faaliyetlere ilişkin 156 ila 168 inci maddelerde belirtilen resmi kontroller.

(4) Yetkili otorite, hayvansal yan ürünlerin sevkiyatında kullanılan mühüre ilişkin kontroller yapar ve varış yerindeki yetkili otoriteyi bilgilendirir.

(5) Yetkili otorite, Yönetmeliğin 42 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendindeki hükme istinaden oluşturulan tesis ve işletmecilerin listelerini web sayfasında üç ayda bir güncelleyerek ilan eder.

Tesislerin şartlı onaydan sonra yeniden onaylanması

MADDE 153- (1) Kategori III materyallerini işleme izni olan bir tesis, şartlı olarak Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinin (2) numaralı alt bendine göre Kategori I ve II materyalleri işleme onayı almışsa, Kategori III materyali işlemesine dair onay geçersiz sayılır. Bu işletme tekrar Kategori III materyali işleyeceği zaman Yönetmeliğin 39 uncu maddesine göre tekrar onay alır.

(2) Kategori II materyallerini işleme izni olan bir tesis, şartlı olarak Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinin (2) numaralı alt bendine göre Kategori I materyali işleme onayı almışsa, Kategori II materyali işlemesine dair onay geçersiz sayılır. Bu işletme tekrar Kategori II materyali işleyeceği zaman Yönetmeliğin 39 uncu maddesine göre tekrar onay alır.

Doğrulama prosedürleri

MADDE 154- (1) Yönetmeliğin 39 uncu maddesinin birinci fıkrasında belirtildiği şekilde bir işleme tesisine onay vermeden önce yetkili otorite, söz konusu tesisin işletmecisi tarafından aşağıdaki prosedür ve göstergelere göre doğrulandığını kontrol etmesi gerekir.

- a) İş akış şeması ile işlemin açıklanması,
- b) Devamlı (continuous) sistemler için materyal işleme oranı dâhil tehlike analizi ve kritik kontrol noktalarını (HACCP) belirten bir prosedür belirlenmesi,
- c) Bu Tebliğ ile belirlenen özel işleme şartlarına uygunluk,
- d) Aşağıdaki şartların sağlanması
 - 1) Yığın (batch), devamlı (continuous) ve basınç sistemleri için parçacık boyutu,
 - 2) Sıcaklık, basınç, işleme süresi ve kesintisiz işleme sistemleri söz konusuysa, ikinci ve üçüncü fıkralarda belirtildiği şekliyle materyal işleme oranı.

(2) Yığın (batch) basınç sistemi söz konusuysa;

- a) Kalıcı bir sıcaklık sensörü ile sıcaklık gözlemlenmeli ve gerçek zamana karşı ayarlanır.
- b) Kalıcı bir basınçölçer (barometre) ile basınç kademesi gözlemlenmelidir. Basınç gerçek zamana karşı ayarlanır.

c) İşleme zamanı, zaman-sıcaklık ve zaman-basınç diyagramları ile gösterilmelidir. Yılda en az bir kere sıcaklık sensörleri ve basınçölçer kalibre edilir.

(3) Devamlı (continuous) basınç sistemi söz konusuysa;

a) Sıcaklığın ve basıncın sıcaklık sensörü ya da bir kızılötesi ısı tabancası ile gözlemlenmesi gerekir. Sıcaklık ve basıncın kesintisiz sistemin tamamında ya da bir bölümünde istenilen şartlara uymasını sağlayacak şekilde işleme boyunca belirlenmiş konumlarda basınç ölçerler (barometre) kullanılır. Sıcaklık ve basınç gerçek zamana karşı ayarlanır.

b) Kesintisiz sistemin ilgili bölümünün tamamının içindeki sıcaklık ve basıncın istenilen şartlara uyduğu asgari geçiş süresi, mangan dioksit gibi çözünmez işaretleyiciler ile ya da eşdeğer garantiler sağlayan bir metot ile ölçülerek yetkili otoriteye sunulur. Materyal işleme oranının doğru ölçümü ve kontrolü esastır ve aşağıdakiler gibi kritik kontrol noktaları (KKN) ile bağlantılı devamlı izlenen bir doğrulama testi sırasında ölçülür.

- 1) Dakika başına besleme vidası dönüş sayısı (devir, dakika),
- 2) Elektrik enerjisi (belirli bir voltajdaki amper sayısı),
- 3) Buharlaşma ve yoğunlaşma oranı veya,
- 4) Her birim süre başına pompa hareketi sayısı.
- 5) Tüm ölçüm ve izleme ekipmanı yılda en az bir kere kalibre edilir.

(4) Yetkili otorite gerekli gördüğü zaman doğrulama prosedürlerinin ve işleme sisteminde makinelerin değişikliği veya ham maddelerde değişiklik gibi herhangi bir önemli değişiklik yapıldığı zaman resmi kontrollerini tekrarlar.

İşleme tesislerinde üretimin denetlenmesi

MADDE 155- (1) Yetkili otorite, Yönetmelik ve bu Tebliğe uyulmasını sağlamak amacıyla işleme tesislerini yerinde denetler.

a) İşletmede aşağıdaki hususlarda kontroller gerçekleştirir:

- 1) Tesis, donanım ve çalışanların genel hijyen şartlarını.
- 2) Yönetmeliğin 23 üncü maddesi uyarınca işleme tesisinin işletmecisi tarafından yapılan kontrollerinin etkinliği, kontrollerin sonuçlarının incelenmesini ve gerekiyorsa, numune alınmasını.

3) Yönetmeliğin 24 üncü maddesi uyarınca tehlike analizi ve kritik kontrol noktalarını (HACCP) belirten bir prosedürün etkili bir biçimde uygulanıp uygulanmadığı, uygulanıyorsa uygulamanın sonuçlarının incelenmesini ve gerekiyorsa numune alınmasını.

4) İşlendikten sonra ürünlerin standartları, analiz ve testlerin bilimsel olarak kabul gören, ulusal mevzuatta belirtilen metotlarla, eğer ulusal mevzuatta herhangi bir metot belirtilmediyse, uluslararası standartlara göre yapıldığını.

5) Depolama şartlarını.

b) Laboratuvar testleri için gerekli numuneleri alır.

c) Yönetmeliğe ve bu Tebliğe uyulmasını sağlamak amacıyla gerekli gördüğü diğer kontrolleri yapar.

(2) Yetkili otorite işleme tesisinin tüm kısımlarına ve kayıtlara erişebilir.

Kayıtlı ve onaylı işletme, tesis ve işletmecilerin listesi

MADDE 156- (1) Yetkili otorite bölgesinde bulunan tüm kayıtlı ve onaylı işletmelerinin listesini üç ayda bir Bakanlığa bildirir.

(2) Ülkedeki tüm kayıtlı ve onaylı işletmeler Bakanlık resmi internet sitesinde yayınlanır ve gerektiğinde ulusal ve uluslararası kuruluşlara bildirilir.

Türev ürünlerin işaretlenmesi ile ilgili resmi kontroller

MADDE 157- (1) Bu Tebliğe uyulmasını sağlamak için yetkili otorite, 46 ncı maddenin ikinci fıkrasında belirtilen izleme ve kayıt sisteminin performans kontrolünü gerçekleştirir ve gerekli gördüğü durumlarda, aynı fıkra da belirtilen metoda uygun olarak ek numunelerin test edilmesini isteyebilir.

Düşük kapasiteli yakma tesislerinde resmi kontroller

MADDE 158- (1) Yetkili otorite, onay vermeden önce ve en az senede iki kere Yönetmeliğe ve Tebliğe uygunluğu izlemek için belirli risk materyallerini yakan düşük kapasiteli yakma tesisini denetler.

Uzak ve ücra alanlardaki resmi kontroller

MADDE 159- (1) Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre uzak ve ücra alanlarda hayvansal yan ürünlerin imhası söz konusuysa, yetkili otorite, söz konusu uzak alanların ve imha işlemlerinin gerektiği gibi kontrol edildiğinden emin olmak için uzak ve ücra alan olarak sınıflandırılan bölgeleri düzenli olarak izler.

Kürk hayvanlarının beslenmesi için kayıtlı çiftliklerde resmi kontroller

MADDE 160- (1) Yetkili otorite aşağıdakilerin kontrolü için gerekli önlemleri alır.

a) Et ve kemik unu veya standart işleme metotlarına uygun olarak aynı türdeki hayvanların gövdeleri veya gövdelerinin parçalarından elde edilen işlenmiş başka ürünler içeren yemlerin uygun bileşimleri, işlenmeleri ve kullanımları,

b) Hayvanların (a) bendinde belirtilen yemlerle beslenmesi dâhil;

1) Bu hayvanların sağlık durumlarının sıkı bir biçimde denetlenmesi,

2) TSE'lerin izlenmesi için düzenli numune alınması ve TSE'ler için laboratuvar incelemeleri.

(2) Birinci fıkranın (b) bendinin (2) numaralı alt bendinde belirtilen numuneler nörolojik semptomlar gösteren hayvanlar ve yaşlı damızlık hayvanlardan alınan numuneleri içerir.

Toplama merkezleri ile ilgili resmi kontroller

MADDE 161- (1) Yetkili otorite;

a) Yönetmeliğin 42 nci maddesinin birinci fıkrasına göre hazırlanan listeye toplama merkezlerini dâhil eder.

b) Her toplama merkezine resmi bir numara verir.

(2) Bu Tebliğe uyulmasını sağlamak için yetkili otorite toplama merkezlerinde resmi kontroller yapar.

Leşçil kuşların Kategori I materyali ile beslenmelerine ilişkin resmi kontroller

MADDE 162- (1) Yetkili otorite, leşçil kuşların Kategori I materyelleri ile beslendikleri bölgedeki çiftlik hayvanlarının sağlık durumunu denetler ve TSE'lerin izlenmesi için düzenli numune alınması ve TSE'ler için laboratuvar incelemeleri yapar. Söz konusu numuneler nörolojik semptomlar gösteren hayvanlar ve yaşlı damızlık hayvanlardan alınan numuneleri içerir.

Belirli organik gübrelerin ve toprak zenginleştiricilerin uygulanması ile ilgili resmi kontroller

MADDE 163- (1) Yetkili otorite, 19 uncu maddenin ikinci fıkrasında bahsedilen kısıtlamalara tabi olan organik gübrelerin ve toprak zenginleştiricilerin tüm üretim zinciri ve kullanımları boyunca kontroller gerçekleştirir. Söz konusu kontroller, Tebliğin 101 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre belirtilen bir bileşen ile karıştırmanın kontrolünü ve çiftlikte tutulan bu tür ürünlerin stokunun ve Yönetmelik ile bu Tebliğe uygun olarak tutulan kayıtların kontrolünü içerir.

Onaylı fotoğrafik fabrikalara ilişkin resmi kontroller

MADDE 164- (1) Yetkili otorite, ilk giriş veteriner sınır kontrol noktasından belirtilen onaylı fotoğrafçılık fabrikasına kadar olan kanalize prosedürü zinciri boyunca, ithal edilen, kullanılan ve imha edilen ürün miktarının tutarlılığını belirlemek amacıyla belge kontrolleri gerçekleştirecektir.

İthal edilen belirli rendering yağları ile ilgili resmi kontroller

MADDE 165- (1) Yetkili otorite 127 nci maddeye göre ithal edilmiş olan rendering yağlarını ilk giriş veteriner sınır kontrol noktasından teslim alan kayıtlı/onaylı işletme veya tesise kadar olan kanalize zinciri boyunca, ithal edilen, kullanılan ve imha edilen ürün sayısının tutarlılığını belirlemek amacıyla belge kontrolleri gerçekleştirir.

Sonradan imha ile birlikte hidrolize ilişkin resmi kontroller

MADDE 166- (1) Yetkili otorite, sonradan imha ile birlikte hidroliz yapılan yerlerde, Tebliğin 71 inci maddesine göre resmi kontroller yürütmelidir. Bu kontroller sevkedilen ve imha edilen hidrolize edilmiş materyallerin miktarlarının denkleştirilmesi amacıyla aşağıdaki belge kontrollerini içerir. Kontroller risk değerlendirmesi temelinde düzenli olarak yürütülür.

a) Alanda hidrolize edilen materyellerin miktarı;

b) Hidrolize edilen materyellerin imha edildiği işletme veya tesislerdeki miktarı

(2) Faaliyete geçtikten sonraki ilk oniki ay içinde, hidroliz konteynerinin yerleşik bulunduğu alanda konteynerden hidrolize materyellerin toplandığı her sefer bir kontrol ziyareti gerçekleştirir.

(3) Faaliyete başladıktan sonra ilk oniki ayı takiben alanda konteynerin boşaltıldığı her sefer bir kontrol ziyareti gerçekleştirilir ve 71 nci maddenin ikinci fıkrasının (h) bendinde belirtilen numaralı aşınma veya sızıntı varlığına ilişkin kontroller yapılır.

Sevk için başvurular

MADDE 167- (1) İşletmeciler, hayvansal yan ürünlerin sevkiyatı ile ilgili izin almak için yetkili otoriteye başvurur.

İşletmelerde tutulması gereken kayıtlar

MADDE 168– (1) Başka işletme adına aracılık hizmetleri yapan kişi veya işletmeler hariç, onaylı ve kayıtlı işletmelerde 39 ila 46 maddelerde belirtilen kayıtların tutulması ve en az 2 yıl muhafaza edilmesi zorunlu olup ayrıca;

- a) Denetim esnasında bir nüshası işletme sahibine verilen denetim tutanağının dosyalanması, nakil araç, konteyner veya vagon kayıt defteri, bayii kayıt listesinin tutulması,
- b) Ürün geliş raporları (veteriner sağlık raporu ve nakil beyannamesi),
- c) Analiz raporları,
- ç) Üretim parametre (ısı, zaman, basınç) kayıtları (süt ürünleri kullanıldığında hastalık riski yoksa aranmaz),
- d) Ürün sevk raporları (işlenmemiş guano için ilgili yerden alınan kullanma izni) işletmeci tarafından bulundurulur.

Ticari ve tanıtım amaçlı numunelerin ithalat ve transiti

MADDE 169- (1) Yetkili otorite 146 ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen özel şartlara göre ticari numunelerin ithalat ve transitine onay verir.

(2) Ticari numuneleri kullanan işletmeciler, 146 ncı maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen ticari numunelerin muamelesi ve imha edilmesine ilişkin özel kuralları karşılar.

(3) Yetkili otorite tanıtım amaçlı numunelerin ithalatına ve transitine, 147 nci maddede belirtilen tanıtım amaçlı numunelere ilişkin özel kurallara göre izin verir.

(4) Tanıtım amaçlı numuneleri kullanan işletmeciler 147 nci maddede belirtilen numunelerin paketlenmesi, muamelesi ve imha edilmesine ilişkin özel kuralları karşılar.

İdari yaptırımlar ve yaptırımların uygulanması

MADDE 170- (1) İdari yaptırımlar Yönetmeliğin 45 inci maddesine, yaptırımların uygulanması da Yönetmeliğin 46 ncı maddesine göre uygulanır.

ONALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Avrupa Birliği mevzuatına uyum

MADDE 171– (1) Avrupa Parlamentosu ve Konseyinin 142/2011/AB numaralı Komisyon Tüzüğüne paralel olarak, Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmıştır.

Yürürlük

MADDE 172- (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 173- (1) Bu Tebliğ hükümlerini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı yürütür.

Bölüm I: Sevk Edilen Ürün Bilgisi	HAYVANSAL YAN VE TÜREV ÜRÜNLERİ YURTDIŞI VETERİNER SAĞLIK SERTİFİKASI NO:		
	I.1Gönderenin Adı: Adresi: Posta Kodu: Tel/Faks/e-posta:	I.2-a	I.2-b
		I.3 Merkezi Yetkili Otorite	
		I.4 Yetkili otorite	
	I-5Alıcının Adı: Adresi: Posta Kodu: Tel/Faks/e-posta:	I.6 Geldiği ülke ve ISO Kodu	
		I.7 Geldiği il ve Kodu	
		I.8 Gideceği ülke (İhracat için sevkte)	
		I.9 Gideceği il ve Kodu	
	I.10Ürünün Geldiği Adı: Adresi: Posta Kodu: Tel/Faks/e-posta:	I.11Ürünün Gittiği Adı: Adresi: Posta Kodu: Tel/Faks/e-posta:	
	I.12 Yükleme Yeri:		I.13 Gönderme tarihi:..../...../.....
I.14 Nakliye aracı/araçları: Karayolu Gemi Demiryolu Uçak Diğer Aracın Tanımı:	I.15Taşıyıcının Adı: Adresi: Posta Kodu: Tel/Faks/e-posta:		
I.16 Nakledilen Ürünün Nevi: Çevre ısısında Miktarı: Ambalajı: Taşıma kaplarının/mührünün no'su		Ürünün Isısı Soğutulmuş Dondurulmuş	
I.17 Ürünün kullanım amacı			

.....Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğüne

Aşağıda beyan ettiğim bilgiler ve Ek'te sunduğum yapı planı ve işletmenin harita/kroki bilgileri kapsamında gerekli kontroller yapılarak uygun görüldüğü takdirde işletmenin Kayıt edilmesi/Onaylanması hususunda gereğini arz ederim.

.../.../...

Yetkilinin
Adı Soyadı
İmzası

..... İŞLETMESİ KAYIT/ONAY BAŞVURUSU**Tesis/İşletme Sahibinin**

Adı, Soyadı/Ticari Unvanı :

Adresi :

Telefon/Faks numarası :

E-mail adresi :

Tesisin kurulduğu

İl :

İlçe :

Kasaba/Köy :

Adresi :

İşletme/Tesisin

Faaliyet Konusu :

Kullanılan ürün :

Ürünün Kategorisi :

Ekler:

Bakanlığın, hayvansal yan ürün ve bunların türevlerinin ithalatı için izin verdiği ülke veya bölgelerden ithal edilecek ürünlere ilişkin şartlar (İthalatta ürüne eşlik edecek belgeler ürünlerin özelliklerine göre Bakanlıkca belirlenir).

No	Ürün	Ham madde (İnsan Tüketimi Amacıyla Kullanılmayan Hayvansal Yan Ürünler Yönetmeliği hükümlerine atıf)	İthalat ve transit şartları
1	İşlenmiş hayvansal protein içeren pet hayvanı yemi dışındaki ürünler ve karışımlar dâhil işlenmiş hayvansal proteinin ve Yemlerin Piyasaya Arzı ve Kullanımı Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde tanımlandığı gibi bu proteini içeren karma yemler	7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1), (2), (4), (5), (6), (8), (9), (10), (11), (12) ve (13) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori III materyaller	a) İşlenmiş hayvansal protein 84 üncü maddeye uygun olarak üretilmiş olmalıdır. b) İşlenmiş hayvansal protein 126 ncı maddede belirtilen ilave şartlara uygun olmalıdır.
2	Yem maddeleri için kan ürünleri	7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendinde belirtilen ve (2) numaralı alt bendinde belirtilen insan ve hayvanlara geçebilen bulaşıcı hastalık belirtisi göstermeyen ancak insan tüketimi için reddedilmiş olan hayvan karkas veya gövdeleri ile bunların parçaları olan Kategori III materyaller	Kan ürünleri 85 inci ve 126 ncı maddelerine uygun olarak üretilmiş olmalıdır.
3	Rendering yağları ve balık yağı	a) Balık yağı haricindeki rendering yağları durumunda, 7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1), (2), (4), (5), (6), (7), (8), (9), (10) ve (11) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori III materyalleri b) Balık yağı durumunda, 7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (5), (6), (9) ve (10) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori III materyaller	a) Rendering yağı ve balık yağı 86 ncı maddeye uygun olarak üretilmiş olmalıdır. b) Rendering yağı 127 nci maddede belirtilen ilave şartlara uygun olmalıdır.
4	Süt, süt bazlı ürünler ve süt türevli ürünler, kolostrum, kolostrum ürünleri	a) Süt, süt bazlı ürünler: 7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (5), (6) ve (8) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori III materyalleri b) Kolostrum, kolostrum ürünleri: Kolostrumdan insanlara veya hayvanlara bulaşabilecek hastalıklara ilişkin belirti göstermeyen canlı	Süt, süt bazlı ürünler, kolostrum ve kolostrum ürünleri 128 inci maddede belirtilen şartlara uygun olmalıdır.

		hayvanlardan elde edilen Kategori III materyaller	
5	Jelatin ve hidrolize protein	Jelatin: 7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1), (2), (5), (6), (7), (9) ve (10) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori III materyaller Hidrolize protein: 7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (4), (8) ve (11) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori III materyaller	Jelatin ve hidrolize protein 90 ıncı maddeye uygun olarak üretilmiş olmalıdır.
6	Dikalsiyum fosfat	7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1), (2), (4), (5), (6), (7), (8), (9), (10) ve (11) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori III materyaller	Dikalsiyum fosfat 91 inci maddeye uygun olarak üretilmiş olmalıdır.
7	Trikalsiyum fosfat	7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1), (2), (4), (5), (6), (7), (8), (9) ve (11) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori III materyaller	Trikalsiyum fosfat 92 nci maddeye uygun olarak üretilmiş olmalıdır.
8	Kolajen	7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1), (2), (5), (6), (7), (9) ve (10) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori III materyaller	Kolajen 93 üncü maddeye uygun olarak üretilmiş olmalıdır.
9	Yumurta ürünleri	7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (5), (6) bentlerinde belirtilen ve (11) numaralı alt bendinde belirtilen insan ya da hayvanlara geçebilen bulaşıcı hastalık belirtisi göstermeyen kara hayvanlarından elde edilen kuluçka yan ürünleri, yumurta ve yumurta kabuğu içeren yumurta yan ürünleri olan Kategori III materyaller	Yumurta ürünleri 94 üncü maddeye uygun olarak üretilmiş olmalıdır.
10	İşlenmiş gübre, işlenmiş gübre türevi ürünler ve yarasalardan elde edilen guano	7 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendinde belirtilen Kategori II materyal	İşlenmiş gübre, işlenmiş gübre türevi ürünler ve yarasalardan elde edilen guano 99 uncu maddeye uygun olarak üretilmiş olmalıdır.
11	Çiftlik hayvanlarının yem zinciri dışındaki kullanımları için türev ürünlerin üretimi amacıyla tek tırnaklılardan elde edilenler haricindeki kan ürünleri	7 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (8) ve (9) numaralı alt bendinde belirtilen Kategori I materyal ile 7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1), (2), (4) ve (8) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori III materyal	Kan ürünleri 130 uncu maddeye uygun olarak üretilmiş olmalıdır.
12	Tek tırnaklılardan elde edilen kan ve kan ürünleri	7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1), (2), (4) ve (8) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori III materyaller	Kan ve kan ürünleri 131 inci maddede belirtilen şartlara uygun olmalıdır.
13	Tırnaklı hayvanların taze	7 nci maddenin birinci fıkrasının (c)	Post ve deriler 132 nci

	veya soğutulmuş post ve derileri	bendinin (1) numaralı alt bendinde belirtilen ve (2) numaralı alt bendinde belirtilen TSE testi gerektirmeyen geviş getiren hayvanlar harici hayvanlar ile TSE testi yönünden negatif sonuç alınan geviş getirenlerin kırpıntı ve parçaları dâhil deri ve postları olan Kategori III materyal	maddede belirtilen şartlara uygun olmalıdır.
14	Tırnaklı hayvanların işlenmiş post ve derileri	7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendinde belirtilen ve (2) numaralı alt bendinde belirtilen insan ve hayvanlara geçebilen bulaşıcı hastalık belirtisi göstermeyen ancak insan tüketimi için reddedilmiş olan hayvan karkas veya gövdeleri ile bunların parçaları ve TSE testi gerektirmeyen geviş getirenler harici hayvanlar ile TSE testi yönünden negatif sonuç alınan geviş getirenlerin kırpıntı ve parçaları dâhil deri ve postları olan ve (14) numaralı alt bendinde belirtilen deri ve postlar olan Kategori III materyaller	Post ve deriler 132 nci maddede belirtilen şartlara uygun olmalıdır.
15	Hayvanlardan elde edilen av trofeleri ve diğer müstahzarlar	7 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (7) numaralı alt bendinde belirtilen insanlara veya hayvanlara bulaşabilecek bir hastalık ile bulaşmış olma şüphesi olmayan yaban hayvanlarından türevli Kategori II materyalleri ile (c) bendinin (1) numaralı alt bendinde belirtilen ve (2) numaralı alt bendinde belirtilen insan ve hayvanlara geçebilen bulaşıcı hastalık belirtisi göstermeyen ancak insan tüketimi için reddedilmiş olan hayvan karkas ve gövdeleri ile bunların parçaları ve TSE testi gerektirmeyen geviş getirenler harici hayvanlar ile TSE testi yönünden negatif sonuç alınan geviş getirenlere ait olan ve (14) numaralı alt bendinde belirtilen Kategori III materyaller	Av trofeleri ve diğer müstahzarlar 133 üncü maddede belirtilen şartlara uygun olmalıdır.
16	Domuz kılları	7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (2) numaralı alt bendinde belirtilen domuz kılları olan Kategori III materyaller	Domuz kılları, menşe ihracatçı ülkeden orijinlenen ve bu ülkedeki bir kesimhanede kesilen hayvanlardan elde edilmiş olmalıdır.
17	Domuz cinsi hayvanlar dışındaki hayvanlardan elde	7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (8) ve (14) numaralı alt	1) Kuru işlem görmemiş yün ve kıl:

	edilen işlem görmemiş yün ve kıl	bentlerinde belirtilen Kategori III materyaller	a) Güvenli şekilde paketlenmiş olmalı b) Patojenik etkenlerin yayılmasını önleyen koşullar altında, yem zinciri dışındaki kullanımlar için türev ürünler üreten bir tesise veya ara işlemlerin yürütüldüğü bir tesise doğrudan gönderilmelidir.
18	İşlem görmüş kuş tüyleri, kuş tüyleri parçaları ve ince tüyler	7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (2) numaralı alt bendinde belirtilen tüyler ve (8) ve (14) numaralı alt bentlerde belirtilen Kategori III materyaller	İşlem görmüş kuş tüyleri ve kuş tüyleri parçaları 134 üncü maddede belirtilen şartlara uygun olmalıdır.
19	Arıcılık yan ürünleri	7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (5) numaralı alt bendinde belirtilen Kategori III materyaller	1)Bal peteği formundaki balmumu dışında kalan, arıcılıkta kullanım için amaçlanan arıcılık yan ürünleri durumunda: a) Arıcılık yan ürünleri, en az yirmidört saat boyunca -12°C veya daha düşük sıcaklıklara tabi tutulmuş olmalıdır. b)Balmumu durumunda, 62 nci maddede belirtilen 1'den 5'e kadar olan işleme metotlarının herhangi birine veya 7. işleme metoduna uygun olarak işlenmiş ve ithalattan önce rafine edilmiş olmalıdır. 2)Bal peteği formundaki balmumu dışında kalan, çiftlik hayvanlarının beslemesi dışındaki amaçlar için bal mumu durumunda, ithalattan önce 62 nci maddede belirtilen 1'den 5'e kadar olan işleme metotlarının herhangi birine veya 7. işleme metoduna uygun olarak işlenmiş ve rafine edilmiş olmalıdır.

20	Yem maddesi, organik gübre veya toprak zenginleştirici olarak kullanımı dışında kalan kullanımlar için amaçlanan kemik ve kemik ürünleri (kemik unu hariç), boynuz ve boynuz ürünleri (boynuz unu hariç), toynak ve toynak ürünleri (toynak unu hariç)	7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendinde belirtilen ve (2) numaralı alt bendinde belirtilen insan ve hayvanlara geçebilen bulaşıcı hastalık belirtisi göstermeyen ancak insan tüketimi için reddedilmiş olan hayvan karkas ve gövdeleri ile bunların parçaları ve TSE testi gerekmeyen geviş getirenler harici hayvanlar ile TSE testi yönünden negatif sonuç alınan geviş getirenlere ait olan ve (5) ve (8) numaralı alt bentlerde belirtilen Kategori III materyaller	Ürünler, 135 inci maddede belirtilen şartlara uygun olmalıdır.
21	Köpek çiğneme ürünleri dâhil pet hayvanı yemi	a) İşlenmiş pet hayvan yemi ve köpek çiğneme ürünleri durumunda:30 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtilen materyaller b) Çiğ pet hayvan yemi durumunda: 30 uncu maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen materyaller	Pet hayvan yemi ve köpek çiğneme ürünleri 108 ila 113 üncü maddelere uygun olarak üretilmiş olmalıdır.
22	Pet hayvanı yemi üretimi için iç organ aroması	30 uncu maddenin birinci fıkrasında belirtilen materyaller	İç organ aroması 114 üncü maddeye uygun olarak üretilmiş olmalıdır.
23	Çiğ pet hayvanı yemi dışında kalan pet hayvanı yemi üretimi amacıyla hayvansal yan ürünler ve yem zinciri dışındaki kullanımlar için türev ürünler	a) 7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) ila (13) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori III materyaller b) Pet hayvanı yemi üretimi için materyaller durumunda, 7 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (8) numaralı alt bendinde belirtilen Kategori I materyaller c) Türev ürünlerin üretimi için kürk durumunda, 7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (14) numaralı alt bendinde belirtilen Kategori III materyaller	Ürünler 136 ncı maddede belirtilen şartlara uygun olmalıdır.
24	Çiğ pet hayvanı yemi olarak kullanılacak hayvansal yan ürünler	7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) numaralı alt bendinde belirtilen ve (2) numaralı alt bendinde belirtilen insan ve hayvanlara geçebilen bulaşıcı hastalık belirtisi göstermeyen ancak insan tüketimi için reddedilmiş olan hayvan karkas ve gövdeleri ile bunların parçaları ve kanatlı kafaları olan Kategori III materyalleri	Ürünler 136 ncı maddede belirtilen şartlara uygun olmalıdır.
25	Kürk hayvanları yeminde kullanılacak hayvansal yan ürünler	7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) ila (13) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori III	Ürünler 136 ncı maddede belirtilen şartlara uygun olmalıdır.

		materyaller	
26	Çiftlik hayvanlarının yem zinciri dışındaki bazı amaçlar için rendering yağlar	a)Biyodizel veya oleokimyasal ürünlerin üretimi için gönderilen maddeler durumunda: 7 nci maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen Kategori I, 2 ve 3 materyaller b) Tebliğin 73 üncü maddesinde belirtilen yenilenebilir yakıtların üretimi için gönderilen maddeler durumunda: 7 nci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde belirtilen Kategori II ve III materyaller c) Organik gübreler ve toprak zenginleştiricilerin üretimi için gönderilen maddeler durumunda: 7 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (3) ve (4) numaralı alt bentlerinde belirtilen ve (7) numaralı alt bendinde belirtilen hastalık kontrolü amacıyla öldürülen hayvanlar dâhil insan tüketimi amacı dışında ölen veya öldürülen hayvanlar ve bunların parçaları olan Kategori II materyaller ile (c) bendinin (3) ve (16) numaralı alt bentlerinde belirtilenler dışında kalan Kategori III materyaller d) Diğer amaçlar için gönderilen maddeler durumunda: 7 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (8) ve (9) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori I materyaller ve (b) bendinin (3) ve (4) numaralı alt bentlerinde belirtilen ve (7) numaralı alt bendinde belirtilen hastalık kontrolü amacıyla öldürülen hayvanlar dâhil insan tüketimi amacı dışında ölen veya öldürülen hayvanlar ve bunların parçaları olan Kategori II materyaller ile (c) bendinin (3) ve (16) numaralı alt bentlerinde belirtilenler dışında kalan Kategori III materyaller	Rendering yağlar 137 nci maddede belirtilen şartlara uygun olmalıdır.
27	Yağ türevleri	a) Çiftlik hayvanlarının yem zinciri dışındaki kullanımlar için yağ türevleri durumunda: 7 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (8) ve (9) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori I materyaller ve (b) bendinin (3) ve (4) numaralı alt bentlerinde belirtilen ve (7) numaralı alt bendinde belirtilen hastalık kontrolü amacıyla	Yağ türevleri 138 inci maddede belirtilen şartlara uygun olmalıdır.

		öldürülen hayvanlar dâhil insan tüketimi amacı dışında ölen veya öldürülen hayvanlar ve bunların parçaları olan Kategori II materyaller ve (c) bendinde belirtilen Kategori III materyaller b) Yem olarak kullanım için yağ türevleri durumunda: 7 nci maddenin (c) fıkrasının (14), (15) ve (16) numaralı alt bentlerinde belirtilenler dışında kalan Kategori III materyaller	
28	Fotojelatin	7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen Kategori III materyalleri	İthal edilen fotojelatin 139 uncu maddede belirtilen şartlara uygun olmalıdır.
29	Organik gübreler veya toprak zenginleştiricilerin üretimi için amaçlanan boynuz ve boynuz ürünleri (boynuz unu hariç) ile toynak ve toynak ürünleri (toynak unu hariç)	7 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1), (2), (8) ve (14) numaralı alt bentlerinde belirtilen Kategori III materyaller	Ürünler 140 ıncı maddede belirtilen şartlara uygun olmalıdır.

Onay ve kayıt kapsamına giren hayvansal yan ürün işletmeleri ve kodlamalar

ONAYLI İŞLET	S.No	Kodu	Faaliyet Adı		Faaliyet alanı
	1	K	Kesimhane		Kesim işlemleri
	2	OG	Gübre ve Toprak Zenginleştirici		Organik gübre, çiftlik gübresi, yarasa gübresi ve diğer gübreler
	3	YT	Yakma/Yanma		Yakma, birlikte yakma ve yanma tesisleri
	4	IT	İşleme		İşlenmiş hayvansal protein, Rendering, et-kemik unu, balık unu, sterilizasyon tesisleri
	5	BT	Biyogaz		Hayvansal yan ürün kullanılan biyogaz tesisleri
	6	KT	Kompostlama		Hayvansal yan ürün kullanan tesisler
	7	PET	Pet Maması		İşlenmiş pet maması, çiğneme ürünü üreten tesisler
	8	TA	yü tü	Taşıma ve Aracılık	Yan Ürün Türev Ürün
KAYITLI İŞLETMELER	9	OK	Oleo kimyasal		Hayvansal Yan ürün kullanan oleo kimyasal işleme tesisleri
	10	DT	m	Yem zinciri dışında kullan yan ve türev ürünleri işletmeleri	Kan, kan türevi ve medikal (tıbbi) ürün işletmeleri
			eq		Tek tırnaklı kan ve kan ürünleri işletmeleri
			d		Deri ve post ürünleri depolama ve tabaklama işletmeleri
			tr		Taksidermi, av ve yaban hayvanı trofeleri işletmeleri
			w		Yün, kıl, tüy işletmeleri
			b		Arıcılık yan ürünleri işletmeleri
			k		Kemik, boynuz, tırnak ve bunların ürünlerini işleyen işletmeleri
			p		Süt, süt türevi, kolostrum ve kolostrum bazlı ürün işletmeleri
			vs		Diğer hayvansal yan ürün işleyen işletmeler
			11		KK
	z	Hayvanat bahçesi/sirk hayvanları kayıtlı kullanıcılar			
	wb	Leşçil kuşları besleyen kayıtlı kullanıcılar			
	wa	Diğer yaban hayvanları besleyen kayıtlı kullanıcılar			
	af	Diğer özel besleme amaçlı kayıtlı kullanıcılar			
	n	Diğer kullanımlar için kayıtlı kullanıcılar			
	12	TM		Toplama Merkezleri	
	13	DK	k	Diğer kayıtlı işletmeler	Kozmetik ürünleri piyasaya arz eden işletme ve tesisler
			m		Tıbbi araçları piyasaya arz eden
			me		İmplant edilebilir tıbbi araçları piyasaya arz eden
			md		Hücre içi tanı amaçlı tıbbi araçları piyasaya arz eden
			v		Veteriner tıp ürünlerini piyasaya arz eden
			a		Ara ürünleri işleyen işletme ve tesisler
			14		KT
	15	KC	Kayıtlı Tüccar/Bayi/Celepler		Aracılık yapan işletmeler/kişiler
	16	KO	Kayıtlı diğer operatörler		Diğer kayıtlı işletmeler

Onay/Kayıt Belgesinde işletme numarası : Ülke kodu-İl Kodu- İşletme kodu-Sıra numarası(ilde aynı grup işletmeler için seri olacak şekilde 4 haneli rakam)

Onaylı işletme için örnek: TR-06-OG-0001 (Ankara'daki organik veya diğer gübre işletmesi için ilk işletme)

Kayıtlı işletme için örnek: TR-06-DT(m)-0001 (kan, kan türevi ve medikal ürün işletmesi için)

T.C.
..... VALİLİĞİ
İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

İŞLETME KAYIT BELGESİ

Tesisin Adı:

Tesisin Adresi:

Tesisin Faaliyet Konusu:

Üretim Kapası:

Depolama Kapasitesi:

Piyasaya arz şekli:

Çalışma İzni Veriliş Tarihi:

Çalışma İzin Numarası:

11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 6 ncı maddesine dayanılarak 24/12/2011 tarihli ve 28152 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İnsan Tüketimi Amacıyla Kullanılmayan Hayvansal Yan Ürünler Yönetmeliği hükümleri kapsamında yukarıda ticari adı, adresi ve faaliyet alanı belirtilen tesise kayıt belgesi verilmesi uygun görülmüş olup, bu belgenin alınması diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından ilgili mevzuata göre verilen izin ve ruhsatların alınması mükellefiyetini ortadan kaldırmaz.

.....
İl Müdürü

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
.....

ÇALIŞMA ONAY BELGESİ

Tesisin Adı :

Tesisin Adresi :

Tesisin Faaliyet Alanı :

Üretim Kapasitesi :

Depolama Kapasitesi :

Piyasaya arz şekli :

Çalışma İzni Veriliş Tarihi:

Çalışma İzin Numarası :

11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 6 ncı maddesine dayanılarak 24/12/2011 tarihli ve 28152 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İnsan Tüketimi Amacıyla Kullanılmayan Hayvansal Yan Ürünler Yönetmeliği hükümleri kapsamında yukarıda ticari adı, adresi ve faaliyet alanı belirtilen tesise onay belgesi verilmesi uygun görülmüş olup, bu belgenin alınması diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından ilgili mevzuata göre verilen izin ve ruhsatların alınması mükellefiyetini ortadan kaldırmaz.

.....

.....

.....